



ƏDALƏT

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 20 (6113) 30 may 2025-ci il

Qiyməti 40 qəpik

İlham Əliyevdən tarixi çıxış “Laçından verilən mesajlar ünvana çatacaq”



**Ərdoğan: “Türkiyə Azərbaycanın
əldə etdiyi nailiyyətlərdən qürur duyur”**

Türkiyə kədrli və sevincli günlərdə hər zaman birlikdə olduğu Can Azərbaycanın həm regionda, həm də onun hüdudlarından kənar əldə etdiyi nailiyyətlərdən qürur duyur və yüksək səviyyəli əlaqələrimizi “Bir millət, iki dövlət” ruhunda daha da möhkəmləndirmək istiqamətindəki qarşılıqlı iradəmizdən böyük məmnunluq hissi keçiririk.



Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirlər Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə Müstəqillik Günü münasibətilə göndərdiyi təbrik məktubunda əksini tapıb. “Qardaşlıq əlaqələrimizin və bənzərsiz əməkdaşlığımızın bizi ortaq inkişaf hədəflərimizə gündəngünə daha çox yaxınlaşdırdığını, ölkələrimizi daha da güclü və firavan etdiyini məmnuniyyətlə müşahidə edirəm. Fərsətdən istifadə edərək, Zati-alinizə möhkəm cansağlığı və xoşbəxtlik, dost və qardaş Azərbaycan xalqına rifah və firavanlıq arzulayır, Can Azərbaycanın Müstəqillik Günü bir daha ürəkdən təbrik edirəm”, - məktubda vurğulanıb.

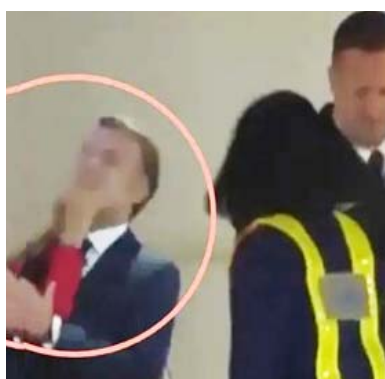
Laçında məskunlaşan sakinlərin sayı açıqlandı

Laçında dünən də daxil olmaqla 3 153 nəfər məskunlaşmış.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Laçındakı xüsusi nümayəndəliyin rəsmisi Hüseyn Quliyev məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, ümumilikdə, şəhərdə məskunlaşmaq üçün 8 minə qədər insana elektron portalda icazə verilib. Məlumatla görə, 30-31 mayda Böyük kəndində sakinlərin məskunlaşması başa çatacaq.

ŞİLLƏDƏN SONRA MAKRONUN XANIMI DİZİN-DİZİN GƏLİB ONUN YANINA



Köməkçi səhər səhər girir otağa, görür Makron bərk dilxordu, heç saçınıbaşını da daramayıb, pəjmürdə halda oturub. Ürək-dirək vermək üçün deyir:

- Cənab prezident, xanımın dünənki şilləsindən dilxor olmuşuz, boş verin, bizim arvad da hərdən məni döyür.

Makron:

- Ona görə yox. Gecə yenə sözüümüz çəpləşdi, dava-dalaş düşdü.

- Sonra noldu?

- Sonrası necə olacaq, dizin-dizin gəldi yanıma.

- Dizin-dizin gəldi? Üzr istədi?

- Sən də zəhləmi tökmə, nə üzr? Gəldi ki, çıx çarpayının altından.

XOCALI AĞSAQQALI BALASANYANA NƏ CƏZA VERƏRDI?



Yenidən doğma yurduvalarına qayıdan xocalılar oturub Qarqarın kənarındakı çayxanada, olub-keçənlərdən danışirlar.

Söhbət Bakıdakı müharibə canilərinin məhkəmə prosesindən gedir.

Ağsaqqallardan biri o birisindən soruşur:

- Vitali Balasanyan əlinə düşsə neyləyərən?

Ağsaqqal bir az fikirləşib deyir:

- Lomun bir tərəfini küredə qıpqırmızı qızardadım, sonra soyuq tərəfin soxardım Balasanyanın lazımı yerinə.

- Niyə soyuq tərəfin?

- Makron çəkib çıxarda bilməsini!

Qırmızı və qara

Təmtəraq və kədr rəngi. Bəlkə də həyatın rəngləri... Hər birimiz hər iki rənglə tanış. Belə ifadə edək - müstəqillik və müstəmləkə rəngi...Yeni yaşadığımız, mövcud olduğumuz dövrdə görmüşük bu rənglərin bütün çalarların...

Müharibənin lap yaxına gəldiyini Əfqanıstan savaşında hiss etdik. Evlərdən oğullar getməyə başladı və göz yaşları gəldi...evlərə-yurdlara, ailələrə...

Hər ölkənin adıyla çağırılan savaşlar...Yuqoslaviyada başlandı iki sistemin savaşda. Ölkənin adını qoysalar da, əslində, bu sistem deyildi təkcə, həm də məzhəb savaşları idi. Bu anlayışı isə tarixi romanlarda oxumuşduq... İndi yenidən tarixi fraqmentlərə yönəlib film sənayesi və məzhəb savaşlarından kənar qala bilmir.

Bax:səh-3



İradə TUNCAY

iradetuncay@rambler.ru

HƏMAS atəşkəsə razı oldu

HƏMAS Qəzzada daimi atəşkəs üçün ABŞ-nin xüsusi nümayəndəsi Stiven Uitkoffla ümumi çərçivədə razılığa gəlib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə ABŞ mətbuatı məlumat dərc edib.

Müqavilənin təfərrüatları ilə bağlı ətraflı məlumat verilməyib.

GÜNÜN LƏTİFƏSİ

Kəndlərin birində 32 yaşlı müəllimin 18 yaşlı şagirdə qoşulub qaçması xəbərini eşidən məktəb direktoru növbədən kənar iclas keçirir.

40-50 yaşlı müəllimələrə:

- Məndən xəbərsiz bir addım da atmırsınız, bundan sonra sizi məktəbə qardaşlarınız aparıb gətirəcək!

Yaşlı müəllimələrdən biri:

- Müdir, mənim qardaşım 10 ildə rəhmətə gedib.

Müdür:

- Kəs səsini, sən indidən qaçmağa bəhanə axtarırsan!

Laçın Beynəlxalq Hava Limanının açılışı oldu



Laçın Beynəlxalq Hava Limanının açılış mərasimi olub.

Adalet.az xəbər verir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan lenti kəsiblər. Dövlət başçılarının aeroportun simvolik açarları təqdim olunub.

“Laçından bu gün üç ölkənin dünyaya verdiyi mesajlar lazımı ünvana çatacaq”

Əziz qardaşlarımızın - Türkiyə Prezidenti və Pakistan Baş nazirinin bizimlə bərabər bu bayram tədbirlərində iştirakı, bizə göstərilən dəstək və həmrəylik dünya miqyasında artıq tamamilə yeni reallıqlar yaratdı. Bizim gücümüz birliyimizdədir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirləri Prezident İlham Əliyev Laçın şəhərində 28 May - Müstəqillik Gününə həsr edilmiş konsertdən əvvəl çıxışı zamanı səsləndirib.

"Bu gün üçtərəfli formatda birliyimizi bir daha təsdiqlədik. Bu gün bayram konsertində səslənəcək mahnılar bizim birliyimizi bir daha göstərəcək, nə qədər zəngin mədəniyyətə malik olduğumuzu göstərəcək. Əminəm ki, azad edilmiş Laçından bu gün üç ölkənin dünyaya verdiyi mesajlar lazımı ünvana çatacaq", - deyər dövlət başçısı qeyd edib.

“Azərbaycan daim Türkiyə və Pakistanın yanında olub”

Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan hər zaman suverenlik, ərazi bütövlüyü və ədalətin tərəfində olub.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Prezident İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif ilə Zirvə görüşündə bildirib. Dövlət başçısı qeyd edib: "2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsinin ilk günlərindən etibarən Türkiyə və Pakistanın ölkəmizə göstərdiyi siyasi və mənəvi dəstəyə görə bir daha minnətdarlığımızı bildiririk. Azərbaycan da öz növbəsində daim Türkiyənin və Pakistanın yanında olub. Bu gün biz bir daha xalqlarımızın birliyini təsdiqləyirik".

“Hərbi əməkdaşlığımız geniş coğrafiyada sülhü və sabitliyi gücləndirir”

Müdafiə sahəsində əməkdaşlıq tərəfdaşlığımızın önəmli istiqamətlərdən biridir. Birgə hərbi təlimlər və hərbi-texniki sahədə layihələr silahlı qüvvələrimizin potensialını gücləndirib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirləri Prezident İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif ilə Zirvə görüşündə səsləndirib. Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, bizim hərbi əməkdaşlığımız geniş coğrafiyada sülhü və sabitliyi gücləndirir.

“Artıq bir qəlbə iki ruh deyil, bir qəlbə üç ruh var”

Türkiyə, eyni zamanda Pakistan Azərbaycana siyasi-diplomatik dəstək verdi ki, azərbaycanlı qardaş və bacılarımız torpaqlarının azad edilməsi uğrunda mübarizədə uğura nail olsun.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Pakistan Baş naziri Şahbaz Şərif Laçın şəhərində 28 May - Müstəqillik Gününə həsr edilmiş konsertdən əvvəl çıxışı zamanı deyib.

"Çünki bu, səmimi qəlbədən gəlirdi və həmin amal dəstəklənməli idi. Ona görə də bu gün transformasiya olub, artıq bir qəlbə iki ruh deyil, bir qəlbə üç ruh var. Biz bu şüarı artıq dəyişmişik", - deyər Pakistan Baş naziri vurğulayıb.

Mayın 27-də Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin iclası keçirilib.

Adalet.az xəbər verir ki, iclası açan komitə sədri Əhliman Əmiraslanov bildirib ki, gündəliyə Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, "Əhəlinin sağlamlığının qorunması haqqında", "Özəl tibb fəaliyyəti haqqında" və "Dərman vasitələri haqqında" qanunlara dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi ikinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılıb. Komitə sədri bildirib ki, layihə birinci oxunuşda həm komitədə, həm də plenar iclasda geniş müzakirə olunaraq yekdilliklə qəbul edilib. O, qeyd edib ki, qanun layihəsinin əsas məqsədi əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin keyfiyyətinin artırılması və tibb işçilərinin peşəkarlığının yüksəldilməsidir. Yeni mexanizmə əsasən, sertifikatlaşdırma imtahanlarına alternativ olaraq davamlı peşəkar inkişaf sistemi tətbiq ediləcək. Belə ki, tibb işçiləri beş il ərzində 250 kredit balı toplayaraq imtahanadan azad olunacaqlar və peşəkar fəaliyyətlərini davam etdirə biləcəklər. Əhliman Əmiraslanov vurğulayıb ki, bu sistem dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin iclası keçirilib

də uğurla tətbiq olunur və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən tövsiyə edilir. Qeyd edilib ki, bundan sonra



yüksək ixtisaslı mütəxəssis statusunu yalnız rezidentura təhsili yolu ilə əldə etmək mümkün olacaq.

İclasda parlament Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev bildirib ki, yeni metodoloji yanaşma səhiyyə sahəsində son illərin ən müvəffəq islahatlarından biridir. Sertifikasiyanın məqsədi tibb işçiləri

nin bilik və bacarıqlarının davamlı inkişafını təmin etməkdir. Sonra Səhiyyə Nazirliyinin İnsan resursları, elm və

təhsil şöbəsinin müdiri müavini Təranə Əhmədova çıxışında qeyd edib ki, ilkin mərhələdə imtahanlardan keçməyənlərin sayı artmayıb və uğursuz nəticə göstərənlərin əksəriyyəti üç ay ərzində təkrar imtahanla uğur qazanır. Onun sözlərinə görə, regionlarda kadr çatışmazlığı və maddi çətinliklər nəzərə alınaraq, sertifikatlaşdırma keçə bilməyən şəxslərin əməkhaqqı və iş yerləri altı ay müddətinə qorunacaq.

İclasda, həmçinin təkmilləşdirmə proqramlarının distans formada keçirilməsi, im-

tahan suallarının səviyyəyə görə kateqoriyalara bölünməsi və sual bazasının yenilənməsi məsələləri də müzakirə olunub. Qanun layihəsinin müzakirəsində Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev, komitənin üzvi Göydəniz Qəhrəmanov, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədr müavini Qüdrət Həsənzadə, Səhiyyə komitəsinin üzvləri Rəşad Mahmudov, İlham Məmmədov, Mələhət İbrahimqızı və Müşfiq Məmmədli çıxış edərək məsələ ilə bağlı sual və təkliflərini səsləndiriblər. Qanun layihəsi ikinci oxunuşda Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə tövsiyə olunub. İclasda komitə üzvləri Günay Əfəndiyeva, Kəmələddin Qafarov, Anatoliy Rafailov, Pərvanə Vəliyeva və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Nicat Novruzov

Ədalət Vəliyev Mütəllim Rəhimovla görüşdü

Mayın 29-da Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ədalət Vəliyev Ədalət Partiyasının IX qurultayında yeni seçilmiş sədri Mütəllim Rəhimov ilə görüşüb.

Adalet.az xəbər verir ki, M.Rəhimovu partiya sədri seçilməsi münasibətilə təbrik edən Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri ölkəmizdə demokratik münasibətlərin təcəssümü olan siyasi dialoqda partiyanın bundan



sonra da fəal iştirakına ümid etdiyini bildirib. Həmçinin əldə olunmuş tarixi Qələbə, uğurla icra olunan Böyük

Qayıdış proqramı, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə aparılan çoxsahəli islahatlar, ölkədə həmrəylik mühitinin qorunması üçün görülmüş işlər, sağlam iqtidar-müxalifət münasibətlərinin dəstəklənməsinin vacibliyi, konstruktiv əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı və digər bu kimi məsələlər haqqında danışan Administrasiya rəsmisi son zamanlar siyasi partiyaların ölkənin ictimai həyatında artan rolunu qeyd edib.

Görüşdə cəmiyyəti düşündürən məsələlərlə bağlı siyasi partiyalar ilə açıq mü-

zakirələrin aparılması məqsədilə təşkil olunan müxtəlif tədbirlər haqqında danışılıb və bundan sonra da mövcud təcrübənin inkişaf etdiriləcəyi vurğulanıb.

Sədr olduğu partiya üçün dövlətçilik mövqeyinin və milli maraqların hər zaman mütləq prioritet təşkil edəcəyini bildiren M.Rəhimov deyib ki, Ədalət Partiyası Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılması məsələsində fəal mövqe tutacaq.

İqtidarla və ölkədə fəaliyyət göstərən digər partiyalarla açıq əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafında maraqlı olduğunu vurğulayan M.Rəhimov gələcəkdə mövcud istiqamətdə müxtəlif layihələrin icra olunması niyyətini də diqqətə çatdırıb.

Rəsmi Bakıdan Paşinyana cavab

26 may 2025-ci il tarixində Ermənistan Baş nazirinin İrəvan Dialoqu zamanı təkrarladığı mövqe, Ermənistanın ərazi iddialarını aradan qaldırmaq üçün Konstitusiyasında dəyişiklik etməyə və sülh prosesindəki mövcud problemlərin həllinə hazır olmadığını nümayiş etdirməklə yanaşı, Ermənistanın sülhə sadıqlığı ilə bağlı suallar doğurur.

Adalet.az xəbər verir ki, Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə Ermənistan Baş nazirinin İrəvan Dialoqu zamanı söylədiyi fikirlərə münasibət bildirərkən deyib.

"Bundan əlavə, Minsk Qrupunun rəsmi olaraq ləğvi barədə çağırışları heçə sayaraq, bunun sülh müqaviləsi ilə əlaqələndirilməsi, Ermənistanın regionun realıqlarına artıq uyğun olmayan bu köhnəlmiş mexanizmi nə üçün bütün üsullarla saxla-

mağa çalışdığı ilə bağlı suallar yadadır.

Minsk Qrupunun fəaliyyət sahəsi olan münaqişə həll olunduğuna görə, Azərbaycan haqlı olaraq bu qrupun ləğvinə tələb edib. Bu addımın təxirə salınması Ermənistanın niyyətləri barədə şübhələri artırır.

Azərbaycan və Ermənistan arasındakı münaqişə Azərbaycan ərazilərinin Ermənistanın 30 illik işğalından azad edilməsi ilə başa çatdığına baxmayaraq, Minsk Qrupunun buraxılmasının "Azərbaycan-Ermənistan münaqişəsini Azərbaycan ərazisində bağlamaq və onu Ermənistanın suveren ərazisinə keçirmək" məqsədi daşdığı iddiası tamamilə manipulyasiyadır. Ermənistan belə bir mövqe ilə münaqişənin bitmədiyinə və Minsk Qrupunun saxlanılmalı olduğuna işarə edir.

Ermənistan Baş nazirinin Qərbi Azərbaycan barədə fi-



kirləri faktların təhrif edilməsi və demək olar ki, Ermənistan əhalisinin əksəriyyətini təşkil etmiş azərbaycanlıların ayrılma- hı hüquqlarının açıq şəkildə inkar edilməsidir. Qərbi Azərbaycan lıcmasına dair istinadlar ərazi iddiaları kimi qəbul edilməməlidir.

Qərbi Azərbaycan məsələsi insan hüquqları mövzudur və Ermənistan tərəfindən etnik təmizləməyə məruz qalmış azərbaycanlıların sülh, təhlükəsizlik və ləyaqətli şəkildə geri qayıtmasını təmin etmək məqsədi daşı-

yır", - XİN rəsmisi vurğulayıb. Ayxan Hacızadə qeyd edib ki, kommunikasiya marşrutlarının açılması məsələsinə gəldikdə, Azərbaycanın maneəsiz tranzit barədə mövqeyi regional əməkdaşlıq və iqtisadi integrasiya ilə uyğundur və heç bir şəkildə Ermənistanın suverenliyinə hörmətsizlik kimi qiymətləndirilə bilməz:

"Ermənistanın müqaviməti və mürəkkəb tranzit marşrutları təklif etməsi irəliləyişi ləngidir və regional əməkdaşlığın əhəmiyyəti haqqında bəyanatlara ziddir.

Davamlı sülhə nail olmaq üçün, Ermənistan öz Konstitusiyasında ərazi iddialarını aradan qaldırmaqla müvafiq dəyişiklik etməli və Minsk Qrupunun heç bir şərt olmadan buraxılmasını dəstəkləməlidir.

Azərbaycanın şərtləri maneələr deyil, regional sülh və sabitliyi təmin etmək üçün ləğitim addımlardır".



Elgünün ölüm səbəbi açıqlandı

DTX, DİN və Baş Prokurorluq birgə məlumat yaydı

Elgün İbrahimovun ölümü ilə bağlı istintaq davam etdirilir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluq, Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti birgə məlumat yayıb.

Bildirilib ki, mayın 13-də 2007-ci il təvəllüdü Elgün İbrahimovun Gəncə şəhərində müalicə aldığı xəstəxanada ölümü faktı ilə bağlı Gəncə şəhər prokurorluğunda istintaq edilən cinayət işi üzrə intensiv istintaq və əməliyyat axtarış tədbirləri həyata keçirilir.

Cinayət işi üzrə bütün fərziyyələr, o cümlədən mərhumun intihar etməsi, ehtiyatsızlıqdan yıxılması və ya ona ağır bədən xəsarəti yetirilməsi nəticəsində ölümün baş verməsi kimi hallar yoxlanılıb.

İstintaqın hazırkı mərhələsində əldə edilmiş sübutlarla yeni, şahid ifadələri, hadisə yerinə, müşahidə kameralarına baxış, meyitin xarici və



daxili müayinə edilməsi, telefon məlumatları, məhkəmə-genetik, məhkəmə-tibbi və digər ekspertizaların rəyləri və başqa dəlillərlə müəyyən edilmişdir ki, Elgün İbrahimova hər hansı kənar şəxs və ya şəxslər tərəfindən xəsarət yetirilməyib, ona qarşı heç bir zorakı hərəkətlərə yol verilməyib, o, hündürlükdən yıxılmaq nəticəsində aldığı çoxsaylı xəsarətlərdən ölüb.

Həmçinin müəyyən edilib ki, Elgün İbrahimov may ayı-

nın 12-də saat 16 radələrində hazırlıq kursundan çıxdıqdan sonra mobil telefonunu sataraq ayrı-ayrı şəxslərə olan pul borcunu qaytarıb.

Bundan sonra E.İbrahimov Gəncə şəhərində yerləşən "Naxış" çay evində tanışları ilə görüşüb birlikdə spirtli içki qəbul edib, saat 19:40-da həmin yeri onlarla birgə tərk edib Abbas Səhhet adına 1 sayılı şəhər xəstəxanasının qarşısına qədər gələrək orada tanışlarından ayrılıb, həmin vaxt E.İbrahimovun üzərində hər hansı xəsarət izləri müşahidə edilməyib.

Daha sonra E.İbrahimov saat 20:17-də marketdən 2 qutu siqaret alıb əvvəllər də mütəmadi olaraq vaxt keçirdiyi Gəncə şəhəri, M.Xələfov 115 ünvanında yerləşən Texnologiya Universitetinin istifadəsiz yataqxanasına tək halda gedib, qeyd olunan yataqxananın 5-ci mərtəbəsində məhəccərsiz eyvana çıxaraq, orada bir neçə siqaret çəkmiş və eyvandan torpaqla

örtülmüş sərt səthi olan həyətə yıxılaraq çoxsaylı xəsarətlər almış, saat 22:52-də ərəzidə olan gözetçi tərəfindən yerdə yaralı vəziyyətdə aşkar edilərək təcili tibbi yardım avtomasını vasitəsilə xəstəxanaya təxliyə edilib, may ayının 13-də almış olduğu xəsarətlərdən xəstəxanada ölüb.

Bir daha xatırladırlar ki, istintaq aparılan dövrdə cinayət işləri üzrə məlumatların yayılması yalnız rəsmi dövlət qurumlarının təsdiqlədiyi informasiyalar əsasında həyata keçirilməli, xüsusilə cəmiyyətin həssaslıqla yanaşdığı məsələlərdə məsuliyyətli və qanunauyğun davranılmalıdır.

Mediadan, sosial şəbəkə istifadəçilərinin və ictimai fəallardan bu məsələdə yüksək həssaslıq göstərmələri, istintaqın gedisinə mane ola biləcək və cəmiyyətdə qarşıqlıq yarada biləcək informasiyaları yaymamaları xahiş olunur.

Media nümayəndələri ilə Özbəkistanda görüş təşkil olunub

Özbəkistan Respublikasına səfər çərçivəsində Azərbaycanın bir sıra dövlət orqan və qurumlarının kommunikasiyaya məsul şəxsləri və media nümayəndələri üçün Özbəkistanın Jurnalistika və Kütləvi Kommunikasiya Universitetində görüş təşkil olunub.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyindən Adalet.az-a verilən xəbərə görə, görüş zamanı Özbəkistanın Jurnalistika və Kütləvi Kommunikasiya Universitetinin rektoru Şerzodxon Qudratqoja tərəfindən qonaqlara universitetin yaranma tarixi, tədris



strategiyası, təhsil proqramları və gələcək perspektiv imkanları barədə geniş məlumat verilib.

Qeyd edilib ki, 2018-ci ildə yaradılan sözügedən ali təhsil müəssisəsində jurnalistikanın müxtəlif sahələri, o cümlədən idman jurnalistikası, teleradio və hərbi jurnalistika üzrə ixtisaslar tədris olunur. Müasir texniki baza və peşəkar kadr potensialı sahəsində tələbələr yalnız nə-

zəri biliklərə deyil, həm də real media mühitində uyğun praktiki bacarıqlara yiyələnirlər.

Sonra Özbəkistan Jurnalistika və Kütləvi Kommunikasiya Universitetinin Akademik, Elmi İşlər və İnnovasiyalar üzrə prorektoru Nozima Muratova tərəfindən Azərbaycanın bir sıra dövlət orqan və qurumlarının kommunikasiyaya məsul şəxsləri və media nümayəndələri üçün "Qlobal informasiya mühitində yeni nəslin media davranışı və məzmun seçimi" mövzusunda seminar keçilib. Sessiya interaktiv dia-loqlarla davam edib.

İRADƏ TUNCAY

Qırmızı və qara

Təmtəraq və kədən rəngi. Bəlkə də həyatın rəngləri... Hər birimiz hər iki rənglə tanışdır. Belə ifadə edək - müstəqillik və müstəmləkə rəngi...Yəni yaşadığımız, mövcud olduğumuz dövrdə görmüşük bu rənglərin bütün çalarların...

Müharibənin lap yaxına gəldiyini Əfqanıstan savaşında hiss etdik. Evlərdən oğullar getməyə başladı və göz yaşları gəldi...evlərə-yurdlara, ailələrə...

Hər ölkənin adıyla çağırılan savaşlar...Yugoslaviyada başlandı iki sistemin savaşı da. Ölkənin adını qoy-salar da, əslində, bu sistem deyildi təkcə, həm də məzhəb savaşı idi. Bu anlayışı isə tarixi romanlarda oxumuşduq... İndi yenidən tarixi fraqmentlərə yönəlib film sənayesi və məzhəb savaşlarından kənar qala bilmir.

Yugoslaviyada ilk savaş günlərində çox simpatik bir oğlanı öldürdülər - jurnalist Noqin... Xorvatlar və serblərin davasında. Serblər pravoslav, xorvatlar katolik idi. İosif Broz Tito millət adı çəkməyi qadağan etmişdi öz ölkəsində... Fərq etmədi - başını yerə qoyan kimi, baş qaldırdı millətçilik... Və ya məzhəbçilik...

Xristian aləminin öz qaydaları var və Varfolomey gecəsini unutmurlar. Buddizm və ya başqa izmlərdə məzhəb savaşı olubmu, bilmirəm. Amma islam və Xristianlıqda davam edir.



(Bu qravür 18 -ci əsrə aiddi. Şamaxının uzaqdan təsviri. Elə marağa ikinci Şamaxı savaşı haqqında netdə məlumatlar axtaranda qarşıma çıxdı, kopi elədim)

Şamaxı və ümumiyyətlə, Şirvan Səfəvilərin zəiflədiyi vaxtlarda bir müddət (təxminən 30 il) Osmanlı hakimiyyətinə keçib. Amma yerli xalq heç vaxt sevməyib Osmanlıyı. Yəqin məzhəb faktoru da öz sözünü deyib...

Birinci Şah Abbas qüdrətli şəxsiyyət olub. Xalqın da yaddaşında qalır maraqlı insan kimi. Rəvayətlər çoxdu haqqında. İtirilmiş torpaqları da o qaytarıb... Amma sözü bu deyil.

Biz deyək ki, rusun basqısı altında öz tariximizi təhrif olunmuş oxuyurduq. Osmanlıya noolmuşdu bəs? Tarix yazanda da sultanlara yaltaqlıq edirlər. Həmin dövr tarixinə baxıram türk resurslarında - deyir, Sultan içki yasağı qoydu, əməli-saleh müslüman idi. Sonra yeniçərilər üsyan qaldırdı, o da yasağı qaldırdı. İki dünyada cavab verəcəyi günahını düşündürdü...

Osmanlı sultanlarının böyük əksəriyyəti ayyaşlıqdan cavan yaşda vəfat ediblər. Bunu hamı bilir də...

Şamaxı savaşı haqqında beş-altı kəlmə vardı. Belə tarix yazarlar??? Yəni fərq eləmir,eyni yoldan davam edir bəşəriyyət...

Peskov: "Putinlə Zelenski arasında görüş mümkündür"

Vladimir Putinlə Vladimir Zelenski arasında görüş mümkündür, lakin bu, nümayəndə heyətləri arasında konkret razılaşmaların nəticəsi olmalıdır. Adalet.az xəbər verir ki, bunu Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

Onun sözlərinə görə, Ukrayna ilə bağlı memorandum layihələrinin məzmunu tezliklə məlum olacaq; Rusiyanın Ukrayna üzrə memorandum layihəsi üzərində iş son mərhələdədir. Bundan sonra danışıqların növbəti raundu müzakirə olunacaq. Peskov aydınlaşdırıb ki, Ukrayna ilə müvəqqəti atəşkəs üçün şərtlərin siyahısının müzakirəsi üçün sənədlər də hazırlanır. "Moskva Ukrayna ilə bağlı media vasitəsilə razılaşdırılmalı olan sənədlərin məzmununu müzakirə etməyəcək; bunu diskret şəkildə etmək lazımdır". Kreml sözcüsü bildirib ki, Ukrayna nizamlanması prosesində qurban verile bilməyən çoxlu nüanslar var.



«İrəvan Qazısı» xəbərinə Sübhaniyə qərəzi: «Zəngəzur dəhlizi olmayacaq»

Xəbər vermişdik ki, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədr müavini Bəxtiyar Nəcəfov İrəvan qazısı təyin edilib.

İdarənin Qazılar Şurasının 22 mayda baş tutan geniş iclasında qərar qəbul edilib. Xəbər təxminən saat 12 radələrində ictimaiyyətə açıqlandı. Onu da qeyd etmişdik ki, bu xəbər Ermənistan ictimaiyyətini dərinlən qəzəbləndirmişdi. Onlar QMI-nin bu addımını Qərbi Azərbaycanlıların Ermənistanı qayıdışı ilə əlaqələndirirdilər. Bu məqamda İranın erməniləri sakitləşdirmək, onlara ürək dirək vermək, yarılarında olduğunu bildirmək vacibliyi ortaya çıxdı.

Mayın 22-də - Qazi söhbətindən təxminən 7 saat keçəndən sonra İranın Ermənistandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mehdi Sübhani dilə gəldi: "Heç bir məsələ zorla həll edilə bilməz, heç bir Zəngəzur dəhlizi olmayacaq".



Azərbaycanın Zəngəzur dəhlizini güc yolu ilə açmağa cəhd edəcəyi təqdirdə İranın nə etmək niyyətində olduğu sualına cavab verərək deyib.

Tarixi faktlar da təsdiqləyir ki, indiki Ermənistan ərazisi azərbaycanlıların yaşadığı əzəli torpaqlarımızdır. Er-

mənistanın sonuncu etnik təmizləmə siyasətinin qurbanı olan 300 min nəfərə yaxın soydaşımızın ata-baba yurdlarına qayıtması ilə bağlı konsepsiyanın hazırlanması haqqın, ədalətin bərpası deməkdir. Əslində həyatı əhəmiyyətli Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımızın öz doğma yurd-yuvalarına qayıtması məsələlərinin birlikdə həlli sülh sazişinin imzalanmasını sürətləndirən amillərdir. Daha dəqiq, Zəngəzur dəhlizinin bərpası və Qərbi Azərbaycana qayıdış birgə həll olunmalıdır ki, bunu da anlayan İranın Ermənistandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mehdi Sübhani belə qərəzli açıqlama verib.

Əntiqə Rəşid



Rüstəm Hacıyev

Tramp Ukraynaya "ağ bayraq" qaldırmağı təklif edir..?

Almaniyanın "Zeit" qəzeti yazır ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp, tezliklə hətta rəsmi Kiyevə sərf etməyən şərtlə olsa da belə, Rusiya-Ukrayna müharibəsini dayandırmaq niyyətindədir.

"Tramp, Ukraynanın ciddi itkilərə məruz qalması şərtləriylə, tezliklə sülhə nail olmağa çalışır".

Trampın "sülhə nail olmaq" istəyi, əslində Ukraynanın məğlub olması deməkdir. Daha əvvəllərdə bildirdiyimiz kimi, Ukraynanın taleyi "Sem dayını" qətiyyətlə maraqlandırır. ABŞ prezidentinin dəfələrlə Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenskini aşağılamasının, Ukraynanın Kırımın imtina etməsini və Kiyevin işğal olunmuş ərazilərinin itirilməsi ilə razılaşmasını, əksinə Rusiya prezidenti Vladimir Putini tərifləməsinin və onunla yaxşı münasibətdə olduğunu bəyan etməsinin şahidi olmuşuq.

Xəbər verildiyi kimi, Avropa İttifaqı dövlətləri, qeyri şərtsiz atəşin dayandırılmasını tələb edirlər. Onlar, Ukrayna ilə bağlı Vatikanın aparılan danışıqlarda, Rusiyadan bir daha bunu tələb ediblər. Avropanın aparıcı dövlətlərinin bu tələbləri ABŞ prezidentinin xoşuna gəlməyib və bəyan edib ki, onun ümumiyyətlə "qeyri şərtsiz" sözündən xoşu gəlmir.

Əslində, Trampın tezliklə "sülhə nail olmaq" cəhdləri, "yaxşı münasibətdə olduğu" Rusiya prezidentini çox da maraqlandırmır. Rusiya hərbi qüvvələri, ABŞ prezidentinin verdiyi hər ziddiyyətli bəyənatlardan sonra, Ukrayna ərazilərinə, xüsusilə yaşayış məntəqələrinə raket və dronlarla hücumlarının intensivliyini artırır.

ABŞ prezidentinin "sülhə nail olmaq", "təcili atəşin dayandırılması" çağırışları hələ ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin tərəfindən qulaq ardına vurulur.

Azərbaycanda unun topdansa-tiş qiymətləri açıqlandı

Mayın 26-na Azərbaycandakı un istehsalçıların topdansa-tiş məntəqələrində 50 kq-lıq un kisəsinin satış qiyməti 26,6-28,2 manat, o cümlədən Bakı şəhərində və Abşeron rayonunda 27-27,4 manat civarında dəyişib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Prezident yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarlarına Nəzarət Dövlət Agentliyi məlumat yayıb.

"Ölkə üzrə unun ən aşağı topdansa-tiş qiyməti 26,6 manat olmaqla Şabran rayonunda, ən yüksək topdansa-tiş qiyməti 28,2 manat olmaqla Gəncə şəhərində qeydə alınıb", - deyə məlumatda qeyd olunub.

Xatırladaq ki, mayın 19-na Azərbaycandakı un istehsalçıların topdansa-tiş məntəqələrində 50 kq-lıq un kisəsinin satış qiyməti 26,6-28,2 manat, o cümlədən Bakı şəhərində və Abşeron rayonunda 27-27,4 manat civarında dəyişib. Ölkə üzrə unun ən aşağı topdansa-tiş qiyməti 26,6 manat olmaqla Şabran rayonunda, ən yüksək topdansa-tiş qiyməti 28,2 manat olmaqla Gəncə şəhərində qeydə alınıb.

Laçın hava limanının hansı üstünlükləri olacaq?

"Bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə Laçın Beynəlxalq Hava Limanının açılış mərasimi keçirilib. Bununla da, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə üçüncü beynəlxalq hava limanı fəaliyyətə başladı".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu deputat Vüqar Bayramov deyib. O bildirib ki, Laçın Beynəlxalq Hava Limanı Şərqi Zəngəzurdə fəaliyyət göstərməklə strateji əhəmiyyəti ilə yanaşı, eyni zaman iqtisadi üstünlüklərə də malik olacaq:

"Çünki Şərqi Zəngəzurun uzun müddət işğal altında qalması onun potensialından istifadə edilməsinə imkan verməyib. Laçının strateji əhəmiyyətini nəzərə alaraq, həmin rayonumuzda beynəlxalq standartlara uyğun infrastrukturun formalaşdırılması çox vacib idi. Şərqi Zəngəzur Qafqazda qış, yay, müalicəvi, tarixi, dini turizm imkanları ilə seçilən bölgələrdəndir. Böyük turizm potensialı həmin bölgələrdə qısa zamanda iqtisadi aktivliyi bərpa etməyə imkan yaradır.

Tamamilə türk mənşəli oronomik toponimlərə sahib olan Şərqi Zəngəzur ən qədim insan məskənlərindən biri hesab olunur və bu da son dekadalar məşhur olan tarixi turizmin inkişafını stimullaşdırır.

Bu baxımdan, həmin rayonlarımıza kifayət qədər çoxlu sayda turistlərin gələcəyi gözlənilir və bu da strateji əhəmiyyət daşıyan Laçın hava limanının rentabelli işləməsinə şərait yaradacaqdır. İstifadəyə verilən hava limanlarımız bütün növ təyyarələrə, o cümlədən ağır yük təyyarələrini qəbul edə biləcək. Bu isə onların strateji əhəmiyyətini göstərən faktorlardandır".

Ermaniparəst ABŞ konqresmenindən dövlət katibinə anti-Azərbaycan çağırış

Konqresmen Kris Smit... Azərbaycan xalqı onu çoxdan tanıyır, torpaqlarımız işğal olunandan, vətəndaşlarımız öz doğma yurd-yuvalarından deportasiya ediləndə, soyqırma məruz qalan dövrlərdən. Hələ 2015-ci ildə onun rəhbərlik etdiyi ABŞ Helsinki Komissiyası Azərbaycana qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsi barədə "Azərbaycan Demokratiya aktı" qanun layihəsini Konqresə təqdim etmişdi.

Bu qanun layihəsini Konqresə təqdim edərək qəbul etdirmək istəyən Kris Smit ABŞ və Azərbaycan əlaqələrinə ciddi şəkildə zərər vurmaq niyyətində idi. Həmin vaxt Azərbaycan XİN-i bu layihəni "Qəbul edilməz" və "Antiazərbaycan xarakterli" adlandırdı. Birdə o vurğulandı ki, sənədin müəllifi Kris Smit həmişə ABŞ-dakı pullu erməni lobbisinin təsiri altında olub və ermənipərəst mövqeyi ilə seçilib. Bəli, bu kimi ermənipərəst qətnamələr ABŞ -Azərbaycan münasibətlərini poza bilməyə də bir xeyli Azərbaycana zərərli ilə yadda qaldı. Məsələn, 907-ci düzəliş - Erməni lobbisinin təşəbbüsü ilə qəbul edilən, 1992-ci ildə ABŞ



Konqresi tərəfindən Azadlığa dəstək haqqında akta əlavə edilən və Azərbaycana ABŞ-nin birbaşa dövlət yardımını qadağan edən düzəliş bu günə qədər qüvvədədir.

Uzun illərdir ki, Smit öz platformasını unudaraq bütün gücünü Anti-Azərbaycan qərarları ilə məşğul olur, onun qəbulu üçün hökumətə təsirlər etmək üçün çalışır.

Ermənipərəst Kris Smit hələ də ənənəvi amplusından çıxmayıb və illər ərzində daha da fəallaşır.

Adalet.az xəbər verir ki, mayın 21-də ABŞ Konqresinin Nümayəndələr Palatasının Xarici Əlaqələr Komitəsində dinləmələr zamanı

konqresmen Kris Smit dövlət katibi Marko Rubionu azad edilməsi üçün təcili tədbirlər görməyə çağırıb. Söhbət Bakı həbsxanasındakı erməniləri Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin həzrətərməni zırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətən-

daşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İsxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərindən gədir." Mən sizi onların azadlığa buraxılması üçün əlinizdən gələni etməyə çağırıram".

Dövlət katibi Marko Rubio bildirib ki, erməni məbuslarının azad edilməsi ABŞ-in regionda "Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhün bərqərar olmasına yönəlmiş" davam edən diplomatik səylərinin "vacib" tərkib hissəsidir: "Orada real qarşılıqlı riski var, biz bunun qarşısını almağa çalışırıq. Komandalarımız bununla çox məşğul olub, nəse etməyə və ora silahlı müdaxilənin qarşısını almağa çalışırıq", - o deyib.

Qeyd edək ki, ABŞ rəsmisinin bu açıqlamasından məlum olur ki, Azərbaycan və Ermənistan arasındakı münasibətlərdə "qarşılıqlı riski"ni sübut gətirərək iki qonşu dövlət arasındakı hazırkı proseslərə qoşulmağa can atdığı görünür. Bu mövzu əslində başqa bir yazının mövzudur ki, burada ABŞ-in Qafqaz planı üzə çıxır.

Əntiqə Rəşid

Zəngəzurun cazibəsi: İrandan sonra Fransa konsulluq açır, Rusiya hazırlaşır...

Erməni mediası bildirir ki, Rusiya 2023-cü ildən Sünikdə konsulluq açmağa çalışarkən, Ermənistan hakimiyyəti müxtəlif bəhanələrlə bu prosesi əngəllədiyi bir vaxtda Fransanın bir neçə ay əvvəl dilə gətirdiyi istəyi yaxın günlərdə reallaşacaqdır.

Adalet.az xəbər verir ki, Fransanın aylar əvvəl dilə gətirdiyi istəyi - Ermənistanın Zəngəzur bölgəsində konsulluq açmaq niyyəti yaxın günlərdə baş tutacaqdır.

"İyunun 2-də Gorusda Ermənistan-Fransa konfransı keçiriləcək və həmin gün Sünikdə (Zəngəzur-red.) Fransa konsulluğunun açılış mərasimi keçiriləcək", - deyə "Hraparak" yazıb. Məlumat görə, QHT sədri Karmen Apuntsun



konsul təyin olunacağı gözlənilir. Ekspertlər "Fransanın Sünikdəki konsulluğunun kollektiv Qərbə xidmət edəcək ciddi hərbi, kəşfiyyət məqsədi daşıyacağı" fikrini ifadə ediblər.

Xatırladaq ki, cəlbədicə Zəngəzur vilayətinin Qafan şəhərində hələ 2022-ci ildə İranın Baş Konsulluğunun açılış mərasimi keçirilib. Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Yevgeni İvanov isə 2024-cü ildə mediaya bildirmişdi ki, yaxın vaxtlarda Ermənistanın Qafan şəhərində Baş konsulluğun açılmasını planlaşdırırdı.

Əntiqə Rəşid

Zaxarova ermənilərə "pay-pürüş" göndərəcək: 6 ton...

Ermənistan Avropa İttifaqına tərəf addımladıqca, Rusiya sanki Ermənistan-dan asılıymış kimi reaksiyalar göstərməkdə davam edir.

Adalet.az xəbər verir ki, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova brifinqdə növbəti dəfə Rusiyanın addımları ilə bağlı danışdı. O, deyib Qarabağdan könüllü köçən ermənilərlə bağlı humanitar məsələ Rusiya tərəfinin diqqət mərkəzindədir.

O əlavə edib ki, yaxın vaxtlarda Qarabağı könüllü tərk edən ermənilər üçün bə-

yük humanitar kampaniya planlaşdırılır:

"Bu humanitar məsələ Rusiyanın diqqət mərkəzindədir.

Rusiya Humanitar Missiyası tərəfindən yeni humanitar aksiya nəzərdə tutulub və Ermənistan tərəfindən bu məsələ ilə "Avrasiya" QHT-nin respublika bölməsi məşğul olur" - deyə o bildirib.

Rusiya rəsmisi onu da vurğulayıb ki, Rusiya 2023-cü ildən bəri Artsaxdan di-dərgin düşənlərə 6 ton humanitar: ərzaq, şəxsi gigiyena vasitələri və s yardım köçürüb.



Qeyd edək ki, Zaxarova əvvəlki açıqlamalarında bildirmişdi ki, Ermənistan hökuməti Rusiya və digər yaxın müttəfiqləri ilə münasibətlə-

rini Avropa İttifaqı (Aİ) və ABŞ-nin müvəqqəti bonusları naminə qurban verir.

Ə. Rəşid



ƏDALƏT •

30 may 2025-ci il

Kimilər daha tez pensiyaya çıxma bilərlər?

Son dövrlər bizə ən çox ünvanlanan sorğulardan biri də güzəştli şərtlər ilə pensiya hüququ kimlərə şamil olunması ilə bağlıdır. Belə ki, daha tez pensiyaya çıxmaq hüququ yalnız çox uşaqlı ailələrə deyil, bir sıra digər vətəndaşlarımıza da şamil olunur.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov bildi-rib.

V.Bayramovun sözlərinə görə, güzəştli şərtlər ilə pensiya hüququ "Əmək pensiyaları" haqqında Qanunla təsbit olunub. Belə ki, Qanunun 8-ci maddəsi "uşaqlara görə güzəştli şərtlərlə yaşa görə əmək pensiyası hüququ olan şəxsləri", 9-cı maddəsi isə "güzəştli şərtlərlə əmək pensiyası hüququ olan digər şəxsləri" müəyyən edir.

Deputat bildirib ki, sözügedən Qanun əsasən, valideynlərini itirmiş və ya valideyn himayəsindən məhrum olmuş səkkiz yaşınadək övladlığa və ya qəy-yumluğa götürülmüş uşaqlar da daxil olmaqla beş və daha çox uşağı olan və ya əlilliyi olan uşağı olan qadınların və kişilərin, uşaqların səkkiz yaşınadək sağ olması şərtlə yaş həddi 5 il azaldılmaqla yaşa görə əmək pensiyası hüququ var.

"Bu o deməkdir ki, çox uşaqlı ailələrdə analar 59, əgər bu hüquqdan atalar



isə istifadə edirsə o zaman onlar 60 yaşında pensiyaya çıxırlar".

Millət vəkili onu da vurğulayıb ki, Qanunun 9-cu maddəsinə güzəştli şərtlər ilə pensiya hüququ qaznan vətəndaşlarımızın isə siyahısı kifayət qədər genişdir. Belə ki, axırıncı iş yerindən asılı olmayaraq, güzəştli şərtlərlə yaşa görə əmək pensiyası almaq hüququ verən incəsənətin xüsusi sahələrinin, yeraltı, əmək şəraiti xüsusilə zərərli və ağır olan işlərin Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi siyahısında nəzərdə tutulan işlərdə azı 12 il 6 ay çalışmış kişilərin və azı 10 il çalışmış qadınların yaş həddi 5 il azaldılmaqla yaşa görə əmək pensiyası hüququ vardır. Bununla yanaşı, hipoviz-qanizm xəstəliyinə tutulan şəxslərin (lil-

putların) və fizioloji mü-ənasibliyi pozulmuş cırdan-boy şəxslərin azı 5 il siğorta stajı olduqda pensiya yaş həddi 20 il azaldılır. Həmçinin söyləyib ki, mülki aviasiya uçuş və uçuş-sınaq heyətində işlə əlaqədar vəzifələrdə çalışanların həmin işlər üzrə azı 25 il, səhhətinə görə uçuş işindən azad olunmuş şəxslərin isə həmin işlər üzrə azı 20 il siğorta stajı olduqda

15 il tez əmək pensiyası ala bilirlər. Eyni zamanda, bir sıra dövlət sektorlarında, o cümlədən prokurorluq, hərbi xidmət, ədliyyə orqanları və s. çalışanların da qulluq müddətindən asılı olaraq daha tez pensiyaya çıxmaq hüquqları vardır.

Bütün bunlar ilə yanaşı, daha çox vətəndaşlarımıza tez pensiyaya çıxmaq hüququnun verilməsi ilə bağlı təkliflərimizi də təqdim edirik. Pensiya islahatlarının dərinləşməsi pensiya yaşının müəyyənləşdirilməsində kəmiyyət göstəriciləri ilə yanaşı, keyfiyyət göstəricilərinə də istifadəni daha da aktuallaşdırır",- deyə Vüqar Bayramov diqqətə çatdırıb.

Nicat

Vüqar Abbasov,
Avropa Xəbər Agentliyinin
əməkdaşı

Sülh müqaviləsi niyə bağlanmır?



Avropa Xəbər Agentliyində (European News Agency) növbəti yazım yayımlanıb. Yazı Azərbaycanla Ermənistan arasında gedən sülh danışıqlarından bəhs edir. Yazını Azərbaycan dilində "Ədalət"in oxucuları ilə bölüşürəm. Yazıya keçid linki:

https://www.european-news-agency.de/politik/why_has_the_peace_agreement_not_been_signed-91474/

Azərbaycan və Ermənistan sülhə heç vaxt bu qədər yaxın olmamışdı. Ötən əsrin 80-ci illərindən başlayan münaqişə və sonrakı müharibələrdən sonra, hazırda iki ölkə arasında sülh razılaşmasına çatmaq üçün real imkan yaranıb. Bu illər ərzində iki ölkənin rəsmiləri, o cümlədən xarici işlər nazirləri dəfələrlə görüşlər keçiriblər. Prezident İlham Əliyev və Baş nazir Nikol Paşinyan arasında da bir neçə dəfə təkbətək görüşlər baş tutub. Sonuncu belə görüş 2025-ci ilin mayında Albaniyada keçirilən "Avropa Siyasi Birliyi"nin 6-cı Zirvə toplantısında baş verdi.

Sosial şəbəkələrdə Paşinyanın Prezident Əliyevə "Gedək qəhvə içək" deməsi və onun cavabında "Söhbətimi bitirirəm, gəlirəm" cavabının yer aldığı video geniş yayılmışdı. Bu da göstərir ki, liderlər artıq birbaşa, vasitəçi olmadan ünsiyyət qura bilirlər. Bu, müsbət həldir.

Beləliklə, sülh müqaviləsinin imzalanması üçün əlverişli şərait mövcuddur. Bəs niyə hələ də sülh müqaviləsi bağlanmayıb?

Azərbaycan işğaldan azad etdiyi ərazilərdən sonra sülh üçün iki əsas şərt irəli sürüb və Ermənistan tərəfi də bu şərtlərlə şifahi şəkildə razılaşdığını dəfələrlə bəyan edib. Paşinyan da Albaniyada verdiyi müsahibədə bunu təsdiqləyib:

1.Ermənistan konstitusiyasından Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının çıxarılması.

Azərbaycan iddia edir ki, Ermənistan konstitusiyasında ölkəmizə qarşı ərazi iddiaları yer alır. Ermənistan bunu inkar etmir, lakin bu istiqamətdə konkret addımlar da atmır - sadəcə bunu etməyi planlaşdırdıqlarını bildirirlər.

2.ATƏT-in Minsk Qrupunun buraxılması.

Azərbaycan bildirir ki, artıq münaqişə başa çatdığı üçün bu qrup fəaliyyətini faktiki olaraq dayandırır və onun hüquqi mövcudluğuna da son verilməlidir. Ermənistan tərəfi bu məsələdə də razıdır, lakin hələ rəsmi mü- rasiət olunmayıb.

Məncə, Azərbaycan hər iki tələbdə haqlıdır. Birincisi, ərazi iddiası olan tərəflər arasında bağlanmış istənilən razılaşma yalnız müvəqqəti xarakter daşıya bilər. Sülhün uzunmüddətli olması üçün belə iddialar aradan qalxmalıdır.

Minsk Qrupunun buraxılması da məntiqə uyğundur, çünki bu qurum 30 il ərzində effektiv fəaliyyət göstərə bilmədi. Üstəlik, onun iki həmsədri - Fransa və Rusiya - Azərbaycana qarşı qərəzli münasibətləri ilə seçilir. Belə bir durumda ədalətli vasitəçilik gözləmək real deyil.

Ən əsas isə budur ki, münaqişə artıq başa çatıb və bu quruma ehtiyac yoxdur.

İndi əsas məsələ Ermənistanın bu iki şərti tək-cə-söz-lə deyil, əməldə də qəbul etməsidir. Əgər bu baş ver-sə, sülh müqaviləsinin imzalanmasına heç bir əngəl qal-maz.

Ümid edək ki, yaxın gələcəkdə Qafqaza sülh gələcək və bölgə xalqları uzun illərdən sonra sülh şəraitində ya-şayacaqlar.

Ermənilərin Rusiya "kartı" ilə Azərbaycanı hədəf etmək istəyi: 1941-1945

Ermənilər dünya arena-sını qarışdırmaq, Azər-bay-canı ləkələmək üçün əl-lərindən gələn hər şeyi etmə-yə israrlı olduqlarını bildi-rirlər.

Adalet.az xəbər verir ki, qara qışqırıqları, böhtanları hədəfə dəyməyən ermənilər, bu dəfə Rusiyani da öz məq-sədlərinə alət etməyə çalış-şıblar. Beləki, Ermənistan dağlıq ərazilərinin mədəni irs-uznesov ölmüş-itmiş artsa-xda "Böyük Vətən Müharibəsinə həsr olunmuş abidələrin və memorial komplekslərin" Azərbaycan tərəfindən dağı-dılmasını iddia edib."Qələ-bənin 80-ci ildönümü ilində Böyük Vətən müharibəsinə həsr olunmuş abidə tamami-



lə dağıdılıb. Abidənin peyk görüntülərini özünün Teleg-ram kanalında dərc olundu-ğunu deyən Ararat Petrosyan Rusiya Federasiyası Cinayət

Məcəlləsinin 243.4-cü maddə-sində Rusiya Fe-derasiyasının hü-dudlarından kə-narda Böyük Və-tən Müharibəsinə həsr olunmuş abi-dələrə qarşı van-dalizm aktlarına görə də cəza nə-zərdə tutulduğunu həyasızlıqla vur-ğulayıb.

Maraqlıdır, indi biri bu Petrosyan-dan niyə soru, Qa-rabağı işğal edər-ekən yerlə yeksan etdiyiniz abidələrimizin hesabını kim-dən soruşaq? Xatırlayırınsız-sa Şuşadakı Böyük Vətən müharibəsi (1941-1945) qur-

banlarına və sovet döyüşçü-lərinə həsr olunmuş xatirə kompleksi işğal illərində tənəzzülə uğramışdı. Erməni qəsbkarları onu nəinki orijinal formada saxlamamış, əksinə demək olar ki, tamamilə məhv etmişdilər.

Eləcə də Ağdam rayonun-da və digər işğalda olan di-gər rayonlarda ucaldılmış "Vətən müharibəsi -1941-45" abidələrinin dağıdılması pro-sesi ilk siz ermənilərin "əsə-ridir".

Rusiya Federasiyası Ci-nayət Məcəlləsinin 243.4-cü maddəsi ilə cinayət işi açar-sa, ilk cavab verəsi ölkə ya-qın ki, Azərbaycan olmaya-caq.

Əntiqə Rəşid

Paşinyan: «Tariximiz deyir ki, «məni təkrarlama» və biz bu mesajı anladıq»

"Tariximiz deyir ki, "mə-ni təkrarlama" və biz bu mesajı anladıq". Adalet.az xəbər verir ki, bu fikri Er-mənistan Baş naziri Nikol Paşinyan deyib:"Ölkəmizin uzunmüddətli yol yoldaşla-rı sülh və təhlükəsizlikdir. Müharibə yox, məhz sülh olacaq," - deyə Paşinyan bildirib.

Qeyd edək ki, 1813-28-ci illərdə Qafqaza məhz Rusiya imperiyasının iradəsi ilə kö-çürülən ermənilərinin ətrafin-dəki bütün qonşu ölkələrə qarşı ərazi iddiası olub və hazırda var. Azərbaycana, Gürcüstana Rusiya, Türkiyə və İrana da torpaqla bağlı id-diaları mövcuddur. Amma hazırda ancaq Qarabağı, Naxçıvanı, Gəncə ətrafını öz

"qədim dedə-baba" torpaqla-rı hesab edən ermənilər Gür-cüstandan böyük bir əyaləti: Cavaxetiyanı, Türkiyədən Anadolunu, Ərzurum, Qars, Ağrı dağı istəyini hər zaman aktiv saxlayır. Rusiya da sən demə, ermənilərin "qədim" torpağını zəbt edibmiş. Məsələn, erməni müəllif Qalust Qriqoryan bildirir ki, hazırda Rusiya aşkar təcrid olunub və rus ordusu ən zəif dövrü-nü yaşayır. İndiki məqamda vaxtilə çar Rusiyası və ya SSRİ tərəfindən Rusiyaya birləşdirilən torpaqların id-diasını qaldırmaq vaxtıdır. Erməni müəllif yazır ki, pro-seslərin inkişafı Rusiya üçün bir kabusə çevrilə bilər.

Və əsl məqsədini də bu-nun ardınca ortaya sürür.



Onun fikrincə, bu hal baş ve-rərsə, ermənilər Krasnodar vilayətinin şərqində 200 min-lik böyük şəhər olan Armaviri "unutmamalıdır": "Armavi-ri 1839-cu ildə Rusiya ilə vu-ruşan çərkəzlərin arasındakı "Çərkəz erməniləri" salıb.

Şəhər Böyük Ermənistanın qədim paytaxtının adını daşı-yırdı. Həmçinin digər böyük erməni şəhəri indiki Rostov-na-Donun ən böyük rayonla-rından biri olan Naxçıvan-na-Donudur. 1928-ci ilə qədər Nor-Naxçıvan ayrıca erməni yaşayış məntəqəsi idi".

İrana qarşı torpaq tələbi isə ağılaşmaz bir prosesdir. Onlar iddia edir ki, Urmiya gölü "Böyük" Tıqranın vaxtın-da "Böyük Ermənistan"ın ərazisinə daxil olub. Bu, tarixi baxımdan cəfəngiyyatdır. Amma ermənilər çoxdan bu cəfəngiyyatı tarixi fakt kimi qəbul edərək , hücum üçün hər zaman fürsət axtarırlar.

Əntiqə Rəşid

Zaxarova: "Terrorizmlə mübarizədə Azərbaycanla sıx əməkdaşlıq edirik"

"Ölkəmiz regionda təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi üçün Transqafqazlı tərəfdaşları ilə fəal dialoq aparır. Biz terrorizmlə mübarizədə Azərbaycan, Ermənistan, Abxaziya və Cənubi Osetiya ilə sıx əməkdaşlıq edirik".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirli-yinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova mayın 27-də ke-çirdiyi brifinqdə deyib.

"Müvafiq hüquqi-müqavilə bazası yaradılıb və formalaş-dırılıb, ölkələrimizin hüquq-mühafizə orqanları ilə xüsusi xidmət orqanları arasında əməkdaşlıq kanalları səmərəli fəaliyyət göstərir.

Ona görə də biz həm qarşılıqlı maraqlardan çıxış edərək, həm də bunun üçün səy və imkanların birləşdirilməsi zərur-etini nəzərə alaraq antiterror istiqamətində bu işi gücləndi-ririk", - diplomat qeyd edib.



Səxavət Məmməd

Ermənistanın "setka" hörmə siyasəti və yaxud Kremlin təhdidkar planı

Ermənistanın son zamanlar atdığı addımlar, xüsusilə silahlanma sahəsində gördüyü işlər kifayət qədər təhlükəli və diqqət edilməsi məsələdir. Ermənistan müharibədən sonra Hindistanla müdafiə sahəsində daha çox əməkdaşlıq edir.

Ermənistan daha çox haubitsalara, hava hücumundan müdafiə sistemlərinə, anti-dron sistemlərinə maraq göstərir. Ermənistanın qarşısına qoyduğu əsas məqsəd hava məkanını tamamilə bağlamaqdır. Əslində, bu, Ermənistan üçün o qədər də çətin olmayacaq, çünki ərazi kiçikdir. Ona görə də Ermənistan bahalı və uzaqmənzilli raketlər yerinə, "setka"-ni hörmək üçün müxtəlif vasitələrdən istifadə edəcək və edir də. Müşahidələr onu göstərir ki, Ermənistan nəinki bir qatlı, iki və üçqatlı müdafiəni də təşkil etmək niyyətindədir. Bunun detalları, hansı silahlardan istifadə ilə buna nail olmaq istəməkləri növbəti yazılarda

Digər tərəfdən, Ermənistan Fransa ilə müdafiə sənayesi sahəsində ciddi əməkdaşlıq edir. Ermənistan rəsmi olaraq Rusiya silahlarına görə 44 günlük müharibədə uduzduqlarını iddia edir. Məsələ burasındadır ki, Hindistandan aldığı və almaq istədiyi silahların böyük hissəsi elə Hindistanın Rusiyadan lisenziyalarını aldığı silahlardır. Hindistan baş sındırır özü yeni silahlar icad edən ölkələrdən deyil, əksinə, hindililər rus, fransız, amerikalıların, yəhudilərin istehsal etdiyi silahların lisenziyalarını alıb üzərində bəzi dəyişikliklər edərək bu bazara daxil olub. Ermənistanın sifir Hindistan bazarına üz tutması da başadüşüləndir. Həm qiymət, həm də çatdırılma baxımından Hindistan Ermənistan üçün ən uyğun ölkədir. Əlavə olaraq onu da qeyd edim ki, Ermənistanın Hindistan bazarına üz tutmasında Rusiyanın da rolu var.

Düzdür, əvvəl də əvvəl də bu fikrə çox rast gəldik, son Pakistan-Hindistan toqquşmasından sonra daha çox deyilməyə başlanılıb ki, hindililərin silahları yararsızdır. Pakistan Hindistanın Fransa istehsalı olan iki "Rafale" qırıcısını vurub. Bu, o deməkdir ki, o qırıcılar zəifdir? Pakistan Hindistanın Rusiya istehsalı olan S-400-nü də məhv etdi. Bu, o deməkdir ki, S-400 zəif hava hücumundan müdafiə sistemidir? Qətiyyənlə! Bu, silahın zəifliyi, güclüliyü yox, onu istifadə edənəin peşəkarlığından xəbər verən amillərdir. Dünyada bir neçə ölkə minaatan istehsal edir. Ancaq onu istehsal edən ölkələrin özləri belə minaatanları ermənilər qədər mükəmməl istifadə edə bilmir. Ona görə də Hindistan silahı zəifdir, heç nəyə yaramır demək boş və mənasız mübahisə mövzudur.

Yeri gəlmişkən, Ermənistanın Rusiya ilə də silah anlaşmaları davam edir. Düzdür, Rusiya-Ukrayna müharibəsinə görə ruslar həтта bağladıkları müqavilələri yerinə yetirmirlər, ancaq Rusiyanın Ermənistanla silah anlaşmaları var və yeni anlaşmaların olacağı da gözləniləndir.

Son zamanlar Ermənistanla Rusiya arasında siyasi yaxınlaşmanın da olacağı gözləniləndir. Rusiya, ümumiyyətlə, Paşinyan hakimiyyətinin şıltaqlıqlarını ciddiyyə almıdı. Yeni Paşinyan həтта Avropaya üz tutmaq üçün addımlar atsa da, onun devrilməsi üçün heç bir addım atmadı. Ermənistan da fərqiindədir ki, Rusiyanın Ukrayna müharibəsində əli gücləncə, Cənubi Qafqaza təsirini artıracaq və müəyyən mənada artırır da. Ona görə də Ermənistan tərəfini bir gün yenidən Rusiyanın forpostluğunda görsək, təəccüb etməməliyik.

Münaqişələrlə maraqlarını təmin etmək Rusiyaya xas xüsusiyyətdir. Diqqət edirik, son zamanlar Ermənistanla revanşistlərin aktivləşdiyinə şahidi oluruq. Bundan əlavə, Qarabağdan köçən ermənilərin də aktivliyi xeyli dərəcədə artıb. Bu dalğanın da Rusiya üzərindən gəldiyini sezmək o qədər də çətin deyil. Rusiyanın daha bir maraqlı oyunu isə Ermənistanla lider axtarışıdır. Düşünürəm ki, ruslar da Sarkisyan, Koçaryanla istədiklərini həyata keçirə bilməyəcəklərinin fərqiindədirlər. Ona görə də Ermənistanla yeni lider hazırlığına start veriblər.

Rusiya-Ukrayna müharibəsi qısa zamanda yekunlaşarsa, rusların, xüsusilə Cənubi Qafqazda təhdidkar davranışlarının şahidi ola bilərik. Həтта Azərbaycan üçün də təhdid var. Bəzən deyirlər ki, Türkiyə Azərbaycanı Rusiya təhdidindən xilas edə bilər. Bu, qətiyyənlə deyil. Türkiyənin son apardığı siyasət onu göstərir ki, Ankara üçün bu region və Mərkəzi Asiya ölkələri dəftəri bağlanıb, rəsmi Ankara üzünü ona daha doğru olan Yaxın Şərqlə tutub. Ona görə də Türkiyədə ümmətçiliyin yenidən ön plana çıxdığının şahidi oluruq, kürd və ərəblərə verilən mesajlar da ortadadır.

Bəzən bu sözü mü qəribçiliyə salırdılar, ancaq reallıq odur ki, özün güc olmalısən, güclü olmalısən. Hazırkı münasibətlər sisteminde zəiflərə yer yoxdur.

Qarabağı tərk edənlər: 8315 nəfər Ermənistan vətəndaşlığı alıb, 30 min isə...

Qarabağı könüllü tərk edən ermənilər sürətlə Ermənistan vətəndaşlığı alırlar.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu mətbuat konfransında Ermənistan daxili işlər nazirinin müavini Armen Qazaryan deyib. O bildirib ki, mayın 20-nə olan məlumata görə, respublikada Dağlıq Qarabağdan olan 9451 nəfər Ermənistan vətəndaşlığı üçün müraciət edib. Həmin günə olan məlumata görə, artıq vətəndaşlığı qəbul edənlərin sayı 8315 nəfərdir. Yalnız böyükklər Ermənistan vətəndaşlığını almıdılar. Valideynlərdən biri Ermənistan vətəndaşlığını alıbsa, yetkinlik yaşına çatmayan şəxs avtomatik olaraq Ermənistan vətəndaşı olur. Artıq 2000-dən çox azyaşlı bu yolla Er-

mənistan vətəndaşlığını alıb." "Biz əlçatanlıq baxımından bəzi aktivləşməni müşahidə edirik." "İlin əvvəlində gündəlik müraciətlərin sayı 20 civarında dəyişə bilərdisə, son vaxtlar bizə hər gün 40-50 belə müraciət daxil olur", - deyər Armen Qazaryan bildirib.

Qeyd edək ki, hələ 2023-cü ildə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Qarabağdan köçənlərə ölkə vətəndaşlığının verilməsi prosesinin sürətləndirilməsi barədə danışıbmışdı.

Paşinyan bunun mümkün qədər tez təşkil edilməsinin vacibliyini də diqqətə çatdırmışdı: "Qarabağdan bir çox soydaşlarımız Ermənistan Respublikasının vətəndaşlığını almaq üçün müraciət



edirilər. Bizim vəzifəmiz bu prosesi mümkün qədər tez təşkil etməkdir".

Xatırladaq ki, 44 günlük müharibəyə qədər Qarabağda 60 minə qədər erməni yaşayırdı. Qarabağdakı keçmiş separatçıların qondarma parlamentinin keçmiş üzvü olan David Qalstyan bu ilki açıqla-

masında demişdi ki, qeyri-rəsmi məlumatlara görə, 30 min Qarabağ erməni Ermənistanı tərk edib.

Onun sözlərinə görə, Qarabağdan könüllü köçən ermənilər Ermənistandan əsasən Rusiyaya gediblər.

Əntiqə Rəşid

Makronu arvadı şapalaqlayıb: Təyyarədə



Fransa prezidenti Emmanuel Makronu arvadı şapalaqlayıb.

Adalet.az xəbər verir ki, Vyetnampa xanımı Bricit Makron ilə səfər edən Makron

gözlənilməz hadisə ilə qarşılaşıb. Belə ki, Bricit Makron Fransa liderinin üzünə silə vurub.

Məlumatı xarici media yayıb.

Hadisə anı Makronun təyyarəsi Hanoya çatdıran zaman təsadüfən kameralara düşüb. Cütlüyün çəkiliş apardıqlarından xəbərsiz olduğu bildirilib.

Təyyarənin göyertəsində onların arasında nə baş verdiyi hələlik məlum deyil.

Qeyd edək ki, bu il amerikalı jurnalist, "Fox News" kanalının əməkdaşı Kendis

Ouens (Candace Owens) Fransa prezidenti Emmanuel Makronun arvadı Bricitin dünyaya gələrkən kişi cinsindən olduğunu iddia edir. Onun sözlərinə görə, iddiasını sübut edən sənədlər var.

Həтта bundan bir qədər əvvəl fransalı jurnalist Nataşa Rey amerikalı həmkarına müsahibəsində Bricit Makronun əvvəllər kişi olduğunu bildirmişdi. 2024-cü ilin sentyabrında Paris məhkəməsi buna görə Nataşa Reyi 13,5 min avro məbləğində cərimə edib.

Ə. Rəşid

Dünyanın 2-ci böyük qülləsi tikilir: "Bürç Xəlifə"dən sonra "Axmat Tower"

Yəqin ki, çoxunuz bilir-siniz ki, 21 sentyabr 2004-cü ildə dünyanın ən hündür binası - Bürç-Xəlifənin (əvvəlki adı Bürç-Dubay) tikintisinə başlanılıb. Bu layihə memar Adrian Smit tərəfindən verilib. Smeta dəyəri 4.1 milyard dollar olan binanın tikintisində 330.000 kub metr beton, 39 min ton armaturdan istifadə olunub. Binanın ərşəyə gəlməsi üçün isə 22 milyon saat çalışılıb.

Binanın tikintisinə 2004-cü ildə iqtisadi artımın çiçəkləndiyi bir vaxtda başlanılıb. Binanın dəqiq hündürlüyü 828 metrdir, və o məşhur "Taybey 101" binasından daha hündürdür. Daxili sahəsi isə 344.000 kv. təşkil edir. Binada ümumi 58 lift vardır.

Binanın tikintisi 1.5 milyard dollara başa gəlib. Ən son texnologiyalardan istifadə edilərək inşa olunan, dünyanın 8-ci möcüzəsi adlanan bina 2009-cu il oktyabrın 1-də təhvil verilib.

"Bürç Xəlifə" şəhərin idarəçisi Şeyx Məhəmməd bin Rəşid Əl-Maktum tərəfindən rəsmən açılıb.

Bina həmçinin ən hündür mərtəbədə yaşayış, ən hündür xidmət lifti və 124-cü mərtəbədə ən hündür müşahidə zonasına görə fərqlənir. Üç mənzərə meydançası - 124, 125 və 148-ci mərtəbə açıqdır. "Bürç Xəlifə" 124 və 125-ci mərtəbələrdə 452 metr hündürlükdə yerləşir, lakin "SKY lux" salonu 148-ci mərtəbədə, 555 metr yüksəklikdədir.

Ən yüksək mənzərə meydançasına daxil olarkən qapıda ev sahibi sizi qarşılayacaq və bina haqqında maraqlı faktlarla sizi tanış edəcək. "SKY lux" lifti isə sizi 148-ci mərtəbəyə qaldıracaq.

Ürəkləri fəth edən bu binanın yeri Dubayın mərkəzindədi və hər il milyonlarla turist ora axın edir.

Onu da xatırladıq ki, ilk dəfə 2019-cu ilin mayında "Bürç Xəlifə" Azərbaycan bayrağına, həmin ilin 20 sentyabrında isə Ermənistan bayrağına bürünüb. Sonra bu hallar təkrarlanıb.

Adalet.az xəbər verir ki, Çeçenistanda nəhəng göydələni tikiləcək. Qroznıda "Axmat Qülləsi"nin ("Axmat

Tower") tikintisinə hələlik 2,5 milyard rubl ayrılıb.

Məlumatı lenta.ru nəşri yayıb: "Çoxfunksiyalı hündürmərtəbəli kompleks" in yaradılması layihəsinin icrasına hələ 2015-ci ildə başlanılıb. Hündürlüyü təxminən 435



metr olan binada otel, restoranlar, muzeylər, ofislər və müşahidə göyertəsi yerləşəcək.

Xatırladaq ki, Rusiyada birinci sırada hündürlüyü 373,7 metr olan Moskva şəhərinin bir hissəsi olan Federasiya Qülləsi gəlir.

Şəhərin ikinci ən hündür binası 354 metr olan OKO-

dur. Onu 345 metrli Neva Towers, 338 metrli Merkuri Siti Qülləsi və 309 metrli Avrasiya göydələnləri izləyir.

İlk 10-luğa daxil olan digər binalar bunlardır: Gorod Stolit (301,5 metr), Capital Towers (295 metr), Triumf-



Palas (264 metr), Evolutsiya (246 metr) və Imperia (238,7 metr).

Beləliklə, "Axmat Qülləsi" Rusiyanın ən hündür tikilisi olmaqla, Avropada da birinci olacaq. Dünyada isə "Bürç Xəlifədən sonra ikinci yer" "Axmat Qülləsi"ndir.

Əntiqə Aslan



Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

Bacarırsansa yaşa

Deyirlər ki, sonda ölən ümidli. Və bunun da kimin dediyini hələ heç kimdən eşitməmişəm və təxmin də etmirəm. Sadəcə olaraq özümün özümə təsəllim kimi qəbul etmişəm bunu. Hətta yeri gələndə mən də kimlərəse təkrar edirəm, yeni xatırladıram. Ümidin sonuncu öldüyünü...

Bəli, yer üzünün əşrəfi olan insan (əslində indi nə yer üzünün özü, nə də onun əşrəfi sayılan insan elə bir böyük əhəmiyyət kəsb etmir, çünki insan yer üzünü yaman günə qoyub - Ə.M.) o qədər hadisələrə tuş gəlir, o qədər hadisələr törədir ki, bəzən yaşamaq tam mənasını itirir. Bilmirsən niyə, nə üçün, kimin üçünsə yaşayırsan. Ümumiyyətlə, insan deyilən varlıq gözə görünməyən, amma əslində mövcud olan bir bölgüyə tuş gəlib. Həmin bölgünün pik nöqtəsində oturanlar dünyanı da, insanı da xırman yerinə çevirib. Nə istəyir, necə istəyir, yeni ağılına gələn formada turp əkir insanın da, yer üzündə başında. Ona görə də dünyanın daşı daş üstündə durmur. İnsanın başı az qala futbol topuna çevrilib kimlərinə ayağına da.

Və beləcə günlər keçir, sonra aylar keçir, sonra da illər. Harda, hansı dayanacaqda, hansı istiqamətdə qatardan enəcəyimiz, karvandan qalacağımız, köçdən ayrı düşəcəyimiz bəlli deyil. Üstəlik, bu bəlli olmayan ayrılıq mənasızlaşıb. Yeni ayrılığın oxşarı olan ölüm insanın özü kimi ucuzlaşıb. Yaşından, başından, cəmiyyətdəki yerindən asılı olmayaraq kimin nə vaxt, necə öldüyü az qala doğmalarını da, əzizlərini də təəccübləndirmir, təəssüfləndirmir. Və beləcə el dilində desək, "ölən ölür, yetim böyüyür, həyat davam edir".

Doğrudu, hərdən kimsə bir az asilik edir və özündən guya Amerika kəşf edibmiş kimi bir bəyanat da verir, deyir ki, yetim böyüyür, yamanlıq əzrayıla qalır! Amma bilmir ki, o böyüyən yetim nələrdən keçir, nələri yaşayır və necə böyüyür???

Bəli, mən indi bütün bu yazdıqlarımı, düşündüklərimi sizə çatdıranda bilirəm ki, müəyyən bir qurum, bir toplum deyəcək ki, sən də bu sözlərlə nəyi deyirsən, nəyə təsir edirsən?!. Guya bunları bilən yoxdur ki?

Haqlı iraddır, etiraz etmirəm. Sadəcə mən bu dediklərimlə, bu yazdıqlarımla içimdəki ağrının səbbini alıram. Özüm özümü sakitləşdirmək istəyirəm, heç o da alınmır, əksinə, xatırladıqca bir az da sızılı, göynərti artır. Necə dəyərlər, dərdin qaysağı qopur, təzələnir. O təzələnən dərd də öz bildiyini edir. Mən isə hamıdan uzaqlaşmış bir səs çatmayan, ün yetməyən nöqtə axtarıram, dərdimlə baş-başa qalmaq üçün. Onun ürəyimdə at oynatmasına şərait yaratması üçün.

Bir halda ki, ən yaxın, ən munis bildiyim kəslər belə təsəllini də, kövrək bir sözü də deməkdən doyuksa, yorulubsa və bunu artıq sayırsa, onda kimə üz tutasan, kimə sığınasan?! Yaxşısı, rahatı, bəlkə də elə ən doğrusu, özünün öz dərdinlə qucaqlaşmış ağlamaqdır, içində "Allahın gördüyü yerdə".

Həyatın rəngi mənə görə gözümün gördüyü və elə hamının mənə dediği rəngdən tamamilə fərqlənir. Çünki gözümün önündə olan istənilən rəng ona nüfuz edəndə tamamilə başqa bir çalardadır çıxır qarşıma. Ağ gördüyüm qapqara olur və yaxud qara rəngdə görünən sapsarı gəlib durur mənə üz bəz. Deməli, bu həyatın özü də maskalanır. O maskaların nə vaxt söküləcəyi, nə vaxt cırılıb atılacağı mənə məlum deyil və mən ümumiyyətlə, belə bir halın olacağına da inanmıram. Çünki mən necəyəmsə, mənimlə eyni müstəvidə dayananların hamısı elə mənim günəmdədi. Mənim günəmdə olanların gününə yalnız köks ötürmək, ahı aha calamaq və bir də Allahın ətəyindən tutmaq qalır. Əgər əlimiz o ətəyə çatırsa...

Hə, indi bilgisayar arxasında oturub bütün bunları dinləmək və yazmaq yəqin ki, asan deyil. Axı söhbət bizim gerçək həyatımızdan gedir. O həyatdan ki, sən ondan cana doymusan, mən ondan bezmişəm, bütövlükdə isə biz doydüğumuz, bezdiyimiz həyatın eyniləşməyinə, qovuşmasına hələ bir cürə mane oluruq. Və beləcə də yaşamaq istəyirik. Gülümsəyib deyəcəksən ki, təkcə yaşamaq qadağan deyil, bacarırsansa yaşa?!

Eşitdim dediyini. Yaxşı, bəs sən necə? Bacarırsanmı?

"Sağ qalan varmı?"

Emini hələ tələbə olduğu dövrdən tanıyıram. Barəsində onun tələbə dostlarından eşitmişəm. Sonra imzasını mətbuatda görüb bir az da yaxından tanışmışam və nəhayət günlərin bir günündə "Ədalət" qəzetində yolumuz kəsişib. Artıq onu evimin, ailəmin yaxını kimi tanıdığım dan görüşlərimiz həmişə maraqlı olubdur. Necə dəyərlər, doğmalar kimi, dostlar, həmkar kimi, söz adamı kimi. Bir-birimizə böyük saygı və diqqət göstərmişik. Onun 44 günlük müharibəmizdəki iştirakı və qalib zabit kimi yenidən sıraya qayıtması mənə özəl bir sevinc bəxş edib. Xüsusi ilə müharibənin gedişi zamanı döyüşdüyü ərazidən mənə telefon açıb "Əmi, Tuğdayam, sizin eviniz kəndin hansı tərəfindədi?" - deməsi məni həm kövrəltmişdi, həm də sevindirmişdi. Çünki kəndimdən, evimdən ilk xəbəri Emin verirdi mənə.

İndi əlimdə bir kitab tutmuşam. Bu Emin Pirinin 2017-ci ildə işıq üzü görən "Sağ qalan varmı?!" şeirlər kitabıdır. İsti bir avtoqraf da yazıb:

- Emin Piridən əmisi Əbülfət Mədətoğluna sevgilərlə. 19.12.19.

Mən bu kitab barəsində bir dəfə fikirlərimi oxucularla bölüşmüşəm. Lakin bugünlərdə Eminin yaradıcılığı ilə bağlı dəyərli ədəbiyyatşünas alimimiz Sərvanə Dağtumasın böyük məqaləsini oxuyandan sonra yenidən "Sağ qalan varmı?!" ya qayıtdım və yenidən oxudum. Gördüm ki, Emin Piri şair kimi çığır-bağır salan, özünü kimlərəse tanımaq istəyən, necə dəyərlər, "gündəm" yaradan deyil, yeni o mənim bildiyim qədər sözün təkcə şəklini yox, onun mahiyyətini də bədii fikir kimi oxucu qarşısına çıxarır, şeirlərini oxuyanda ilk anda bir sadə söz düzümlü ilə qarşılaşırsan. Düşünürsən ki, burda fərqli nə var ki. Adı sözlərdir. Lakin sözün içərisinə işıq salanda onun qatlarını görürsən və onda anlayırsan ki, bu 3-4 misrada Emin Pirinin özəl duyğuları, özəl yanaşması oxucu gözəylir. Məsələn:

**Bir az sərxoşluqdan,
bir az da söhbətin şirinliyindən
qırdı şərab bədəsi
yıxılıb əlimdən.
Baxıb ötürdü
Köks ötürdü
xidmətçi xanım:
"cənab leytenant,
bu da qadın ürəyi deyil ki,
diqqətsizlikdən qırasız!"**

Yəqin ki, şeiri siz də oxuyub özünüzü diqqətsizliyin əlindən aldınız və diqqətinizi toplayıb nüfuz etdiniz mahiyyətə. Gördünüz baxış bucağını, hiss etdiniz yaşananı. Deməli, bu da

mənə görə ,artıq şairin sevgi ilə real həyatın bir müstəvidəki görüntüsünə deyil, alt qatına oxucunu çəkib aparmasıdır. Axı bütün hallarda sinən hər nədirsə, onun fərqli-fərqli yeri, məzmunu, mahiyyəti bəllidir. Onu görmək, ondan yan keçmək, mənəcə mümkün deyil. Söylədiyim fikirlərin gerçək nümunəsini mən "Bıçaq" şeirində də görüb qəbul etmişəm:



**Namus adı qoydunuz,
Qeyrətdir dediniz,
Kəsdiniz
Qadın başlarını.
Kəsirsiniz, anladığ.
Etməyin!
desək də kəsəcəksiniz.
Heç olmasa kəsməyin
mal bıçağıyla.
şirniyyat bıçağınız yoxmu?!**

Zənnimcə, bu şeiri müzakirə etmək gerçək olanı, yeni hər birimizin bu və ya digər formada görüb bildiyimiz reallığı çözmək kimi bir şeydir. Amma Emin Pirinin "Bıçaq" şeirindəki məntiqi o qədər səmimi və həm də düşündürücüdür ki, onu bilən, qəbul edən, anlayan bir kimsə yəqin ki, əlini bıçağa atmaz.

Zərif və həm də zəif bir cinsin üstünə bıçaqla getməz. Mən burda özüm üçün bir məqamı da dəqiqləşdirdim.

Daha doğrusu, Eminin şeirindən tutub götdürdüm. O da kobudluğun sinonimi kimi mal bıçağını görmək, qəbul etməkdir.

Çünki o qədər qüsurlu olmalısan ki, əlindəki bıçağın nəyə aid olduğunu, harada istifadə edildiyini görməyəsən, bilməyəsən. Deməli, görüb bilən onda Eminin dediği fikirlə razılaşarsan. Və şirniyyat bıçağı ilə bir şirniçilik yaradarsan. Bu şirniçilik isə anlaşımaqdır, əsəbini idarə etməkdir, qan tökmək deyil!!!

Bizim bir varlıq olaraq inancımız, and yerlərimiz, dualarımız var və həmin inanclar da, dualar da nəsildən-nəsilə ötürülməklə bu gün də yaşayır, sabah da yaşayacaq da. Həmin inanclardan biri də dualarımızdır. Özümüzə, soyumuza, cəmiyyətimizə, millətimizə və sairə. Ünvanlara dualar edirik məqsədli şəkildə, inaclı şəkildə. Həmin dualardan birini də Emin Piri



Emin Piri 1986-cı ildə anadan olub. Bakı Dövlət Universitetinin Tarix fakültəsini bitirib. 2008-10-cu illərdə cəbhə bölgəsində təlim komandiri (leytenant) kimi xidmət edib.

2013-16-cı illərdə Madaniyyət və Turizm Nazirliyi və Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin birgə layihəsi olan Gənc Ədiblər Məktəbinin məsul katibi olub. AYB-nin üzvü, prezident təqaüddüşüdür.

2014-cü ildə Gənclər və İdman Nazirliyi tərəfindən ədəbiyyat sahəsindəki uğurlarına görə "Gənclər mükafatı" ilə təltif olunub. AYB-nin "Ən yaxşı şeir" və "Nasimi" müsabiqəsinin qaliblərindəndir.

edir. Balaca bir şeirlə bu duanı çatdırır bizə. Oxuyanda mahiyyətinin nə qədər böyük olduğunu görmək, hiss etmək heç də asan olmur. Çünki bu duanın da qatları var. Enməsi, enilməsi, zəruri olan qatları.

**Uşaqlıqdan
Tanrı türkü qorusun
dedilər qulağımıza.
Böyüyüb gördüm:
Yox!..
Tanrı türkü qorumaqdan çəkinir,
Türk qoruyur Tanrını!
Ən yaxşısı:
Tanrı Türkü qorusun,
Türk Tanrını!**

Duanı oxudunuzmu, Amin dedinizmi? Düşünürəm ki, bu duanı inacla, istəklə oxuyan hər kəs mütləq amin deyəcək. Çünki türkün türkdən başqa dostu yoxdur və bir də dua təkcə Allaha üz tutmaq deyil. Bu dua həm də özümüzü, birliyimizi qorumaq üçündür. Bunu da Emin Piri şeirə çevirib.

Mən Emin Pirinin "Sağ qalan varmı?!" kitabından üç şeir barəsində fikirlərimi sizinlə bölüşdüm. Və kitabın da adını bir neçə dəfə vurğuladım. İstədim soruşum ki, bizi, indiki məqamda isə gerçək şeiri, gerçək sözü duyan varmı? Varsa da, yoxdursa da oxusun Emin Pirini.

Əbülfət Mədətoğlu

Qüsurlarımızla barışmaq özünə inamımıza necə təsir edir?

"Psixoloji baxımdan yanaşdıqda, qüsurlarımızı qəbul etmək özü ilə sağlam münasibət və özünə inamın formalaşmasında əsas rol oynayır. Çünki yüksək özgüvən və xoşbəxtlik heç də düşünüldüyü kimi mükəmməllik və ya daimi uğurla əlaqəli olmayıb, əksinə özünü olduğu kimi qəbul etməklə, yeni çatışmazlıqlar və qüsurlu tərəflərimizi də qəbul etməklə bağlıdır."

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirləri 93 FM dalğasında yayımlanan "Sağlam radio"-da psixoloq Gülsabah Quliyeva açıqlayıb.

Onun sözlərinə görə, insan öz qüsurlarını inkar etdikdə və ya onları rədd etdikdə, daxili konflikt, dərin



utanma və özünü tənqid etmə halları artmağa başlayır:

"Bu da öz növbəsində tez-tez şerti sevgi hissinin, sadəcə müəyyən standartlara cavab verdikdə özünü dəyərlili hiss etməyin yaranmasına gətirib çıxarır. Belə bir şəraitdə formalaşan

özünə hörmət qeyri-sabit və kövrək olur, zamanla isə narahatlıq, depressiya və tükenmişlik kimi problemlərə yol açır.

Halbuki öz qüsurlarımızı qəbul etmək psixoloji dayanıqlılığını artırır. Qüsurlarımıza bir "qüsurlu" kimi yox, insan olmağın təbii və mənalı parçası kimi yanaşmaq tövsiyə edilir. İnsan özünə qarşı tənqidçi yox, anlayışlı və şəfqətli olduqda, özü ilə daha güclü və dürüst bir daxili münasibət qurur".

Psixoloq qeyd edib ki, qüsurlarımızı qəbul etmək öz güvənimizi və özünə hörməti artırır, çünki ilk növbədə özümüzü olduğumuz kimi qəbul etmək başqalarının təsdiqinə daha az ehtiyac duymağımıza səbəb olur.





Mirqiyas Seyidsoylu,
polkovnik, Müharibə və Silahlı Qüvvələr Veteranı

"QƏDİM SKANDİNAVYADA" AĞABALA ZABULU

Şimali Avropa və Şimali Atlantik okeanı coğrafi - mədəni regionunun uzaq Skandinav ölkələrindən birində, Danimarka krallığında, uzun illər əvvəl, " Azərbaycan günləri " keçirildi. Bu tədbirlə əlaqədar, Kopenhagena gədən rəsmi nümayəndə heyəti tərkibində mən də iştirak edirdim. İlk gündən sıx - sıx rəsmi - mədəni tədbirlərdə iştirak edir - " Odlar yurdu " Azərbaycanımızı bütün ölkədə təbliğ - təşviq edirdik. Növbəti günlərdən birində, keçmiş Sovet İttifaqının səfirliyində bizim nümayəndə heyətinin rəhbərinə tapşırıq verilmişdi ki, Danimarka respublikasında fəaliyyət göstərən " Azərbaycan cəmiyyəti " idarə heyəti 12 noyabr - saat 19.00 - da sizin nümayəndə heyətini qonaq dəvət edib. Rəhbərlik, onların müraciətini müsbət cavablandırıb. Odur ki, bütün heyət sabah tədbirdə iştirak edəcək. Səhəri gün biz, Sovet səfirliyinin müşayətilə təyin olunmuş ünvan Kopenhagen şəhərindəki ziyafət salonlarından birinə gəldik. İçəri daxil olanda qulaqlarıma doğma musiqimizin hənitirisi gəldi. Bu, uşaqlıq illərindən yaddaşıma həkk olunmuş çox təsirli və şirin olan sevdıyım səs idi. Bu səs, nəinki mənim, şımallı - cənublu bütün azərbaycanlıların sevdıyi təkrarsız səsdir. Salonun baş divarında böyük bir monitorda başında buxara papaq, əlində dəf tutmuş, görkəmli Xalq xanəndəsi, " Zəbul - Segah "ın təkrarsız ifaçısı, zamanında el şənliklərinin ən populyar siması olan, Füzuli rayonunun, Füzuli camaatının vizit kartı, ustad sənətkarımız Ağabala Abdullayev oxuyurdu. Qulaqlara süzülən bu ecəzkar və sehirli səsdə Azərbaycan xalqının genetik musiqi yaddaşında mövcud olan xüsusi kod, zərre - zərre, için - için ürəklərə süzülürdü. " Ey dad - ey dad ", " ay aman - aman ", " yar aman - aman ", " dad ey - dad ey ", " eyy... eyy...e.. hey... ". Mən böyük cəsəretlə deyərdim ki, xalqımızın genetik qan yaddaşında olan bu kod açarı, zəngin xırdalıqlar, şirin nüanslar, Ağabala Abdullayevin sirli səsi, ifa tərzində, zəngülə guşələrində, nəfəs və səs xallarında daha şirin və mələhətlidir. O, öz ifasında elə qeyri - adi gəzişmələr, elə variasiyalar edirdi ki, dinləyicilərin daxilindəki sevinci, kədəri, istək və arzuları qeyri - ixtiyari olaraq verbal və qeyri verbal jestlərə çevrilirdi. Çünki, Ağabala Abdullayev, digər müğənnilərdən fərqli olaraq " Zəbul - Segah " a daha təsirli çalarlar gətirmiş olan, ustad sənətkardır. Onun səsinə olan fizioloji, psixoloji, bioloji təsir dairəsi elə bir gücdədir ki, dinləyicini ofsunlayaraq uzaqlara aparır. Ən kobud, ən qəddar, ən zülmkar adam, onu dinləyərkən gözləri yaşarır. Onun xüsusilə, " Maye " şöbəsinə ifa tərzinin təqdimatı daha zəngin mədəni keyfiyyətlərə malikdir. Belə ki, o, sözlərdəki poetik nümunəvi - mədəni keyfiyyətləri aşılamaqda bir xanəndə kimi böyük ustalıq məharətinə malikdir.

*Yoxdur bu risvalığın dərdinə dərman ey təbib,
Eyləmə risva özün, həm qəlbimi qan ey təbib.
Sən, qan almaqla yaqın bir fayda verməzsən cana,
Şövkü ləlini çıxar mümkünə candan ey təbib.*

Burada, böyük şairimiz Məhəmməd Füzulinin eşq və məhəbbət anlayışı son dərəcə geniş və əhatəlidir. İnsan qəlbinin bu ali və nəcib hissi şairin əsərlərində elə bir qüvvədir ki, onun təsiri əbədi olaraq yaşayacaq, oxucuları və dinləyiciləri yaşadacaq. Şairin poetikasından bəhrələnən ustad sənətkar burada sözləri elə aydınlıqla ifadə edir ki, yeni bir möhtəşəm və qeyri - adi sənət əsəri yaradır. Bu ifanı eşidən dinləyici və tamaşaçı səsin və peşəkar ifanın təsiri altında öz xəyallarına qovuşur və xoşbəxtlik tapır. Elmi araşdırmalara görə, ən həzin musiqi, həmçinin muğam musiqisi, simfonik muğamlar, dinləyicinin ruhundan yorğunluğu götürür, onu sağlamlıq və əsəbləri sakitləşdirir. Ağabala Abdullayevin səs tembiri öz ahənginə görə milyonların içərisində seçilən qeyri - adi səsdir. Xalqımızın musiqi mədəniyyətində zəngin səs xəzinəsinə diqqət yetirsək sirli və qeyri - adi səs tembirinə malik olan böyük sənətkarların siyahısına onunda adını daxil etmiş olarıq. Görkəmli və dahi sənətkarlarımız Cəbbar Qaryağdoğlu, Xalq artistləri, Bülbül, Seyid Şuşinski, Xan Şuşinski, Rə-

şid Behbudov, Müslüm Moqaməyev, Rübabə Muradova, Şövkət Ələkbərova, Əməkdar artist Süleyman Abdullayev, Qarabağ muğam məktəbinin yetirmələri, Xalq xanəndələri, Mütəllib Mütəllibov, Ağabala Abdullayev. Dünyasını dəyişmiş bu, böyük sənətkarların hər birinə Allah, rəhmət eləsin, məkanları cənnət olsun. Hazır ki, müasir səsler içərisində Xalq artistləri, Niyaməddin Musayev, Alim Qasimov, Məmmədbağır Bağırzadə, Samir Cəfərov, Röya Ayxan, Əməkdar artist Ehtiram Hüseynov, gənc müğənni Mirelən Mirelənəyev. Tanrının sevrəkədən yaratmış olduğu bu, seçilən ecəzkar çalarlı, səslərin hər birinin ayrı - ayrılıqda öz rəngi və öz təsir dairəsi var. Bəzən deyirlər ki, hər səsin öz rəngi var. Əgər biz, Ağabala Abdullayevin səs rəngini test edəsə olsaq, bu səsin hansı rəngdən oduğunu belə müəyyən edərdik. " Məxməri və qızıllı " rəng. Çünki, bu səs, məxmər kimi qəlbləri oxşayan, insan ruhuna sakitlik gətirən - qızıl qədər parlaq, qiymətli və mələhətli, şirin səsdir.

Salondakı soydaşlarımız arasında tanınmış musiqiçi, əslən cənubi Azərbaycanlı olan mərhum, qarmon ifaçısı Rəhman Əsədullahi, Almaniya bizi görmək üçün Kopenhagena gəlmişdi. O, " Zəbul - Segah "ın təsiri altında başını əlləri arasına alıb ağlayırdı. Həmçinin digər soydaşlarımız da kədərli şəkildə göz yaşları töküürdülər. " Azərbaycan cəmiyyəti " nin sədri İsmayıl Cəlil bizi heyətə yaxınlaşdı və hər birimizlə bir - bir qucaqlaşdı görüşdü. Mən ona sual verdim. Siz, Ağabala Abdullayevin fanatısınız ?..

O, dedi ki, - " Ağə, mən, fanat sözünün nəməne olduğunu bilmirəm. Ancaq, onu deyə bilərəm ki, bizim cənubi Azərbaycanda yaşayan cammatımız gecələr yuxuya getməzdən əvvəl, Ağabala Abdullayevin " Zəbul - Segahı " nı dinləyə - dinləyə üzünlü quzey Azərbaycana çevirib yuxuya gedirlər. "

- Rəhman Əsədullahi : - " Ağə, böyük şairlərimiz, Məhəmməd Hüseyn Şəhriyar və Məmməd Araz yaradıcılığı biz, azərbaycanlıların bir millət olaraq milli şüurunun formalaşmasına necə təsir edərsə, Ağabala Abdullayevin " Zəbul Segah " ı və mahnıları milli ruhumuza - milli birliyimizə onun qədər təsir göstərir. "

- Var olsun xalqımız !
- Var olsun xalqımızın zəngin və dəyərli mədəniyyəti !
- Ağə, biz günəyillər, quzey Azərbaycanımızla fəxr edirik. Bütün ümüdlərimizi sizə bağlamışıq.

Deyə, günəyli qardaşlarımız. Söhbətə davam edirdilər.

- Ağə, biz günəyillərə baxanda, Allaha şükürlər olsun ki, sizdə, quzey Azərbaycanda çox şey şüküranlıdır.

- Biz, tiokratik - totalitar rejiminin üzündən Vətənimizdən, elimizdən - obamızdan didərgin düşmüşük. Bu gün on minlərlə Azərbaycanlı, molla rejiminin təzyiqləri və ədalətsizliyi üzündən Danimarkaya pənah getirib, burada məskunlaşmış.

- Mən, dedim ki, darıxamayın inşəallah, yaxın zamanlarda haqq - ədalət öz yerini tutacaq. İndi mən sizə bir şad xəbər verəcəm.

- Sevimli xanəndə Ağabala Abdullayevin oğlu, mənim yaxın dostum, Nizami Abdullayev bu gün burada bizim yanımızdadır.

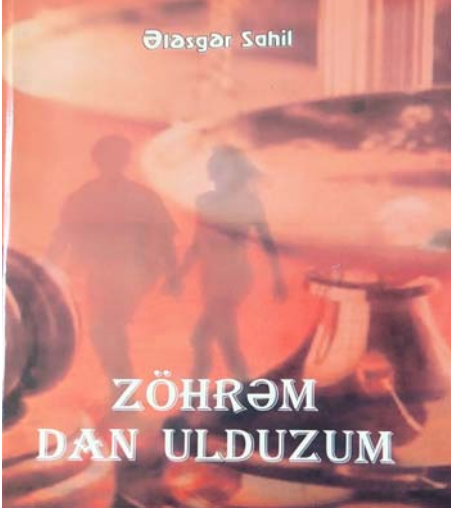
- Ağə, nə xoş xəbər, nə xoşbəxtlik ki, ustad sənətkarın oğlu buradadır. Onu bizimlə tanış etsəniz biz çox xoşbəxt olarıq.

Xalq xanəndəsi Ağabala Abdullayevin oğlu Nizami Abdullayev Danimarkada keçirilən " Azərbaycan günləri " rəsmi dövlət tədbirinin mədəni proqramlarını təşkil edən, Füzuli rayon Mədəniyyət evinin " Qarabağ Ocağı " xalq folklor kollektivinin qurucularındandır. O, həm də, Ağabala Abdullayev muğam ifaçılığı məktəbinin layiqli davamçısıdır. Nizami uşaqlıq və yeniyetmə illərindən atası Ağabaladan ustad dərsi alıb. O, Füzuli rayonunda, ədəbi - mədəni mühitin yaranmasında, inkişafında, formalaşmasında və ölkəmizdə musiqi sənətinin zənginləşməsində göstərdiyi xidmətlərə görə, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti adına layiq görülüb.

(ardı var)

Bizim uşaqlığımız, gəncliyimiz bir həyatda, bir kənddə, sonra da universitet illərində bərabər keçdi. Doğrudu, aramızda 3-4 il yaş fərqi var idi. Amma bu yaş fərqi baxmayaraq, biz həm qan qohumu (Dayı oğlu, mama oğlu idik - Ə. M.), həm dost kimi həmişə bir-birimizə dayaq durduq, bir-birimizə diqqət yetirdik. Acı da olsa, xatırlamalıyam. Orta məktəbin son illərində öncə atamı, sonra anamı itirdim. Onlar sənə necə böyüdüyünü, necə əziyyətlər çəkdiyini görmədilər. Bir kəndli cocuğu olaraq, şəhərə üz tutdun, fəhləlik etdin.... Baxmayaraq ki, məktəbi əla qiymətlərlə bitirmişdin. Həmin illərdə ev kirəsi vermək, əyin-baş almaq çətin idi yetim bir uşaq üçün. Ona görə də o vaxtların ən böyük iş yerlərindən biri olan tramvay parkında işlədin, sonra sovet ordusunda sualtı qayıqda xidmət etdin. Özün danışdırdın ki, aylarla ulduzlara,

Sən deyən oldu, Ələsgər...



aya, günəşə həsrət qalırdın. Elə xidməti başa vurandan sonra o vaxtkı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsinə qəbul oldun. Əyani oxumaqla yanaşı, gecələr işlədin də. Bəxt üzünə gülməyə başladı.

Universitetdə tələbə yoldaşlarından birini sevdin, təhsili başa vurub respublikanın prokurorluq orqanlarına müstəntiq kimi işə qəbul edildin. Cəmi bir neçə aydan sonra toyun oldu. Amma toyda da bəxtin gətirmədi. Qardaşın bu toyda oynadığı məqamda ürəyi dayandı, həyata əlvida dedi. Toy yasla başa çatdı. Bilmirəm, bunu niyə xatırlayıram. Amma dəqiq yadımdadır ki, o toyun şəhəri günü qardaşını dəfn edəndə dedin ki:

- Yaxşı olmayacaq heç yaxşı olmayacaq!..

Soruşdum ki, nəyi nəzərdə tutursan. Başını aşağı salıb:

- Həyatımı! - dedin.

İllər ötdükcə gah böyrəyindən əməliyyat olundun, gah xanımının həyatını əməliyyat hesabına güclə xilas etdin. Vəzifə pillələrin dəyişsə də, həyatının ağırları, acıları azalmadı. Heç 55 yaşına da çatmadın. Eləcə iş otağında dünyanı dəyişdin. Nə evin qaldı, nə övlad izin. Sanki bu dünyada heç yox idin. Doğuldun, əzablarla yaşadın və bir həkim yanlışlığının qurbanı oldun. Səndən xətiyələr qaldı, bir də özündən sonra dostların çap etdirdiyi əl boyda kitabın. Ən dəhşətli odur ki, səndən bir neçə il sonra xanımın da köçdü dünyadan. Onu da maşın qəzası apardı. Ziyarətgahdan çıxanda bir namərdin idarə etdiyi maşının təkərləri altında qaldı. İndi Saray qəbirsanlığında qoşa yatmırsız.

Ayrılığınız bitib. Amma səni tanıyanların, tələbə yoldaşlarının yaddaşında özün, sözün, xatirələrin qalıb. O xatirələrdən biri də "Zöhrəm, dan ulduzum" kitabındır. Tez-tez vərəqləyirəm. Az qala əzbər bildiyim şeirlərini öz-özümə pıçıldayıram. Ancaq nə edim ki, dediyin o sözü unuda bilmirəm. Axı demişdin ki, yaxşı olmayacaq. Demək səndə vəh var imiş səndə gələcəyini görmək duyğusu var imiş Bunlar da azmış kimi, səndə dünya boyda adamlığı insanlara həsr etmək, hər kəsə qayğı, diqqət göstərmək, hər kəsin hayına çatmaq gücü və enerjisi varmı. Onu da apardın. İndi heç kimdə

görmürəm onu, heç bir doğmamda hiss etmirəm, qarşıma çıxmır Sənin doğmalığın, Sənin səmimiyyətin və bir də Sənin kimsisi. Və...

Sən yazmısın ki:

*Necə də çətindir ömrün yolları,
Onu bütürmədən keçmək olmayır.
Vüsalın uzana qalıb qolları -
Yaxşını yamandan seçmək olmayır.*

Və yaxud:

*Kədər sıxar məni, qəm döyər məni
Qamətim əyilər belin yerinə.
Titərlə barməqlərim, düşər qələmim
Xəcalət çəkərəm əlin yerinə.*

Bəli. Sən heç vaxt şeir yazdığını, şairlik iddiasında olduğunu dilinə gətirmədin və hətta evdə, ailədə, qohum-əqrəbada da heç

kimə şeir yazdığını demədin. Amma mən bir gün sirrinin üstünü açdım. Belə ki, o vaxtın "Azərbaycan gəncləri" qəzetində sən və bir neçə nəfər gənc şairin, xalq yazıçısı Mirzə İbrahimovla birlikdə çəkilmiş şəklinizi gördüm. Həmin məqaləni oxudum və bildim ki, sən respublika komsomolunun nəzdindəki gənc qələmlər dərnəyinin üzvüsən.

Və beləcə sənəin ədəbiyyat aləmində olduğuna heç bir şübhəm qalmadı və üstəlik onu da bildim ki, sən daha çox seçdiyin hüquq ixtisasının sirlərini öyrənməyə üstünlük verirsən, şeirə xobbi kimi baxırsan. Bütün bunlardan sonra sənəinlə fikirlərimi bölüşmək, sənə şeirlərimi oxumaq, göstərmək, mənim üçün daha asan oldu. Sən də həmişə məsləhətlərini mənəndə əsirgəmədin. İradlarını da dedin, hətta bəzən hansı bir şeiriminsə üstündən xətt də çəkdi. Mən də razılaşdım sənəinlə. Axı həm yaşda böyük idin, həm də ustadım sayılırdın. Nə isə...

Uşaqlığından son nəfəsimə qədər hər bir sınağa tuş gələn, hətta təndirə düşən və bədəninin müəyyən hissələri yanan da sən oldun. Lakin heç vaxt məsləkini, yolunu dəyişmədin. Öz əqidənin sərkərdəsi, sahibi oldun. O əqidənin ki, onu yalnız iradə sahibləri başa qədər, sona qədər yaşayır və yaşadırlar. Sən el-oba ilə bərabər bütün Azərbaycanı da seviridin. Hər dəfə cənubdan söhbət düşəndə "Bir gün bitəcək bu söhbətlər də!" deyirdin. Və yazırdın ki:

*O yanda Şəhriyar əlində qələm
Ağlayır, sızlayır, anam vay deyir.
Bu yanda Bəxtiyar kədər içində
Amandır, vətənə bir haray - deyir.*

*Qoca Savalana görüşmək üçün
Aylarla, illərlə həsrət çəkirim.
Üzürəm, üzürəm yüz əlli ildir
Arazı o yana keçə bilmirəm.*

*Bir ovuc torpağı Təbriz elindən
Gətirib qəbrimə tökəydin bari
Birləşə bilməyən ayrı vətənim
Qoy mənim qəbrimdə birləşsin bari.*

Bəli. Mən son günlər yaşadığım sarsıntıların içərisində daha çox səni xatırladım. Çox istədim ki, yanımda olasan, ağsaqqallığını, diqqətini göstərsən. Amma həqiqətdən qaçmaq mümkün deyil, mənim istəyimdən asılı olmayaraq, sən bizi tərk etməsən. Özünü illərlə edilən yanlış müalicənin hesabına. Həkimlər (təbii ki, adı həkim olanlar - Ə.M) sənəin ömrünü öz yanlış müalicələri ilə 55-in astanasında bitirdilər. Mən bu qənaətdə olsam da, amma içimdə hələ də sənəin pıçıldadığın və öz həyatınla bağlı söylədiyən o məşhur fikir boy göstərir. Mən burdayam! - deyir.

Bir də xatırladıram, demişdin ki, heç də yaxşı olmayacaq.

Bəli, əzizim Ələsgər Rəşid oğlu Bayramov, sən deyən oldu. Yəni yaxşı oldu.

Əbülfət Mədətoğlu

Tariximizin, ictimai-siyasi, ədəbi-mədəni həyatımızın ən mühüm hadisələrindən biri olan milli mətbuatın inkişarı və formalaşması XIX əsrin ortalarına təsadüf etsə də, KİV tarixinə, inkişaf mərhələlərinə, yaradıcılarının həyat və fəaliyyətinə, mətbuatın toxunduğu mövzuların, problemlərin, janrların, mətbu materialların dili, üslubu, sənətkarlıq xüsusiyyətlərinin araşdırılmasına, bir sözlə, mətbuatşünaslıq haqqında ilk materiallara XX əstin əvvəllərində rast gəlinir. Bu gün mətbuatşünaslığın keçirdiyi yola nəzər salmaq, onu peşəkarlıqla yeni tələblər baxımından tədqiq və dəyərləndirmək aktualdır, əhəmiyyətlidir. Bu baxımdan uzun illər elmi-pedoqoji fəaliyyətlə məşğul olan, sənətkarlıq, jurnalist Qərənfil Dünyaminqızı (Quliyeva) fədakar jurnalist Qərənfil Dünya-

haqqında olmuşdur. Onun bu istiqamətdəki fəaliyyəti çox sayda elmi məqaləsinin və "Cümhuriyyət dövründə Azərbaycan mətbuatı (1918-1920-ci illər)" adlı monoqrafiyasının ərsəyə gəlməsi ilə əlamətdar olmuşdur. Filologiya elmləri doktoru Şamil Vəliyev Qərənfil Dünyaminqızının adı çəkilən monoqrafiyasına yazdığı ön sözdə müəllifin tədqiqatçılıq məharətini, intellektual səviyyəsini yüksək dəyərləndirir və yazır: "... gerçəklərə müasir müstəqillik işığında aydınlıq gətirməsi, tədqiqatlarında irsə varislik əlaqlərinə əsaslanması və özünün müəllif mövqeyini ifadə etməsi diqqətəlayiqdir. Ən vacibi isə odur ki, tədqiqatçı faktlara, hadisələrə, problem və şəxsiyyətlərə azərbaycançılıq ideyasının prinsipləri əsasında qiymət verir, onları obyektivlik və tarixilik baxımından araşdırır. Əsərdə yal-

dərin məzmunlu ilk elmi-tədqiqat əsərlərindən biridir və ciddi-elmi-nəzəri əhəmiyyət kəsb edir.

Q.Quliyeva adı çəkilən əsərində Azərbaycan mətbuatı və mətbuatşünaslığı sahəsində görülməyən işlərdən başlayaraq bu günümüzdə qədər bu sahənin araşdırılması ilə bağlı bitkin təəssürat yarada bilməmişdir. Elmi-tədqiqat əsərində sovet dövründə qadağalara məruz qalan və qeyri-obyektiv tədqiq edilən Azərbaycan müəhacirət mətbuatı və Cənubi Azərbaycan mətbuatının araşdırılmasına da də ayrıca yer verilmiş, bu sahədəki problemlərlə yanaşı nəliyyətlərdən də geniş bəhs edilmişdir. Tədqiqatçı mövzu ilə əlaqədar son yüz ildən artıq dövərə aid mətbuat materialları, elmi, ədəbi qaynaqları araşdıraraq, Azərbaycanla yanaşı Türkiyə və İranda nəşr olunan mü-

kisi ilə fərqlənən Q.Quliyevanın əsərlərindən Bakı Dövlət Universitetinin və digər Universitetlərin Jurnalistika fakültəsində dərs vəsaiti kimi istifadə olunur. Onun əsərlərində diqqəti cəlb edən cəhətlərdən biri də milli ruhlu mətbuatımızda istiqlal hərəkatının tarixi-sosial və nəzəri-ideoloji problemlərinin milli dövlətçilik mövqeyindən qiymətləndirilməsidir.

Əsərlə tanışlıq zamanı belə bir qənaətə gəlsən ki, doğrudan da Azərbaycan mətbuatı və mətbuatşünaslığı Azərbaycan milli-mədəni irsimizin ən qiymətli, ən sanbalı sərvətlərindəndir. Odur ki, onun tam obyektiv şəkildə öyrənilməsi, tədqiq edilməsi, düzgün qiymətləndirilməsi milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması, yaşanması deməkdir. Q. Quliyevanın tədqiqatları dil-üslub baxımından da diqqətimi cəlb

Mətbuatda və mətbuatşünaslıqda Qərənfil Dünyaminqızı imzası

minqızının (Quliyeva) fədakar fəaliyyəti tədqirəlayıqdır.

Sahənin yeni, mövcud araşdırmaların pərakəndə, sistemsiz olması, eyni zamanda sovet hakimiyyəti illərində sinfi xarakter daşması, rejimə və kommunist idologiyasına bağlılığı tədqiqatçının daha da ciddi və məsuliyyətli işləməyə sovuq etmişdir. Onun axtarışlarında mənbələrin, məxəzlərin zənginliyi, eyni zamanda tədqiqatçı tərəfindən onların uğurla ümumiləşdirilməsi, təsnif, təhlil edilməsi, obyektiv dəyərləndirilməsi, maraqlı elmi-nəzəri qənaətlər hasil etməsi diqqəti daha çox cəlb edir. Azərbaycan mətbuat tarixinin görkəmli tədqiqatçısı Şirməmməd Hüseynov gənc araşdırmaçılara tələbkar, prinsipli, eyni zamanda qayğıkeş münasibəti ilə yaddaşımda qalıb. Bir dəfə o söhbət zamanı mətbuat tariximizin araşdırılması problemi ilə bağlı danışanda dedi ki, Qərənfil Dünyaminqızı kafedramızda çalışdığı ilk vaxtlardan hiss etdim ki, o, istedadlı və zəhmətkeş tədqiqatçıdır. Gənc alim ilk araşdırmaları ilə diqqətimi çəkmişdi, Qərənfilin ən böyük üstünlüyü isə ilkin məbələrlə işləmək həvəsində, marağında, faktları toplamaq bacarığında idi. Mən ona və digər gənclərə təkliddə və kafedramızın iclaslarında daha dərinə, sistemli araşdırma aparmağın, müqayisəli təhlillərə diqqət yetirməyin, mövcud tədqiqat materiallarına münasibət bildirməyin, tədqiqat prosesində ümumiləşdirmələr artırmağın vacibliyi barədə tövsiyələrini verirdim. Qısa müddətdən sonra Qərənfil Dünyaminqızının araşdırmalarında bu cəhətləri görməyim, əlbəttə, məni məmnun edir və sevindirirdi. Əməkdar jurnalist Flora Xəlilzadə Q. Quliyeva haqqında qələmə aldıq. "Zəhmət dəyərləndirilər, yozulmaz" adlı məqaləsində də layaqət, dəyanət mücəssiməsi professor Şirməmməd Hüseynovun Q. Dünyaminqızının bu sahədəki fədakarlığını həmişə yüksək dəyərləndirdiyini və tədqiqatlarını təqdir etdiyini xüsusi vurğulayır.

Q.Dünyaminqızının mətbuat tarixi ilə bağlı ilk və uğurlu axtarışları Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin mətbuatı



niz dövrün mətbuatı haqqında zəngin məlumat verilmir, həm də onlar ümummilliyet medani inkişaf kontekstində təhlil olunur, ueniden qiymətləndirilir. Bəllidir ki, sovet hakimiyyəti illərində AXS dövrü ilə bağlı araşdırmalarda marksist-leninçi materialist metodologiyanın tələbləri rəhbər tutulur, yanlışlıq, siyasi təəssüb hökm sürürdü. Bu və buna oxşar halların aradan qaldırılması baxımından da əsər mühüm əhəmiyyət daşıyır". Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, 1998-ci ildə BDU-ya dissertant kimi qəbul olunan Q. Quliyeva 2005-ci ildə "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünün jurnalistikası (1918-1920-ci illər)" mövzusunda dissertasiya işini uğurla müdafiə edərək, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsini almışdır.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin mətbuatı haqqında dəyərli monoqrafiyası Qərənfil Dünyaminqızının mətbuatşünaslıq sahəsində daha fundamental araşdırmalar aparmağa həvəsləndirmişdir və təsadüf deyil ki, o, "Azərbaycan mətbuatşünaslığının təşəkkülü və formalaşması (1900-2000)" mövzusunda dissertasiya yazmaq kimi çətin və məsuliyyətli işi təkbaşına öhdəsinə götürmüş və müvəffəqiyyətlə yazmış, müdafiə etmiş, filologiya elmləri doktoru adını almışdır. Q. Dünyaminqızı mətbuatşünaslıq tariximizin bir əsrlikdən də çox dövrünün təşəkkülü, inkişafı, formalaşması və s.kimi məsələləri dərindən araşdırmış, əslində sahənin düzgün elmi konsepsiyasını hazırlamışdır. Əsər həmin sahədə mövcud boşluğu aradan qaldırmağa xidmət edən yeni və

vafiq əsərlərə də müraciət etmişdir.

Əsərdə müxtəlif formasiyaların, mövcud ictimai-siyasi vəziyyətin mətbuatşünaslığa münasibəti faktoru da nəzərə alınmışdır. Cümhuriyyət qədər olan dövr, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrü, Sovet hakimiyyəti illəri və yenidən müstəqilliyimizin bərpasından (1991) sonrakı dövrdə mətbuatın və mətbuatşünaslığın fəaliyyəti bir-birindən çox fərqlidir. Xüsusən də sovet dövrü. Məhz sovet dövründə bütün sahələrdə olduğu kimi, mətbuat da, onun tədqiqi də marksist-leninqi materialist metodologiyaya uyğun aparılmışdır. Əslində mətbuatımızın, jurnalistikamızın böyük bir dövrü də (1920-1991) sovet dövrünə təsadüf edir. Ona görə də Q. Quliyeva elmi əsərində sovet dövrünün rejimi və ideologiyasının tələblərinə uyğun yazılan tədqiqat əsərlərinə, onların təhlilinə daha geniş yer vermiş və münasibət bildirərək onları düzgün, aydın araşdırmağa, qiymətləndirməyə nail olmuşdur. Tədqiqatçı haqlı olaraq bu qənaətə gəlir ki, sovet dövründə yaranmış zəngin irsədən bütövlüklə imtina etmək olmaz. Əksinə, onlardakı siyasi-ideoloji yanlışlıqları aradan qaldırmaqla, obyektivliyə riayət etməklə düzgün və dolğun araşdırmalar aparmaqla mətbu irsimizə doğru münasibət bəsləməliyik. Sanbalı səviyyədə yazılmış bu əsərin uzun, gərgin axtarışların, zəhmətin sayəsində ərsəyə gəlməsindən xəbər veririk. Q. Dünyaminqızının tədqiqatlarında mətbuatşünaslığımızın mövcud mənzərəsini tam təsvir etmək məqsədilə Azərbaycanda mətbuat sisteminin yaranmasına, dövrün ictimai-siyasi proseslərinə, tarixi şəraitə Azərbaycan mətbuatının, jurnalistikasının inkişaf tarixini, elmi-nəzəri prinsiplərini əks etdirən məqamlara, ən başlıcası klassiklərimizin mətbuatı, onun problemlərinə münasibətini öyrənməyə və s. bu kimi məsələlərə daha çox diqqət yetirilir. O, nəzəri, təcrübə professionallığı, işə əsl sənətkar kimi yanaşması tədqiqatçının hər bir əsərinin səviyyə göstəricisidir. Təsadüf deyil ki, tədqiqatlarının sanbalı, çə-

dir, o fikirləri aydın və sadə dildə çatdırmağın ustasıdır.

"Azərbaycan mətbuatşünaslığının təşəkkülü və formalaşması (1900-2000)" əsəri Q. Quliyevanın bu sahədə uzun illər apardığı elmi axtarışların bir növ uğurlu yekunu, daha dərin və əhatəli tədqiqatların təməli kimi dəyərləndirilməlidir...

Q.Quliyeva otuz beş ildən çoxdur ki, dövrü mətbuatda çap olunur və öz imzası ilə tanınan Əməkdar jurnalistdir, 2018-ci ildə Ali media mükafatına layiq görülmüşdür. Azərbaycan mətbuat tarixinin tanınmış araşdırıcısı, publisistikamızın layiqli qələm sahibi olan Q.Quliyevanın bu mövzuda çap etdirdiyi çoxsaylı elmi və bədii-publisistik məqalələri, iki monoqrafiyası, bir-necə kitabı öz elmi sanbalı və nəzəri konseptuallığı ilə diqqəti cəlb edir. İddiaçı istər elmi tədqiqat əsərlərində, istərsə də publisistikasında irəli sürdüyü fikir və mülahizələrini daima klassiklərin yaradıcılığına, mətbu irsinə, elmi-nəzəri görüşlərinə istinad edərək əsaslandırır. Q. Quliyeva fikirlərində ardıcılıq, qətiyyətli və məntiqlidir. O, həm də pedaqoqdur. Uzun illərdir ki, Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsində mühazirələr oxuyur.

İstedadlı tədqiqatçı, mahir publisist Qərənfil Dünyaminqızının mətbuat və mətbuatşünaslıq sahəsindəki qızğın və yorulmaz fəaliyyətini ölkəmizin tanınmış ziyalıları Cahangir Məmmədli, Tofiq Hacıyev, Bədixan Əhmədli, Hikmət Babaoğlu, Səyyad Aran, Abel Məhərrəmov, Sonna Vəliyeva, Akif Aşırı, Əflatun Amaşov... və başqaları yüksək dəyərləndirmişlər. Azərbaycan mətbuatının yaranmasının 150 illik yubileyi Q. Dünyaminqızının ilk qələm təcrübəsinin, mətbuatı gəlişinin 50 illiyinə təsadüf etmişdir. Hər iki tarix münasibəti ilə mətbuatda və mətbuatşünaslığa layiqli iz qoymuş Qərənfil Dünyaminqızını təbrik edir, ona yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

Abid Tahirli
filologiya elmləri
doktoru

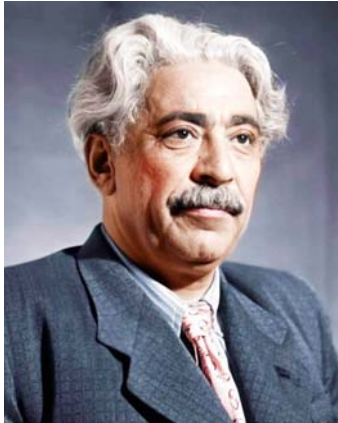
Səməd Vurğun

Məmməd Arazın

İlacivərd poeziya üfüğündə

"Səməd Vurğunla söhbət" şerində vaxtilə güclü mənəvi keyfiyyətlər qazanmış ədəbi mühitdə baş verən əxlaqi-mənəvi mürəkkəblilik, ziddiyyət, deqredasiya, təbəddülət bütün reallığı ilə əksini tapır, təsirli və ibretamiz mahiyyət kəsb edir:

Alqış, alqış! Az qaldı ki, tavan sına!
Sən gəlmədin bu axşama, səsin gəldi;
Səsin əvvəl qulağıma həzin gəldi.
Sonra bir az nəfəsinə qüvvət gəldi.
ÇOX XƏBİSLƏR elə bildi, Səməd gəldi:
ÖN SİRADA TİTRƏDİLƏR,
ÖN SİRADA BÜDRƏDİLƏR,
Lent qurtardı, nəfəs dərib, "ox" -
dedilər...
Çox vəfalı dostların da
O gecədə yoxdu ancaq;
Bilirdilər Səməd bir də
Məruzaçı olmayacaq...
...Səndən sonra səni bir az silkələdik,
Çox aradıq, çox çevirdik, çox ələdik.
Böyüklerin faciəsi böyük olur...
Səndən sonra
...Görüşlərin hərəreti sənsizləşib,
Kürsülərin cəsarəti sənsizləşib.
Ağsaqqallar səxavəti sənsizləşib...
...Cavanlara vədlər artıb;
Vədlərin iki misli sədlər artıb...



Səməd Vurğunun vəfatından sonrakı dövrdə Azərbaycan ədəbiyyatında yeri, zənginliyi, milli şöhrəti, qüvvətli humanizmi, fəlsəfi dərinliyi və yetkinliyi, intellektual dolğunluğu bu şeirdə bir daha təqdir və təsdiq olunurdu... Burada Səməd Vurğunun şəxsinde poeziyamızın müqtədir, korifey bir sənətkarının lirik qəhrəmana çevrilmiş mübariz, aparıcı, öncül xarakteri boya-boy görsənir...

Məmməd Arazın "Şair vüqarı" şerində də bu motivi davam etdirmiş vüqarı, qüruru, əylilməzliyi ("Əylilməz vicdanın böyük heykəli" misrasını xatırla) şairə xas olan əsas və gözəl xüsusiyyətlərdən biri kimi qeyd etmişdir:

Vüqarla yaşamış söz babaları,
Onu yaşatmasın şerimiz niyə?
Əylilmək bilməyən şair vüqarı
Yalnız baş əyibdir əylilməzliyə.

Əylilə-əylilə yaşayanlar, "tabelər", "müti məhəbbətlər", "həlim təbiətlər" şair şəxsiyyətinə uyğun gəlmədiyindən Məmməd Arazın şair qəlbini yaralayır, onların hökmlərən qarşısında qatlanmış dizlərini, əylilmiş bəllərini düzəltmək istəyi ilə yazır bu şeiri və kişi vüqarı ilə təmiz, məğrur yaşamaq, şair-insan ömrünün ən qiymətli tarixi və əzəli səhifələridir, - deyilir bu şeirdə...

"Söz babalarına" xas mənəvi keyfiyyətləri, prinsipliliyi və vüqarı qorumağı və inkişaf etdirməyi umur qələmdaşlardan Məmməd Araz və sənətkar şəxsiyyətinin bütövlüyünü də bunda görür, yazıda-pozuda bir cür, heyatda, məişətdə başqa cür olan "qələm tutanları" mənəvi bütövlüyə çağırır... Əslində, yaradıcı şəxsiyyət yaradıcılığındakı iddiyyaya uyğun bir şəxsiyyət olmalıdır...

O, öz fikrini demək üçün " Səməd Vurğunla söhbət"dən ədəbi priyom kimi istifadə etmişdir. Söhbət mahiyyət etibarilə Səməd Vurğundan getmir. Şair xəbəsləri, paxılları, dili ilə üreyi bir olmayan, dırnaqarası "vəfalı dostları", cəsarətsizliyi, hərərətsizliyi, Səməd Vurğunun bədxah niyyətlə "silkələmək" təşəbbüsündə olanları tənqid etmişdir. Səməd Vurğun olmasın, qeyrisi olsun, şair, ümumiyyətlə, ədəbi mühitdə müşahidə etdiyi haqsızlığa qarşı çıxır. Xəbəsləri, paxılları, öz şöhrəti üçün başqalarını ləkələməyə çalışanları tənqid etmək lazımdır ki, bu hal davam etməsin, ədəbi mühitdə daha sağlam, daha mehriban münasibətlər yaransın. Xəbəslər bilsinlər ki, onların haqsızlığı çoxlarının etirazına səbəb olur və unudulmur...

Bu şeirin üzərində ona görə belə dayanıq ki, şeir vaxtilə ədəbi mühitdə də mübahisə və müzakirə doğurmuşdu... Beləliklə, Məmməd Araz lirikası ardıcılıq bir şəkildə dövrün yaradıcı pafosunu, fəlsəfi axtarışlarını əks etdirdiyindən ürəklərə asanlıqla yol tapır, öz hərəreti ilə qəlbləri isindirir, orada özünə yuva salır. "

Mənə elə gəlir ki, bu ilin ortalarında Səməd Vurğun şəxsiyyəti və irsi ilə bağlı baş verən insidentə böyük Məmməd Araz ən tutarlı cavabını vermiş, mən də bunu görüb 20 il bundan qabaq təqdir etmişəm...

Qurban Bayramov
Ədəbiyyatşünas- tənqidçi, dosent



ƏDALƏT •

30 may 2025-ci il

Son illər Naxçıvan Dövlət Milli Dram Teatrında bir canlanmanın şahidi olururu. Bu canlanmanı teatrda səhnə həyatı verilən birindən rəngarəng, yeni əsərlər və nümayiş olunan tamaşalara tamaşaçı marağının artması, eləcə də bölgələrə mütəmadi qastrol səfərləri də təsdiqləyir.

Təbii ki, kütləvi tamaşaçı axınının artması, ilk növbədə, repertuarın günümüzə səsleşən, aktual mövzulu, ideya-məzmun dəyəri yüksək olan dram əsərləri ilə zənginləşdirilməsi ilə bağlıdır. Və burada belə əsərlərin mükəmməl səhnə həlli, ideyanın tamaşaçıya aşılmasında maraqlı rejissor yozumu, aktyor seçimi və personajların məhəmətlə canlandırılması da başlıca səbəb kimi vurğulanmalıdır. Bu günlərdə dünya şöhrətli irland yazıçısı, şair --dramaturq Samuel Bekketin absurd teatrın klassik nümunəsi kimi seçiyyələndirilən "Qodonun intizarında" tamaşasının premyerasının bölgədə bir mədəni hadisə səviyyəsində qarşılanması da bunu sübut etdi. Bitkin, mükəmməl quruluşda, dolğun səhnə tərtibatında təqdim olunan premyerada ictimaiyyət nümayəndələrinin tamaşa haqqında xoş sözlər söylənməsi də yaradıcı kollektivin növbəti uğuru kimi təqdir olunəsi faktır.

Tamaşa teatrın direktoru və baş rejissoru Mir Qabil Əkbərovun yaradıcı təxəyyülünü geniş diapozonda inikas etdirən quruluşda təqdim olundu. Xronometrajı bir saat çəkən tamaşanın təsir gücü elə ilk şəkillərdən diqqəti çəkir. Bu, yaradıcı heyətin birgə işinin uğurlu bəhrəsi kimi təqdirəlayiqdir. Belə ki, quruluşçu rejissorun yaradıcı tefəkkürü, səhnə tərtibatının məzmun və məkanla səsleşən mizan və ştrixləri, ideya ilə uzlaşan müsiqi seçimi, aktyorların məhəməti tamaşaçını öz ovsununa sa-

Naxçıvan teatrının tamaşaçıları "Qodonun intizarında"



lır, kulminasiya məqamına doğru şaxələnen hadisələr axarını maraqla, həyəcanla izləməyə sövq edir.

Tamaşada cəmi dörd obrazın həyatı, yaşam tərzləri, bundan dolayı onların fikir və düşüncələrinin qeyri-müəyyənliyi səbəbindən boşluq girdabında çabalamaları göstərilir. Tamaşaçıya yaşamaq uğrunda mübarizənin önəm kəsb etdiyini, kimə, nəyəsə ümid etmənin əbəsliliyini təlqin edir. Əsərin qəhrəmanları Estrəqon(aktyor Zakir Fətəliyev) və Vladimir(əməktar artist Bəhrüz Haqverdiyev) qurumuş bir ağacın yanında görüşürlər. Burada Estrəqon dostundan onun çəkmələrini

ayağından çıxartması üçün kömək etməsini istəyir. Vladimir çətinliklə çəkmələri onun ayağından çıxarır və diqqətlə ayaqlarına baxır : "İnsan belədir də, ayaqları günahkar olduğu halda ayaqqabılarından gileyənir"- deyir. Onların bu sözlərlə başlayan dialoqu insanlara əxlaqi-mənəvi dəyər aşılayır, dərslər verir, empatiya hissini gücləndirir.

Rejissor Mir Qabil Əkbərovun yozumunda, ilk baxışda tamaşaçılara aydın olmayan məqamların düyünü yavaş- yavaş açılır, dərin psixoloji situasiyalar həyəcan dolu anlar yaradır, yaşadır. Belə ki, iki baş qəhrəman, sanki öz varlıqlarını sorğulayan iki yad adamlardı. Onlar hər gün eyni məkanda görüşürlər. Bu görüşlər təkrarlandıqca dialoqlarından yaşamlarının dayanılmaz ağırlığı hiss və həyəcanlarında görünür. Bu, onları dərin psixoloji gerginliyə salır, təcridən reallıqdan qopurlar . Hətta o məqam yaranır ki, onlar yaddaş. sarsıntısına məruz qalıb heç nə xatırlamırlar, nə etdiklərini, nə edəcəklərini bilmirlər, yeganə ümidləri Qodonu gözləməkdir. Düşüncələrinə hakim olan odur ki Qodo nicata yetirən, arzu və ümidləri gerçəkləşdirən qüvvədir və o nə vaxtsa gələcekdir.

Tamaşadakı personajların daxili aləmi, onların qarşılaşdıqları mənəviyyatı sarsıldan problemlər və onları həll etmək əvəzinə boş xüylələr etməsi tamaşaçını düşünməyə, daxili mübarizələrini və əxlaqi seçimlərini etməyə sövq edir. Tamaşada digər iki personaj gənc aktyorlar Məmməd Mehdiyevin (Prezident mükafatçısı) canlandırıdığı Poçço və İsmayıl Mirzəcanovun oynadığı Poçço obrazlarıdır. Lakki elmi və dini biliyi olmasına rəğmən ağası Poçconun əmrlərinə müntəzər olan bir tipdir. Onun bu "sədaqət"inə baxmayaraq Poçconun ona qarşı mərhəmət hissi demək olar ki, yoxdur. Hətta onun boğazına ip bağlayıb qeyri-insani rəftarlar edir. Lakki bu ədalətsizliyə qarşı susqundur. Ağasının icazəsi olmadan danışa da bilmir. Lakkinin bu müti asılılığı, düşüncəsində qeyri -sabitlik , fikirlərində ziddiyyətillik onun da mənən məhvə düşər olduğunu göstərir. Monoloqlarından isə daxilində tüğyan edən bir üsyanın, fəryadın yatdığı hiss olunur. O da Vladimir və Estrəqon kimi ümidsizlikdə bir ümid gözləyir...

Onların bu gözləntisi--Qodonun intizarında olmaqları tamaşanın sonunacan davam edir. Qodo isə görünür, gəlir. Bu gözlənti tamaşanın finalında uğurlu rejissor tapıntısında məhəmətli həllini tapır. Tamaşa boyu diqqət çəkən qurumuş ağaçada yaşıl yarpaqlar boy göstərir. Səhnənin qaranlıq fonunda bir işıq, nur seli simvollaşır. Üzü yuxarı qalxaraq İntizarında olduqları Qodoya can atan qəhrəmanlar da yox olur...

Ümumiyyətlə, S. Bekket bu əsərində insan təkliyinin sıxıntılardan keçdiyinə, həyatın puçluğu, faniliyi fonunda, insan hərəkətsizliyinə, onun mənasız gözləntilərinə, ümidin itməməsinə diqqəti çəkir.

Bu səbəbdəndir ki, ingilis tənqidçiləri haqlı olaraq onun yaradıcılığını yeni bir istiqamət kimi dəyərləndirirlər. ... Beləcə, Naxçıvan teatri teatr-sevərləri daha bir uğurlu, maraqlı tamaşa ilə sevindirdi. Bu sevincə səbəb dərin mənəvi - psixoloji qatlara malik əsərin uğurlu səhnə həllinin mükəmməlliyi, istedadlı aktyor heyətinin məhəmətli oyunları, zaman və məkanla səsleşən zəngin tərtibat, əsərin məzmun və motivini açmağa yönələn müsiqi öz sözünü ustalıqla deyib. Biz də bu növbəti uğura-- tamaşaçılar tərəfindən rəğbətə qarşılanan maraqlı tamaşaya görə quruluşçu rejisor Mir Qabil Əkbərovu, rejisor assisenti Leyla Yaqubovanı, quruluşçu rəssam Araz Xudiyevi, musiqi tərtibatçısı İbrahim Əliyevi və aktyorları ürəkədən təbrik edir, yeni yaradıcılıq uğurları diləyirik. Növbəti uğurlarınız haqqında yazılarda görüşmək ümidilə

Adilə Səfərova
Azərbaycanın əməkdar mədəniyyət işçisi,
teatrşünas

Dilərə Adilgil
AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu

Həyatın poeziyada əksi

Mayın 20-si izdihamlı və təvəzökar, samballı və sadə, şirin sözlü və gül-çiçəklili bir kitab təqdimatında iştirak etdim. Söhbət - şairə-publisist Nəzakət Məmmədlinin "Köhnəlməyən xiffət" və "Yurt hasreti" kitablarının AYB-ın Natəvan klubunda baş tutan təqdimatından gedir. Tədbir mətbuatda və sosial şəbəkələrdə kifayət qədər işıqlandırılıb, Nəzakət xanımın ədəbiyyatda, publisistika-da, cəmiyyətdə yeri və xidmətləri, kitablarının əhəmiyyəti haqqında layiqli sözlər deyilib. Bütün bunlar gözəldi, lazımlıdı, yerindədi. Bu bir giriş... Yazım tədbir haqqında olmasa da, ondan aldığım təkanı, stimulu qeyd etməliyəm.

Nəzakət Məmmədli ilə şəxsi tanışlığım baş redaktoru olduğu "Yada düşdü" jurnalında baş tutmuşdu. Məqaləmə jurnalında yer verdiyi üçün təşəkkür edəndə ona bir kitabımı başışladım. Əslində, onun üçün kitab seçəndə bir az düşünmüşdüm, çünki zövqündən, marağından xəbərim yox idi, heç şairəliyini də bilmirdim. Nəzakət xanımı uzaqdan-uzağa bacarıqlı lider, istedadlı jurnalist, publisist, ən əsası xoş bir qadın kimi tanıyırdım. Yənə də, intuisiyama güvənib müasirlərimə həsr etdiyim avtobiografik kitabım üzərində dayandım...

Bir müddət sonra yənə yolum "Azərbaycan" nəşriyyatına düşmüşdü. Jurnalımı götürəndə Nəzakət xanımın məni görmək istədiyini, onu gözləməyimi xahiş etdiyini dedilər. Kabinetində bir xeyli söhbət etdik və onu sanki ilk dəfə görüşmüşəm kimi kəşf etdim. Kitabımı oxumuşdu ki, məni xeyli təəccübləndirdi. Bu qədər iş-güc, yaradıcılıq, ailə payğılları arasında, heç kimin heç kimin kitabını oxumadığı bir zamanda, qısa vaxt aralığında, kifayət qədər həcmli kitabı oxumağı, oxumağı bir tərəfə, belə açıqürəklə, səxavətlə bəyənməyi qəlbimi titrətdi.

Nəzakət xanım ilə söhbət bir zövq...! Alçaq tembrli, mələhətli səsi, xoş aura-sı, ən bacılıcası söhbətinin məzmunu həmsöhbətini özünə bağlayır, təsiri altına salırdı... Yəni, ondan ayrıldıqdan sonra da, haqqında düşünməkdə davam edirsən.

Nəzakət xanım keçmişdən, ailəsindən danışdı... Bacısından, anasından, atasından... daha doğrusu atasızlığından... "İndiyə qədər onun çörəyini yeyirəm", - dedi. Elə məhrəm məqamları bölüşdü ki, özüm qəhrələndim. Həm söhbətinin mövzusuna, həm az tanındığı bir adama göstərdiyi etibara görə... "Mən sizi kitabınızdan tanıdım..." dedi.

Lirika qadını... Muza da qadını... Tamliq üçün şairin də qadın olması lazımdır. Qadın tamamilə qəlbədən ibarətdir, - deyirlər, hətta düşüncələri də beyindən yox, qəlbədən gəlir.

Nəzakət xanım mənə şeir oxudu... Öz şeirlərini... Mənim "Həyat fraqmentləri"min onu niyə tutduğunu onda anladım, şeirləri prozamanın poetik tərcüməsi idi. Hissin, duyğunun, psixologiyanın təcəssümü poeziyada daha rahatdı, daha dəqiq, daha yerindədi. Necə deyərler, nəsr tərəddüd edəncən, poeziya artıq mövzudadı...

Nəzakət xanım təmiz ədəbi dildə, aksentsiz danışır, buna görə onun hansı bölgədən olduğunu müəyyənləşdirə bilməmişdim. Bu da, ziyalılığın, özü də qələm adamının ilk kriteriyalarındandır. Həmyaş olmağımız, eyni epoxanı yaşamağımız, doğma Ab-

şeron mühiti məni ona daha da yaxınlaşdırdı.

Uşaqliq illərimin ən şirin, ən unudulmaz anları - Vişnyovka bağları.

Həmin quyu - ətrafına yığılardıq, fırfıratək fırlanardıq.

O da bizə bir oyuncaq.

Budur həmin külək döyən çardağı-mız, qalxıb ordan elektrik qatarını izləyərək,

Yorğun-arğın işdən dönmən anamızı gözləyərək...

Eynən, eynən, eynən... 70-ci illər uşaqlarının yaddaşında əbədi "yənə o bağ olaydı" xatirə-nisgili yaşayır. O dövr şəhər uşaqlarının tətilinin ünvanı



ya Abşeron bağları olardı, ya da Abşerondakı düşərgələr. İndiki bağlar deyil, o zamankı bağlar. Heç bağ da yox... məkanın obrazı, kodları. Hasarsız, internet nədir... televizorsuz, dizə qədər qum, bol şanlı, yelləncəkli, tonqallı, "beşdaş"lı, lotolu... bağlar. Epizodlar... Keçmişə apararı zaman məşını. Yaşamaayan bilməz. Duymaz. Bu gün dünən üzərində qurulur. Elə baş redaktoru olduğu "Yada düşdü" jurnalının missiyası da budur. Kökə qayıdış. Böyük kulturoloq M.Baxtinin dediği kimi, "yalnız yaddaş irəliyə doğru gedə bilər, unutanlıq yox. Yaddaş kökə qayıdır və onu yeniləyir". Nəzakət xanım hər hali ilə əsl Əmircanlı qızı olsa da, əsil-nəslini heç vaxt unutmur, (soykökü qədim Azərbaycan şəhəri Ərdəbiləndir), 2018-ci ildə Tehrandə "Ərdəbilim" adlı şeirlər toplusu nəşr olunmuşdur. Bu da bir naxışdır ki, Ərdəbil Bakıya bənzəyir... Təbrizin sükutu, qara səssizliyi onda yoxdu, ruhu Bakı kimi fərəhdi, "o tayın da, bu tayın da adı Vətəndi". Şairə bayatı çağırır:

**Arazım axa-axa,
Qanlı əl, qanlı yaxa.
Gör necə ayırdılar,
Gözümüz baxa-baxa**

Onun şeirlərində qadın poeziyasına xas məhəbbət lirikası yoxdu. Demək olar ki. Əslində yəqin ki, var. Sadəcə, qabartmır, üzə çıxarmır, təmkin göstərir, deyə düşünürəm. Nəzakət xanım hicablı qadındı. Hicabsız hicablı.

Şeirlərinin palitrası rəngarəng olsa da, (həyatın mənası, qazanılanlar və itirilənlər, dünya, vətən, torpaq, dəniz, ətraf mühit) əsas istiqaməti vətənpərvərlikdi.

Şəhid, şəhidlik zirvəsi, şəhid qızı, şəhid bacısı, şəhid anası haqqındadı. Hamısı da süjetli. Bilmədiklərimiz haqqında təəvvüdü. Əksəriyyəti də,

avtobiografikdi, tarixi var. Müəllifin həyəcanı, emosiyası, yağısıdır. O heç kimə heç nə sübut etmək istəmir, etmir. Sadəcə, yaşadıqlarını, hiss etdiklərini yazır, ona görə də belə real, səmimi alınır. Onu duyanlar, eşidənlər üçün yazır.

Məşhur "Şəhid qızı" şeirinin yaranma tarixini danışdı mənə. Elə bu otaqda yaranıb. Elə danışdı ki, sanki gördüm. Ağladı. Məni də ağlatdı. Nəzakət bu şeiri məşhur olsa da, mən də öz sevimli parçamı vermək istədim:

**Ümidlərə söykanib böyüdüm, şəhid qızı...
Sən də böyüyəcəksən
Gərçəyi yalan bilib, yalanı sevəcəksən...
Tutacaqsan ümidin, təsəllinin əlindən
Sən də böyüyəcəksən.**

Nəzakətin bacısına həsr etdiyi silsilə şeirləri var. Bu şeirləri oxuyan hər kəs belə bacı olmaq istəyər, özünə belə bacı istəyər...

Ədəbiyyatda, incəsənətdə payız elə bahar qədər vəsf olunub. Nəzakətin "Payız"ı bu payızların içində seçilir... Onun ruhuna payız, ömrünə bahar yaraşır...

**Düşüb yol gedirəm tale boyunca,
Hər yanda önümə çıxır bu payız.
Bacımın ağaran telindən düşür,
Anamın qəbrindən baxır bu payız.**

"Xəzərin payızı" da var ki, dalğaları hönkürür, suları ağlayır, qayıqları əl edir.

"Məktəb illəri" şeiri də "köhnəlməyən xiffət" in bir yarpağıdır. On il bir adanın sakini olan, eyni havanı udan, indi isə həyəsi bir biçimdə yaşlanan, içində həyat daşılaşan sinif uşaqları haqqındadır. Kiminin əlləri isti, kiminin qəlbli soyuq...

Nəzakətin poeziyası ciddi poeziyadır. O, şeirlərində düşünür və düşündürür:

**Burda soruşmurlar kimsən, nəçisən,
Möminsen, canısən, ya dilənçisən...
Cərgəylə uyuyur sakit qəbirlər,
Burda heç bilmirsən sən neçəncisən.**

Onun şeirləri rahat oxunur. Yormur, uzatmır, demək istədiklərini deyir, fikri bitəndə sözünü də bitirir.

Nəzakət xanım "Yada düşdü"yə üz tutan hər kəsə həssaslıqla yanaşır, nazik davranır, çalışır ki, heç kimii boş qaytarmasın. "İnsan özünü nə iləsə rahatlaşdır, sakitləşdirə biləndə sevinirəm", - deyir və bunun özü də çox şey deyir...

Kim deyir ki, müasir həyatımızda poeziyaya yer yoxdur? Şeir əzbərləmək, çoxlu şeir bilmək gözəl vərdəşdir. Şeir yaza bilmək isə vergidir, çox adamın bacarmadığını bacarmaqdır. Nəzakətin şeirləri qəlbini güzgüsüdür. O iki dünya arasında yaşayır. Birində rəhbərdi, məmurdu, ana-nənədi. O birində özü, bir də qələmdi. Duyğuları ilə təkbətəkti, öz dünyasındadı. Düşüncələrini kağıza töküüb özünü ifadə etmək, sətirarasında iç dünyasını anlatmaq fürsətidir.

Mən qadınlar haqqında yazmağı sevirəm. Nəzakət haqqında isə lap seve-sevə yazdım. Obyekt xoş olmaqdan əlavə, həm də, sanki... öz ehtiyacımı ödədim. Ona çoxdan demək istədiklərimi. İstəyib saxladığlarımı. Məqamı gözlədiklərimi...

Şəmkinin məşhur Bədərbəylilər nəslinin Cəbrayıllovlar ailəsinə ağır itki baş verib. Nəslin ləyaqətli təmsilçisi Eldar Cəbrayıl bəy oğlu Bədərbəyli (Cəbrayilov) 78 yaşında - doğum gününə dörd gün qalmış - 3 may 2025-ci ildə gecə saat 3 radələrində haqq dünyasına qovuşmuşdur. Mərhum Şəmkirde - doğmalarının uyuduğu Morul qəbiristanlığında dəfn edilmişdir.

O gündən onu tanıyan hansı bir kəslə görüşmüşəmsə, hamısından eşitmişəm: Eldar bəy bir evdən yox, eldən gedən ziyalılardandır.

Rəhmətlik, şair dostum Səyavuş Sərxanlı söhbət düşəndə həmişə deyirdi: "Yaxşı adamlar günəş işığı kimidir: onların işığı özlerinden, qohumlarından çox elin, obanın üstünə düşür. Belə olanda həmin insanlar hamı tərəfindən sevilir və ehtiramla qarşılanır".

Şəmkirde yaxşı tanınan Bədərbəylilər nəslinin tanınmış təmsilçilərindən olan,

ya illərini xatırladı, narahatlıq keçirə-keçirə dilləndi:

- Dediklərinizlə razıyam, amma bir şərtim var, birlikdə gedək rayon icra hakimiyyətinə, orada mən deyənə eləməsələr, siz sabahdan burada işləyəcəksiniz.

Eldar Cəbrayilov onlarla birlikdə məşinə oturub gəlirlər Səbail Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rüstəm müəllimin qəbuluna. Məsələni xanımların iştirakı ilə başçıya açıqlayır, ... "Vidənim ağrıyır, neçə ilin ali təhsilli müəllimidirlər, necə fəhlə işləsinlər?" - deyər başçıdan xahiş edir ki, onların orta məktəblərdə ixtisaslarına uyğun işlə təmin edilməsinə kömək göstərsin.

Eldar müəllimin xeyirxahlığına, xeyriyyəçiliyinə və ağıyalığına yaxşı bələd olduğundan Rüstəm müəllim telefonun dəstəyini qaldırıb rayon təhsil şöbəsinin müdürü ilə əlaqə yaradır, üç gün sonra 6 nəfər məcburi köçkün müəllimin iş problemi öz həllini tapır.

min 200 ABŞ dolları dəyərində müxtəlif çap ləvazimatları alıb göndərdi. Nəticədə qəzet nəşrini davam etdirdi.

O zaman Tbilisidə azərbaycanlıların dəfn olunduqları ərazi abadlaşdırılarda büst və bəryeflər xeyriyyəçi Eldar Cəbrayilov tərəfindən Bakıda hazırlanıb Tbilisiyə gətirilmişdi. Pantionda istifadə olunan üzlük daş və digər dekorativ materialları o göndərmişdi...

Tanınmış rəssam Fərman Hüseynov bildirir ki, o vaxt Çardaxlının adı dəyişdirilib Çənlibel adlandırılarda Eldar müəllim çox sevindi. Hətta bu kənddə Aşıq Ələsgərin büstünün qoyulması təklifinə dəstək verib, bütün xərcləri öz üzərinə götürdü.

Az müddət keçməmiş Aşıq Ələsgərin Bakıda Əməkdar rəssam Azad Əliyevin hazırladığı büstü Çənlibelin görməli yerində qoyuldu.

Heç yadımdan çıxmaz: Qafqaz Məsəlmanları İdarəsindən, Gəncədən və ətraf rayonlardan dövlət olunmuş din x-

“Bakcell” regionun ən nüfuzlu innovasiya sammitinin tərəfdaşı olacaq

Innovasiya və sürət lideri “Bakcell” regionun ən nüfuzlu innovasiya tədbiri -“INMerge” Sammitinin tərəfdaşı olacaq.

Adalet.az xəbər verir ki, sammit çərçivəsində “Bakcell”in dəstəyi ilə baş tutacaq “Telco 2 Techco” panel müzakirəsində şirkətin baş icraçı direktoru Klaus Müller çıxış edəcək.

Tədbirdə qlobal texnologiya və telekommunikasiya şirkətlərinin nümayəndələrinin iştirakı nəzərdə tutulur. Panel müzakirəsi zamanı dəyişən dünyada baş verən çağırışlar, telekommunikasiya sənayesindən texnologiya sənayesinə keçid, son dövr yeniliklər, süni intellekt əsaslı məhsul və xidmətlərlə bağlı müzakirələr aparılacaq.

“Bakcell” innovasiya və süni intellekt əsaslı həllərlə Azərbaycanın rəqəmsal transformasiyası və texnologiya ekosisteminin inkişafında yaxından iştirak edir. Bu həllər şirkətin həm əməliyyat proseslərində, həm də “Bakcell”in müştərilərinə təqdim etdiyi gündəlik məhsul və xidmətlərində öz əksini tapır. Eyni zamanda, şirkətin dayanıqlı inkişaf və korporativ sosial məsuliyyət strategiyası çərçivəsində innovasiyalar və süni intellekt ilə bağlı geniş, əhatəli fəaliyyət planı həyata keçirilir.

“Paşa Holding” tərəfindən 29-30 sentyabr tarixlərində təşkil olunacaq “INMerge” Sammiti Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiyada innovasiya, texnologiya və sahibkarlıq sahələrində liderləri, startapları, investorları və dövlət nümayəndələrini bir araya gətirən ən mühüm texnoloji tədbirdir. Builki “INMerge” Sammitində 5000-dən çox iştirakçı, 150-dən artıq spiker və 100-dən çox startapın iştirakı nəzərdə tutulur. Sammit zamanı iştirakçılar ən son trendlər, süni intellekt, data analitika, kibertəhlükəsizlik və digər aktual mövzular üzrə fikir mübadiləsi aparacaq, eləcə də qlobal əməkdaşlıq imkanlarını müzakirə etmək imkanında olacaqlar.

“Bakcell” haqqında

“Bakcell” Azərbaycanın ilk və ən böyük özəl telekommunikasiya şirkətidir. Hazırda şirkət üç milyondan çox müştərini yüksəkkeyfiyyətli və sürətli telekommunikasiya xidmətləri ilə təmin edir. Ölkə iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunun ən böyük investorlarından biri olan “Bakcell” süni intellekt əsaslı innovativ həllərlə Azərbaycanın dayanıqlı inkişafına töhfə verir.

“Bakcell” müxtəlif ölkələrdə telekommunikasiya, enerji, yüksək texnologiyalar və tikinti sahələrində fəaliyyət göstərən “NEQSOL Holding” beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

Özümüzlə sağlam münasibət qurmağın ən vacib elementləri hansılardır?

“Özümüzlə olan münasibətimiz həyatımızdakı bütün münasibətlərin təməlini və əsasını təşkil edir. Bu münasibət sağlam olduqda, həm daxili rifah səviyyəmiz artır, həm də digər insanlarla balanslı və dərin münasibət qura bilirik”.

Adalet.az xəbər verir ki, bu fikirləri 93 FM dalğasında yayımlanan “Sağlam radio”da psixoloq Gülsabah Quliyeva açıqlayıb. Onun sözlərinə görə, psixoloji aspektdən yanaşdıqda özümüzlə sağlam münasibətin bir neçə əsas elementi önə çıxır:

“İlkin növbədə özü ilə sağlam münasibət öz-ferqindəlik (özünü dərk) ilə başlayır. Emosiyalarımızı, düşüncələrimizi, ehtiyaclarımızı, müəyyən davranış qəliblərimizi tanımaq və beləliklə reaksiyalarımızın arxasındakı səbəbləri anlamaq daxili harmoniyanı dəstəkləyir. Öz-ferqindəlik olmadan biz sadəcə avtopilotda yaşamağa davam edirik, həyatı seçmək əvəzinə başımıza gələnlərə sadəcə reaksiya verən bir vəziyyətdə oluruz. Belə ki, ferqindəlik bizə həyatımızın kontrolunu geri almağa və özümüzə qarşı daha anlayışlı nöqtedən durmağa yardım edir. Digər tərəfdən, özünü qəbul özümüzlə sağlam münasibətin vacib elementlərindən biridir. Bu özümüzü tənqidə bir baxış olmadan olduğumuz kimi çatışmazlıqlarımız və güclü tərəflərimizlə qəbul etməyi ifadə edir. Özünü qəbul, insanlar tərəfindən hər zaman inkişafa mane olacaq bir xüsusiyyət kimi gəlir. Əksinə, həqiqi və səmimi özünü qəbul böyüməyə yol açmaqdır. Çünki özümüzü olduğumuz kimi qəbul etmək daxili rahatlığı tapmağa kömək edir və bunu bacara bildikdə özünütənqid üçün ayrılan və bizi tükədən enerjimiz özünü inkişafa yönəlir”.

Psixoloq qeyd edib ki, özünütənqid çox vaxt inkişafın bir hissəsi kimi bizə təqdim olunsun da, həddindən çox olduqda təşviş və dərin dəyərsizlik hissinə gətirib çıxara bilər:

“Halbuki özümüzə sağlam münasibət qurmağın bir mənalı olaraq ən vacib elementlərindən isə öz şəfqətdir. Öz şəfqət özümüzə, çətin bir anında ən çox sevdiyimiz və dəyərli olan bir insana davrandığımız dəstək və sevgi ilə davranmaqdır. Sərhədlər özümüzə və başqaları ilə sağlam münasibətin təməl hissələrindən biridir. Sağlam sərhədlər həm münasibətlərimizi qoruyur, həm də tükənməyin qarşısını alır. Sərhəd qoymaq sadəcə xarici dünyaya deyil, eyni zamanda daxili dünyamız üçün də vacibdir. Məsələn, çox yorğun olduğunuzu hiss edib, fasilə vermək, bizi dəyərsizləşdirən iç səsleri analiz etmək və s. hər biri sərhəd qoyma davranışdır və eyni zamanda içində öz ferqindəliyi və öz şəfqəti də ehtiva edir”.

G.Quliyeva sonda qeyd edib ki, şəxsi həyat dəyərlərimizi müəyyənləşdirmək və bu dəyərlərlə uyğun qərarlar qəbul etmək özümüzə olan sağlam münasibəti dəstəkləyir və bu da özünə hörmətin əsasını təşkil edir.



GİDİ DÜNYA, ELDAR BƏYİ NEYLƏDİN?

iyunun 8-də 40 mərasimi qeyd ediləcək Eldar Cəbrayilov (Bədərbəyli) da belə insanlardandır. Xalqını, millətini sevmən vətənpərvər və xeyirxah ziyalı idi. O, arxasına arxa duran, kimsəsizə, imkansıza kömək əli uzadan əsl bəyzadə idi.

Onunla ilk tanışlığım 1994-cü ilin qış aylarında oldu. Redaksiyada adi iş günü idi.

Üç nəfər qadın otağa daxil oldu, məlum oldu ki, onların üçü də ali təhsilli müəllimə, ailəlikcə qaçqındır. Bakıda, Bayıl qəsəbəsindəki çörək zavodunun yaxınlığında məskunlaşdıqlarını, onlara olan diqqət və qayğı barədə zavod rəhbərliyinə qəzet vasitəsi ilə təşəkkürlərini bildirməyə gəldiklərini açıqladılar.

Bir neçə gündən sonra “Azərbaycan” qəzetində “Xeyirxahlıq unudulmur” sərlövhəli məqalə həmin sıradan olan Almaz xanımın imzası ilə dərc olundu.

İllər sonra Eldar müəllimlə dost məclisində yaxından tanış olduq. O zaman Eldar müəllimin sürücüsü olmuş Aslan kişi bu əhvalatı təklidə belə açıqladı:

- 1994-cü ilin qış ayları idi, bir də gördürük ki, 6 nəfər orta yaşlı qadın gəlib zavodun giriş qapısında dayanıb. Deyir, direktorla şəxsi işləri var, onunla görüşmək istəyirlər... Müavin, kadrlar şöbəsinin rəisi, digər məsul şəxslər ayrı-ayrılıqda gəlib onların ehtiyaclarını yerbəyer edəcəklərinə söz versələr də, bu qadınlar dediklərini dedilər: “Eldar müəllimin adına gəlmişik, vicdanlı, insafılı adamdır, biz sözüümüzü ona demək istəyirik. Ona deyən, biz Cəbrayıl rayonundan qaçqınıq, qəbul edirsə, gözləyək, mümkün deyilsə, heç kimdən incimədən, gedə bilərik...”.

Bu barədə Eldar müəllimə məlumat çatanda:

- Heç elə şey olar, gətirin, gəlsinlər, elə insanları qapıda gözlətmək olmaz... dedi:

Eldar müəllim onları kabinetində çox təmkinlə bir-bir dinlədi...

Altısı da müəllim idi, orta məktəbdə dərs deyiblər, əri şəhid, qazi olan da var, itkin düşən də... Dolanışqı vəziyyətlərini açıqlayaraq sonda zavodda işlə təmin olunmalarını xahiş etdilər.

- Xanımlar, axı, ali təhsilli müəllimi fəhlə kimi işə götürə bilərik, buna qanun yol vermir.

- Onda elə-belə işləyək, zəhmətimiz müqabilində evimizə, ailəməzə çörək apara bilək, axı uşaqlarımız...

Qışın oğlan çağında rezin qaloşlu müəllimlərin bu sözlərindən rəng verib-rəng alan Eldar müəllim xəyalən bolşevik-erməni birləşmələrinin 1920-1930-cu illərdə bəy və ağa babalarına, xanım-xatın nənələrinə verdikləri zülmü, bir loxma çörəyə möhtac qoyduğu repressi-



Zavoda yaxın ərazidə müvəqqəti məskunlaşan o ailələr bu görüşdən sonra Eldar müəllimin hesabına gündəlik çörək, un və bulka məmulatları ilə təmin edilirdilər. O ailələrə Novruz, Qurban və Ramazan bayramlarında, Yeni ildə xüsusi sovgat bağlamaları çatdırılırdı.

Gidi dünya, millətini sevmən, vicdanı olan belə olmazmı?!

Dünyanın o qarmaqarışıq vaxtlarında Eldar müəllim Qarabağda, eləcə də ölkəmizin Ermənistanla həmsərhəd bölgələrində erməni silahlı birləşmələrinə qarşı yaradılmış könüllü özünümüdafiə dəstələrinə istənilən yardımlar edib. 1992-ci ilin yazında Eldar müəllim Qarabağda erməni quldurlarına qarşı döyüşən könüllülərə kömək məqsədilə “Yardımlı Fondu”na 2 milyon rubl (mənə) keçirib. O məbləğin qaiməsi indi də durur.

Eldar Bədərbəyli Şəmkir Xeyriyyə Cəmiyyətinin xətti ilə Ermənistan silahlı qüvvələrinin hücum əməliyyatlarının qarşısını almaq üçün respublikamızın Gədəbəylə həmsərhəd kəndlərindəki könüllü özünümüdafiə dəstələrinə daim yardımlar edib, Başkənddəki hərbi hissəyə BMP, BTR, dörd ədəd “Qrad” qurğusu göndərib. Xatırladaq ki, polkovnik Cahangir Rüstəmovun komandirliyi altında fəaliyyətdə olan hərbi hissəni günəşli çörək, bulka məmulatları, siqaret və digər gündəlik tələbat malları ilə təchiz edib. O vaxtlar qonşu Gürcüstanda Azərbaycan dilli “Sovet Gürcüstanı” qəzetinin nəşri dayanmışdı, redaksiya əməkdaşları aylarla əməkhaqqı ala bilmirdilər...

Sağ olsun, Eldar Cəbrayilovu! Bunu bilən kimi o zaman “Təfəkkür” Universitetinin rektoru işləyən, əslən Şəmkirən olan yazıçı-jurnalist Mail Dəmirli ilə əlaqə yaradıb, onun vasitəsi ilə Tbilisidə Azərbaycan dilli qəzetin mətbəəsinin fəaliyyətə düşməsi üçün kompyuter, printer, katrec, bir sözlə, ümumilikdə 5

dimləri və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə Şəmkir şəhərinin görməli yerində baş tutan məscidin açılış mərasimində jurnalist olaraq mən də iştirak edirdim.

Rəsmi hissədən sonra məsciddə yaradılan şəraitlə tanışlıq zamanı söhbətdən məlum oldu ki, məscidə yeni təyin olunmuş axund (cavan oğlan idi) Şəmkirə gəlmədir, qalacağı yeri olmadığından hələlik oteldə yerləşib...

Bakıdan dövlət olunmuş fəxri qonaqlar sırasında yer alan Eldar müəllim bu söhbəti eşidən kimi, ictimaiyyət nümayəndələri və qonaqların qarşısında rayon Polis Şöbəsinin binası yaxınlığındakı birotəqlı evini axund Azərə bağışladı.

Gidi dünya, yenə soruşuram: millətini sevmən, vicdanı olan belə olmazmı?!

Əliaçıq, xeyirxah və kimsəsizlərə kömək olmağa çalışan Eldar Bədərbəyli həmkəndlilərinə, uzaq və yaxın qohumlarına da əl tutmağı özünə mənəvi borc bilirdi.

Eldar müəllimin dostu kimi mən özüm şahidiyəm ki, bu günlərə kimi onun və həyat yoldaşı Sevil xanımın pənsiya kartından neçə illərdir Morulda yaşayan yaxın ailə üzvləri istifadə edir. Bu barədə söhbət düşəndə Eldar müəllimin əmisi oğlu Oqtay özü ürək açıqlığı ilə dedi:

- Eldar bəy elədiyi yaxşılığı kiməsə bildirən deyildi, qohum-əqrəbamin belə də çoxu bilmir ki, mənəm qızım Nailənin nişanını da, toyunu da Eldarla Sevil xanım edib. Tək mənəm qızımın yox eyv, rəhmətlik Bəhmən əmimin kiçik qızı Elmira xanımın oğlu Elçinin nişanının, toyunun ağsaqqalı Eldar müəllim idi. Belə misallardan çox çəke bilərəm. Çünki Eldar bəyin evi və ailəsi bizim Bədərbəylilər nəslindən olan hər kəsin üzünə həmişə açıq olub, o adam, o ev ümid yerimiz idi...

Eldar müəllim həm də gözəl ailə başçısı idi. Həyat yoldaşı - əmisi qızı Sevil xanımla yaman günlərdə də, yaxşı günlərdə də mehribanlıqla dolanıblar. Cəmil və Bəşir adlı iki oğul övladı böyüdüblər, yaxşı tərbiyə və təhsil veriblər. Cütülyün Eldar, Elay, Murad, Məryəm və Camal adlı beş oğul nəvəsi var. Allahın işinə bax ki, onlar da babalarının ölümünə inanmırlar, söz düşəndə: - Babam bir azdan gələcək - deyirlər.

Nədənə, dostları və onu yaxından tanıyanlar da bu itki ilə barışa bilmirlər... Bəzən üzlərini Tanrı dərgahına tutub təəssüflə: - Gidi dünya, belə bir insanı - Eldar bəyi neylədin?! - deyirlər.

Ruhun behiştlik olsun, əziz dost!

Rəhman SALMANLI



ƏDALƏT •

30 may 2025-ci il

**Türkiyənin “Ən Yaxşı Turizm
Kəndi” Birgi, “Sentrum Tətbiq
Mərkəzi” ilə Yaşıl Gələcəyə
doğru addımlayır**

İzmirin tarixi Birgi kəndi, davamlı turizmi təşviq etməyi və yerli iqtisadi inkişafı dəstəkləməyi hədəfləyən SENTRUM layihəsi (Davamlı Enerji Əsaslı Turizm Təcrübələri Mərkəzi) çərçivəsində yaşıl turizm istiqamətinə çevrilmək üçün transformasiya prosesindən keçir.

5 min ildən çox tarixi olan və Səlcuqlu ilə Osmanlı dövrünə aid klassik evləri ilə seçilən Birgi, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ümumdünya Turizm Təşkilatı (UNWTO) tərəfindən 2022-ci ilin “Ən Yaxşı Turizm Kəndləri” siyahısına daxil edilib. Türkiyənin qərbində, Egey bölgəsinin mərkəzində yerləşən Birgi, kölgəli daş döşəməli küçələri və 12-ci əsrə aid ənənəvi ev və tikililəri ilə diqqət çəkir. BMT-nin İnkişaf Proqramı (UNDP), Türkiyə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Türkiyə Turizminin Təbliği və İnkişafı Agentliyi (TGA) və Enerjisa Enerji-nin əməkdaşlığı ilə həyata keçirilən SENTRUM layihəsi Birgide



yerli inkişafı dəstəkləməyə davam etdiyi bir vaxtda, yeni istifadəyə verilmiş Tətbiq Mərkəzi bu istiqamətdə aparılan davamlı transformasiya səylərinin əsas mərkəzinə çevrilib. Mərkəzin Birgide rəsmi açılışı bölgənin davamlı inkişaf yolunda mühüm bir mərhələ kimi qeyd olunub.

Tətbiq Mərkəzi enerji səmərəliliyindən tutmuş mədəni irsin qorunmasına, qadınlar və gənclərin gücləndirilməsindən iqlim dəyişikliyi ilə bağlı maarifləndirməyə qədər bir çox sahədə əhəmiyyətli təsir yaratmağa yönəlmiş fəaliyyətlərin əlaqələndirici platforması olacaq.

Birgideki davamlı turizm təşəbbüsləri bu mərkəz vasitəsilə əlaqələndiriləcək və bölgədə həyata keçirilən bütün yaşıl transformasiya təşəbbüslərinin - yerli irsə əsaslanaraq - daha davamlı, daha əlçatan və daha görünən olması təmin olunacaq.

Dörd mövsümlük turizm konsepsiyasını təşviq etmək məqsədilə hazırlanmış davamlı turizm modeli

Aparılan fəaliyyətlər Qlobal Davamlı Turizm Şurasının (GSTC) meyarlarına uyğun şəkildə həyata keçirilir və Birginin ekoloji, mədəni və sosial-iqtisadi baxımdan davamlı inkişaf edən model turizm istiqamətinə çevrilməsini dəstəkləyir.

Bu təşəbbüs çərçivəsində yerli dəyərlərin qorunması və ödənilməsi məqsədilə təlim proqramları və seminarlar təşkil olunub. Turizm mütəxəssisləri, qadınlar, gənclər və uşaqlar da daxil olmaqla ümumilikdə 1,000 iştirakçı 21 müxtəlif təlim sessiyasında iştirak edib.

Bundan əlavə, davamlı turizmi, gender bərabərliyini və beynəlxalq standartlara uyğunluğu təşviq etmək üçün yerli tərəfdaşlarla genişmiqyaslı maraqlı tərəflər görüşləri təşkil edilib.

Davamlılıq Hekayəsi: Lokal Səviyyədən Qlobal Təsirə Doğru

Birgi Tətbiq Mərkəzinin açılışı ilə yeni mərhələyə qədəm qoyan SENTRUM layihəsi təkcə davamlı turizmi deyil, eyni zamanda gender bərabərliyi də daxil olmaqla daha geniş sosial transformasiya hədəflərini də irəli aparır.

Layihə qadınların qərar qəbul etmə və icra proseslərində fəal iştirakını təşviq etməklə inklüziv inkişafı dəstəkləyir. Eyni zamanda, davamlılığa əsaslanan turizm modeli vasitəsilə ilboyu balanslaşdırılmış turist axınının təmin olunması hədəflənir.

Birginin davamlı turizm istiqamətinə çevrilməsi yolunda mühüm mərhələ sayılan SENTRUM Tətbiq Mərkəzi qarşıdakı dövrdə tərəfdaşlıqların genişləndirilməsi və cəmiyyətin artan iştirakı vasitəsilə yerli inkişafı gücləndirməyə davam edəcək.

İŞIQDAN YOĞRULAN ŞAİR

(F.SADIĞIN 95 YAŞINA)

*Vətəndə,
qürbətde,
səfərdə
həmişə, hər yerdə
ışığı axtarır insan,
ışığından doğulmuşuq, ışıqdan.*

Onun bütün həyatı işıqla, odla bağlı olub. Hələ qəlbində şeir odu şölənməmiş Naftalanda və Kürdəmirdə işıqçı işləyib. Taleyini sözə, poeziyaya bağlayan sonra da od, işıq qəlbindən əksilməyib. Şeirlərində yaşadıb, sözüne, misralarına zərre-zərre paylayıb onu. Yaradıcılığının yetkin çağlarında “İşığın yaşı” adlı lirik-fəlsəfi poemasını qələmə alıb.

*Min bir adı var ışığın
Bir adı da həqiqətdir.
Yalan sevməz,
Hiylə bilməz.
İşıq mərdidir!
..Yaxşı ki,
Kainatda işıq var.*

Fikrət Sadiqın poeziyası işıqlı poeziyadır. Bu poeziyada şair qəlbinin hissləri, duyğuları işığın çoxçalarlı rəngləri kimidi. Təbiətin müxtəlif rəngləri, naxışları, göyün, yerin, kainatın sirlərlə dolu gözəllikləri onun poeziyasında işıq kimi gülümseyyir. Bu işıqda həyatın təzadları da əks olunur. O işıq heç vaxt öləzəməyib, həmişə sevgi, təbəssüm, inam kimi oxuu üreynə səpilib. F.Sadiq yazır: “...yazılarımın çoxu işıqdan və müharibədənir. Işıqçı olmuşam, ona görəmi?”

Müharibənin özünü görməsəm də, ağrısını-acısını dadmışam, ona görəmi? Bu qəbildən olan yazıları diri xatirələrimdir ki, zaman-zaman oyanıb şeir olur. O illərimin işığı da çilənir həmin şeirlərə. Işıqsız şeir olmaz onsuz da. Füzuli şeiri, Sabir şeiri, Səməd Vurğun və Rəsul Rza şeiri başdan-başaya işıq deyilmi? Şeirimiz bu işıqların sayəsində göz açıb dünyaya”.

Ədəbiyyata əllinci illərin sonlarında, Universitet tələbəsi olarkən qədəm basıb. İlk xeyrixahı unudulmaz şairimiz Rəsul Rza olub. Rəsul müəllim 1963-cü ildə qələmə aldığı “Ümid və arzular” məqaləsində yazırdı ki: “...Fikrət Sadiqın ən yaxşı şeirləri ruhan cavan, ehtiraslı, lakin saçına çox tez müdriklik ağrı düşmüş adamı xatırladan şeirlərdir”.

Kitablarının birinə yazdığı müqəddimədə F.Sadiq bədii ədəbiyyata, xüsusilə poeziyaya münasibətini belə ifadə edir: “Dünnənin şeiri, üstəgəl sabahın şeiri, bərabərdir bu günün şeirinə. Bu tapmacanı ağac timsalında açacaq. Kök varsa, gövdə tutacaq, qol-buacaq atacaq. Kök-dünnə, gövdə-bu gün, qol-buacaq sabahdır.

Bu günün şeiri ağacın gövdesidir. Bütün zamanlarda müasir şeir gövdə olub. Gövdə ağaca necə lazımsa, şeir də cəmiyyətə eləcə gerəkdir. Şeir də ağaclar kimi bir-birinə bənzəməyendi. Serti də olur, kövrəyi də!”.

Bu fikirləri F.Sadiqın ədəbi kredosu da hesab etmək olar. Onu haqlı olaraq Rəsul Rza ədəbi məktəbinin nümayəndəsi hesab edirlər. Deyim ki, R.Rza təkcə modern şair deyildi, həm də ənənəyə bağlı bir şairdi və biz bunu F.Sadiqın poeziyasında da görə bilərik.

*Bir ağız Osvensim fəryadı,
Bir tutam yaşlı bulud.
Sonra günəşin addım səsləri,
Sonra tufanqabağı sükut.
Dalğaların parçalanması,
Qayaların ovulması.
Bir də Dədə Qorqud.
Sonra Kərəm yanğıısı,
Sonra çilik-çilik sinan su.
Tanış çiçək qoxusu,
Doğma yurd.*

*Sonra da bir sual;
Saçları qarışmış dünyamızı,
Raket ucları darayajamı;
Yoxsa kotan dişləri?
Sonra Rodenin fikirləri insanı.
Nigarançılıq.
Sonra da sonucu akkord-
Ümid!*

Böyük bəstəkarımız Qara Qarayevin musiqisinə heyranlıqdan yaranan bu şeir-təəssürat o zaman tez-tez səslənən assosiativ şeirin ən parlaq nümunələrindən idi. Göründüyü kimi, burada ustad Rəsul Rza “rənglər”inin təsiri (forma baxımından) aydınca seçilirdi. Amma təsir təqildə, yamsılamaya çevrilməyib. F.Sadiqın onlarla şeirində, həmçinin “Dənizə axan küçə”, “Ağ cığır”, “Səhrada tənha buruq”, “Buz nənini”, “Balıqçı və su pərisi”, “Sevgi yağışı” lirik poemalarında 60-70-ci illərin yenilikçi poeziyasının səjiyyəvi xüsusiyyətlərini görürük.

Ümumiyyətlə, F.Sadiq öz poetik fərdiyyəti etibarilə bir çərçivəyə sığan şair deyil. Onun poetik təfəkkürü Azərbaycan şeirinin bütün formalarında və vəznlərində öz gücünü göstərməyə qadirdir. F.Sadiq ikiliklər yazırdı, iki misrada bəlkə də bir böyük şeirdə ifadə etmək istədiyi fikrin kiçik modelini yaradırdı, bir çox poemalarını lirik miniatürlər şəklində qələmə alırdı, “kəsə sözlər”lə qısa, amma fikir yüklü şeirlər yaradırdı, “ədəbiyyat nəzəriyyəsi” silsiləsilə Qələmin, Qəsədin, Rübainin, Qəzəlin klassik və müasir dövrdə necə anlaşıldığını izah edir, son illərdə isə içindəki ərüz damarı ona bu vəzn-də xeyli şeirlər yazdırırdı. Yeri gəldikcə folklor formalarına üz tutur və bu məqamda onun bir fikrini xatırlayırdı: “Kök-el ədəbiyyatdır, ağız ədəbiyyatıdır, folklor tükenməz çeşmədir. Yazılı ədəbiyyat bu çeşmədən su içmə-sə solar. Minillik ədəbiyyatımızın korifeyləri Nizamidən başlamış bu günlərədək bütün klassiklərimiz folklorla baş əymiş, folklorlardan bəhrələnmiş, folkloru sevməyi bizə vəsiyyət etmişlər ...Mən də bu bulaqdan su içmişəm”. F.Sadiqın bir neçə poeması məhz əfsanə və rəvayətlər əsasında qələmə alınıb, miniatür şeirlərində də o, xalqdan gələn məsəllərə, atalar sözlərinə, deyimlərə müraciət edir, yeni, oricinal fikir söyləməyə cəhd edir.

Fikrət Sadiqın poeziyası əzəldən yaşadığımız gerçəkliklə, müasir həyatla, cəmiyyətdə, dünyada baş verən ictimai-siyasi hadisələrlə bağlı olub və əgər onun şeir və poemalarının tematik mənzərəsi bir xəritəyə sığışdırılsa, burada xalqımızın keçdiyi tarixi yolun şöhrəti, şanlı sənələri, ağırlı-acılı illəri, dahilərinin, söz xiridarlarının, qəhrəmanlarının xatirəsi öz əksini tapacaq. Xüsusilə, XX əsrin mürəkkəb və təzadlı mənzərələri də onun poeziyasında bədii tarix kimi diqqəti cəlb edir.

Onun 90-cı illərdə və ikiminci illərin əvvəllərində yazdığı şeirlər Mirzə Ələkbər Sabir ruhunun Fikrət Sadiq poeziyasında ehyat olunması kimi anlaşılmalıdır. Budur, şair yol boyunca düzülən yaraşıqlı villaların qarşısından keçir və bu mənzərəyə belə bir şeirin yaranmasına səbəb olur:

*Yol boyunca düzülən bu
Uca imarətlər kimindir?
Sizindir, qardaş, sizin!
Bəs bu giley-güzərlər,
bu dərdlər kimindir?
Bizimdir, qardaş, bizim.*

*Bu möhtəşəm villaların
Dörd bir yanı daş qaladır.
Yaxşı bənnə-bu qalanın daşlarından
Dörd qaçqına ev qaladar.
O qalalar kimindir bəni?
Sizindir, qardaş, sizin!
Başımıza gələn bəlalər
Yan-yana düzülərsə əgər,
Elə belə qala olar,*

*O bəlalər kimindir,
Bizimdir, qardaş, bizim!*

*Biz elə bilirdik ki,
Göydəki Allah bizimdir.
Allah da sizinmiş qardaş,
Siz əzzinsiz-biz çoxuq,
Siz varsınız-biz yoxuq!*

Dövrün, zamanın, bu günün reallıqlarıdır bu mənzərə. Və bir də bu misralar: Çörək-lə sınağa çəkiblər xalqı, Qarışıq salıblar haqla nahaqqı. Bu yazıq camaat neyləsin axı, Vətən satılanda-kitab satılmaz.

Bu yazıda mən müxtəlif illərdə şairin ustadlarının, qələm dostlarının və onu sevən cavan həmkarlarının da bəzi fikirlərini xatırlatmaq istəyirəm:

“Fikrət poeziyasının başqa xüsusiyyətləri ondadır ki, həqiqətən milli, yeni bütün köklərdə xalqın tarixi həyat tərz, onun poetik və estetik görüşləri, folklor obrazları ələmi ilə bağlı olan, Azərbaycan dilinin nəfəsini, ətrini və ritmini təbəilliklə və dərinləndirən şair olmaqla bərabər, o, müəyyən coğrafi məkanla məşdudluqda qalır” (Rəsul Rza)

“Fikrətin şeirlərində hiss ilə idrakın çox gözəl vəhdəti vardır. Bu şeirlər şisslərimizə deyil, ağılıma da təsir edir, bizi düşündürür” (Bəxtiyar Vahabzadə).

“Fikrət Sadiq poeziyası artıq özünə və təndəşliq hüququ qazanmış ələ müstəqil bir poeziyadır ki, bu poeziyanın bədii-estetik keyfiyyətlərini ayırd etməyə, poetikasının mahiyyətinə varmağa və mündəricəsini aydınlaşdırmağa, üslub çalarını müəyyənəşdirməyə ehtiyac hiss olunur; çünki o, müasir Azərbaycan poeziyasının tərkib hissəsidir, həm də nəzərə çarpan hissəsidir, necə ki, Fikrət özü bir şvair kimi Azərbaycan poeziyasının (klassik və müasir) yetişdirməsidir” (Elçin)

“Fikrət Sadiq Azərbaycan dilinin poetik imkanlarını səfərbər edən şairdir, ifadələri diri, janlı, dadlı, poetik zərbələri sərrastdır... Fikrət Sadiq səmimi şairdir” (Xəlil Rza)

“Fikrət Sadiq böyük poeziya salonunda öz kürsüsü olan, öz oxucularına əsl sənət nümunələri oxuyan, əvəzində xalqın minnətdarlıq alqışını qazanan bir şairdir” (Məmməd Araz).

“Kaş ki, onu-məhz onu xüsusilə zahiri görkəminə, mənəvi saflığına görə “Dədə Qorqud” filminə Dədə Qorqud roluna çəkəydilər” (Qabil)

Bəli, Fikrət Sadiq da doxsan beş yaşına qədəm qoydu. Özü yodur, amma onun fiziki ölümü mənəvi yaşamağının qarşısında acizdir. Onu nəinki Azərbaycanda, onun hüdudlarından kənarda da tanıyan, sevən oxucuları var. Nə yazıbsa, ürəkdən yazıb, səmimi, təbii duyğularını ifadə edib. Amma yazmaqdan heç vaxt yorulmadı, o fitrət ki, canında, cohrindədi, qələmi bir gün də yere qoymadı.. Oğlu Orxan tanınmış nasir və publisistdir, qızı Aysel də şeir yazır. Arzular tükəndimi? Yox! Bir anlığa onun böyük Azərbaycan şairi Məmmədhusəyn Şəhriyardan etdiyi çox gözəl bir tərcüməsini xatırlayır və sözümlə onunla bitirirəm.

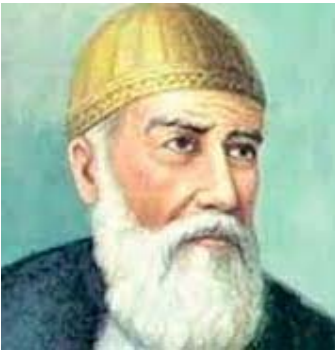
*Könlüm quşu qanad çalmaz sensiz bir an, Azərbaycan,
Xoş günlərim getmir müdam xəyalımdan, Azərbaycan.*

*Səndən uzaq düşsəm də mən, eşqin ilə yaşayıram,
Yaralanmış qəlbim kimi, qəlbi viran Azərbaycan...*

*...Yarab, nədir bir bu qədər ürəkli qan etməyin,
Qolubağlı qalacaqdır nə vaxtacan Azərbaycan?!*

*Övladların nə vaxtadək tərki-vətən olacaqdır?
Əl-ələ ver, üsyan ələ, bir də oyan, Azərbaycan!*

*Bəsdir fəraq odlarından kül ələndi başımıza,
Dur ayağa! Ya azad ol, ya tamam yan, Azərbaycan!*



BƏYƏT



№ 44 (904)



Bəxtiyar Vahabzadə

ALLAH

İdrakda yol açmış gecədən gündüzə Allah,
Güldürməsən öz könlünü, gülməz üzə Allah.
Dünyaya şəfaqlər kimi tanrım səpələnmiş,
Qəlbin gözü yanmazsa, görünməz gözə Allah.

Allah! Bilirik cisim deyil, bəs nədir Allah?
Ən yüksək olan haqda, həqiqətdədir Allah.
Dondunsa təkamül və gözəllik qabağında,
Dərk et bu, təəccübdə, bu heyrətdədir Allah.

Bildik, bilirik, gizlidir insandakı qüdrət,
Hər kəs onu fəhm etməsə, acizdir o, əlbət.
İnsanın əzəl borcudur insanlığa hörmət,
İnsanlığa hörmətdə, ləyaqətdədir Allah.

Gerçək də budur: gizlidir hər zərrədə vəhdət.
Bir zərrə ikən küllə qovuşmaq ulu niyyət.
Gördüklərimiz zahirdir, bətnə nüfuz et!
Bətnədəki, cövhərdəki fitrətdədir Allah.

Fitrət də yatır sözdə, sözün öz yükü fikrim.
Seçmiş, seçəcək daima tükəndən tükü fikrim.
Mən bir ağacam, yarpağı sözlər, kökü fikrim,
Sözlərdə deyil, sözdəki hikmətdədir Allah.

İnsan! Təpədən dırnağa sən arzu, diləksən,
Nəfsində doyumsuz, fəqət eşqində mələksən.
Zülmün üzünə haqq deyilən şilləni çəksən,
Şilləndə möhürlənmiş o qeyrətdədir Allah.

Cahil enər alçaqlığa, öz qəlbinə yenməz,
Vidandan əgər dönsə də, xeyrindən o dönməz.
Zülmətdə, cəhəldə, ədavətdə o görünməz,
İlqarda, sədaqətdə, məhəbbətdədir Allah.

AXI DÜNYA FIRLANIR

Vaxtın dəyirmanında daş əridi, qum oldu,
Tarixə atdığımız qayıtdı, lüzum oldu.
Dünnənin həqiqəti bu gün tərs yozum oldu,
Niyə də yozulmasın, axı, dünya fırlanır.

Çox ovlaqlar içində çox ovları ovladım,
Aşib-daşan arzumu mən artıq cilovladım.
Mən atamı ötmüşəm, məni ötür övladım,
Bu, belə də olmalı, axı, dünya fırlanır.

Dünnən düz sandığımı bu gün əyri sanıram.
Bəzən olur, özümədən özüm oğurlanıram.
Hər il başqa arzunun başına fırlanıram,
Niyə də fırlanmayım, axı, dünya fırlanır...

Çox əyilən görmüşəm, əyilməyən başları.
Sular duruldu, gördük dibindəki daşları
Ünvanımı dəyişdi dünnənin alqışları;
Niyə də dəyişməsin, axı, dünya fırlanır...

Necə dönür bu dövrən, necə dönür bu gərdiş,
Tazıların üstünə dovşanlar da gülərmiş.
Dünya bina olandan hər şey dəyişiləmiş,
Dəyişməsin neyləsin, axı, dünya fırlanır.

Əbədinə dünyada mən əbədi sanmadım,
Bir atəşə tutuşdum, min atəşə yanmadım,
Bütələr gəldi və getdi, birinə inanmadım
Niyə inanmalıyam, axı, dünya fırlanır.

Fırlandıqca bu dünya, yox da dönüb var olur,
Quruyan çeşmələrdən sular yenə car olur.
Bu dünyanın xeyri də, şəri də təkrar olur,
Niyə təkrar olmasın? Axi, dünya fırlanır.

Min-min illər bu dünya beləcə fırlansa da,
Bir yuvanın bülbülü min budağa qonsa da,
Aylar, illər, fəsillər bir-birini dansa da,
Dəyişməzdir əqidəm, çox da dünya fırlanır,

Nə qədər istəyirsə, min o qədər fırlana,
Qarşıma gah şəər çıxa, gah xeyir dığrılana.
Çərxi-fələk istəyir lap dolana tərsinə,
Əqidəmi heç nəyə dəyişmərəm mən yenə.

AZƏRBAYCAN-TÜRKİYƏ

Bir millətlik, iki dövlət
Eyni arzu, eyni niyyət
Hər ikisi Cümhuriyyət
Azərbaycan-Türkiyə.

Bir ananın iki oğlu
Bir ağacın iki qolu
O da ulu, bu da ulu
Azərbaycan-Türkiyə.

Ana yurdda yuva qurdum
Ata yurda könül verdim
Ana yurdum, ata yurdum
Azərbaycan-Türkiyə.

Birdir bizim hər halımız
Diləyimiz, amalımız
Bayraqlarda hilalımız
Azərbaycan-Türkiyə.

Dinimiz bir, dilimiz bir
Ayımız bir, ilimiz bir
Eşqimiz bir, yolumuz bir
Azərbaycan-Türkiyə.

SƏN GETDİN

Sən getdin, elə bil dünya boşaldı
Yaz da köçüb getdi, yeri boş qaldı,
Bahar ürəyimi sənsiz qış aldı,
Mən yazı vurğunam, qışı neylərəm?

Eşqimi aparıb sən getdin demək,
Eşqsiz bir könül nəyimə gərəkdir?
Soyuq daşa döndü o gündən ürək
Sinəmdən asılan daşı neylərəm?

Həmişə ayrıyıq, gecə-gündüzük,
Birimiz təpəyik, birimiz düzük.
Üstünün qaşığıyla tanmar üzük,
Əgər üzük yoxsa, qaşı neylərəm?

Niyə yaşayıram, mən niyə sənsiz?
Nə yerə baxmaram, nə göyə sənsiz.
Mən ki, kor olmuşam hər şeyə sənsiz,
Kor gözün üstündə qaşı neylərəm?

ŞƏKİ

*"Özünü şəkili olduğunuz halda, hələ
Şəkiyə bir şeir həsr etməmişiniz".*

Bir məktubdan

Bir nəğmə qoşmadım hələ mən sənə,
Dağlar bunu mənə kəsir sanmasın.
Mən dedim, vurğunam Azərbaycana,
Deyirəm, heç zaman xırdalanmasın
Könlümdən ucalan bu avaz, bu səs.
Böyükdür, ucadır məsləkim mənim.
Bala anasına "sevirəm" deməz,
Mən də deməmişəm, a Şəkim, mənim.

Sən öz keçmişini daim qorudun,
Babamın şöhrəti yaşayır səndə.
Bu eşqə eşq olsun!
Dünnəni bu gün
Çiyin-çiyinədir küçələrində...

Mən sənə borcluyam öz balan kimi,
Çox da ki şeirimdə görünmür adın.
Mənim oxuduğum nəğmələrimi,
Mənim qulağıma sən pıçıldadın.
Şərimin mayası - bu qaynar nəfəs
Sənin öz çiçəyin, sənin öz barın.
Şərimdə dil açıb danışımı bəs,

Sənin bulaqların, göy çinarların?
Mən həm bakılıyam, həm lənkəranlı,
Gəncəli, qubalı, həm naxçıvanlı.
Şəkili, şirvanlı, qarabağlıyam,
Bütöv Vətənimə bütöv bağlıyam.

Mən sənin qoynunda gəldim cahana,
Məni bəxş elədin Azərbaycana.
Həmişə mən sənin həndəvərində
Ucan bir quşam.
Bir eldə doğulub
xoşbəxtəm ki, mən
Böyük bir Vətənə oğul olmuşam.

YAMAN DARIXMIŞAM

Yaman darıxmışam səninçin, yaman!
Mən əsir düşmüşəm öz istəyimə.
Nifrəti gizlətmək asandan asan,
Sevgini gizlətmək mahalmış, demə!

Haraylar yüksəlir könlüdən yenə,
Bu necə haraydı, bu necə haydı?
Öhdəmdən gələrdim... Gözüm üzünə,
Qulağım səsine darıxmasaydı...

Elə bil hər yerdən üzülüb əlim...
Mən azıb qalmışam qəm dərəsində.
Dirilib yaşanır səni günlərim
Sənsiz günlərimin xatirəsində.

Yaman darıxmışam... Bu nədir yenə
Ağlım sağa baxır, ürəyim sola.
Ürəyim dönübür göy göyərçinə
Qonub sən gedəli sən gələn yola.

Yaman darıxmışam... Hər axşamçağı
Arzumu günəşin telinə sardım.
Mənimlə olsaydı, mən darıxmağı
Zamana ən uzun ölçü sanardım.

Yuxuma gəlmişdin... Qısıldıq küncə.
Danışdıq... Yel əsdi... Dağıldı dərd-qəm.
Kölgəyə dönmüşdüm, Səni görəncə
Sənin işığında yox oldu kölgəm

QARA SAÇLAR, AĞ SAÇLAR

Saçlarıma dən düşür, dən düşür, yaman düşür,
Hər baxanda anamın ürəyinə qan düşür.
Bu ağ saçlar, ay ana, səni dərdə salmasın,
Saçımın ağılığından qanın heç qaralmasın!

Alışırım gecələr masa arxasında mən,
Saçlarım da ağarır, qəlbimin atəşindən.
Sən demə ki, balamın bəlkə gizli qəmi var,
Vaxtsız ağaran saçm özgə bir aləmi var.

Ölüm belə qəm deyil bu həyatı duyana,
Mən bu ağ saçlarımla öyünürəm, ay ana!
Qara, şəvə saçları təbiət vermmiş mənə,
Mən güvənə bilmərəm onun bu töhfəsinə.
Zəhməti heyatımın ilk bəzəyi sanmışam,
Ağ saçları həyatda mən özüm qazanmışam.

GƏLİR

Tarıma çəkilməmiş simə bənə sən,
Titrə, bir yarpağın titrəməsindən.
Bil, dənizdə coşan suyun səsinə
Xəzri gəlir, yoxsa gilavar gəlir.

Bir az sıxnaşanda göydə buludlar,
Yavaşca titrəşir yerdə göy otlar,
Onlar da bilir ki, havada çən var,
Sabah yağış gəlir, sabah qar gəlir.

Hər kəsə müyəssər deyildir ancaq
Ürəkdən keçəni gözədən oxumaq.
Qaranquşdan qabaq, torpaqdan qabaq
Gərəkdir biləsən ki, ilk bahar gəlir.

Qəlbim götürməyir bəri-bəzəyi,
Çətindir yamamaq sınımış ürəyi.
Özün dərk edəsən gərəkdir hər şeyi,
Səni başa salmaq mənə ar gəlir.

Baxışdan söz götür, söz anla sözdən,
Həssas ol, sevgilim, ömrün boyu bən.

Əgər sevirənsə, ayaq səsimdən
Gərəkdir biləsən ki, Bəxtiyar gəlir!

ÖMÜR

Deyirlər, çox azdır yüz il, əlli il,
İnsana bir ömür kifayət deyil.
Hələ isitməmiş öz yerimizi
Ölüm cəllad olub haqlayır bizi.

Deyirlər, şirindir dadı dünyanın,
Kaş iki olaydı ömrü insanın.
Nola, çalışsaydıq ömrün birində,
Sonra əylənəydik biz digərində.

Hərə öz ömrünə bir cürə baxmış,
Hərə bu dünyanı bir cürə anlar.
Cahanda bəs nədən zövq alacaqmış
Zəhmətin özündən zövq almayanlar?

Yüz-yüz ömür belə azdır doğrusu
Bir ömrü insana az sayanlara
Haramdır bu hava, haramdır bu su
Əylənmək eşqlə yaşayanlara.

Yaşamaq, yanmaqdır, yanasan gərəkdir,
Həyatın mənası yalnız ondadır
Şam əgər yanmasa, yaşamır demək
Onun da həyatı yanmağındadır.

Ömrü az olsa da, qartal yenmədi
Dedi, səmalarda öz oylağım var.
Ömrün azlığından gileylənədi
Ömrü insan kimi başa vuranlar.

"Bu dünya beş gündür",- deyib hər yerdə
Sağ ikən qəbirdə uzanan da var.
Öz alın tərilə bircə ömürdə
Yüz insan ömrünü qazanan da var.

DÜNYANIN

Baş çıxarmaq həm çətindir, həm asan,
İblisindən, mələyindən dünyanın.
Adəm satdı bir buğdaya cənnəti,
Tora düşdü kələyindən dünyanın.

Nə gözəldir ürək geniş, söz açıq,
Yaşamadım bir sevdami yarımçıq.
Əzab adlı dəyirmanın narın çıx,
Keçəcəksən ələyindən dünyanın.

Arzum üçün bir mələyən cüyürdüm,
O təpədən bu təpəyə yüyürdüm.
Niyə qorxum kəfəndən? Nə gördüm
Beşiyindən, bələyindən dünyanın?

Biz özümüz özümüzədən öc aldığ,
Keçən günə gələn günü bac aldığ.
Ömrümüzün yarısında qocaldıq
Şilləsindən, kətəyindən dünyanın.

Könül üzgün, xəyal küskün, dərbəder,
Özün söylə zülm olarmı bu qədər?
Arxasınca palaz kimi sürüder
Bərk yapışsam ətəyindən dünyanın.

Könül düşdü min arzusun izinə
Biləmmədik əyrisi nə, düzü nə?
İndi kəfən toxuyuruq özünə
Öz gülündən, çiçəyindən dünyanın.

QOCALMIR

Qocaldır insanı, qocaldır zamanı;
Ürəyin atəşi, közü qocalmır.
Dağları, daşları qocaldan zaman,
Bilmirəm, bəs niyə özü qocalmır?

Getdi baharımız, yer qışa qaldı.
Düzlər qara qaldı, yağışa qaldı.
Bizimki bir quru baxışa qaldı,
Neyləyəkdir arzusun gözü qocalmır.

Bəxtiyar, düşünək biz dərin-dərin.
Xəyallar möhtəşəm, arzular şirin.
Əsl sənətkarın, əsl şairin
Özü qocalsa da, sözü qocalmır.



ƏDALƏT •

30 may 2025-ci il

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

№ 20 (2443) 30 may 2025-ci il



Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Heç də digər ölkələr Azərbaycana yuxarıdan aşağı baxa bilmədilər. Amma əvvəllər baxmışdılar. Ən azından ona görə ki, ölkəmiz müstəqillik dövrünə yenidən qədəm qoymuşdu və ərazimizin 20 faizi ermənilər tərəfindən işğal olunmuşdu. Təbii ki, bunlar bizim zəif nöqtəmiz idi. Və bu zəif nöqtəmizi bildiyinə görə çox vaxt düşmənlər bu problemdən məharətlə istifadə edirdilər. Ancaq 44 günlük İkinci Qarabağ savaşı bu fikirlərin hamısını alt-üst elədi, dünyaya və o cümlədən özündənrazı ölkələrə göstərdi ki, biz qızıl bir tarix yazdıq və əraziləri-

rini eləyənlər insan deyildilər, heç onlara vəhşi də demək o qədər ədalətli olmaz. Onlar gərəşənlər idi. Gərəşib dəfn olunmuş insanların məzardakı qızıl dişlərini axtarırdılar. Tapdıqları cəsəddən qızıl dişləri götürür, sümükləri isə hara gəldi atırdılar. Bu vəhşiliyə Allah heç vaxt dözməzdi və dözmədi də.

Düz 30 ildən sonra səbr kassası daşan və hər cür dərdə dözən Azərbaycan ermənilərin cavabını verməyə hazır idi. Ermənilər isə tez-tez atəşkəsi pozur, yaşıyış məntəqələrimizi fasiləsiz olaraq ağır artilleriyalardan atəşə tuturdular. Bu cür vəhşiliyə tab



44 GÜNLÜK İKİNCİ QARABAĞ SAVAŞI TARİXİ QƏLƏBƏMİZİN TƏNTƏNƏSİDİR

mizi düşməndən azad elədik.

Bizim ölkəmiz də uzun illər, daha doğrusu, düz 30 il çox çətin və mürəkkəb durumda oldu. Ona görə mürəkkəb durumda oldu ki, ərazimizin 20 faizi erməni işğalçı-

gətirmək, dözmək qətiyyəti mümkün deyildi. Ona görə də Ali Baş Komandan, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin əmri ilə ordumuz 2020-ci il sentyabrın 27-də səhər saatlarında Cəbrayıl və Füzuli istiqamətlərində əks-hücumu

ağır döyüşlər getdi. Və bu döyüşlər zamanı Azərbaycan ordusu ilk dəfə olaraq öz gücünü və qüdrətini erməni işğalçılarına göstərdi. Çünki ermənilərin səngərlərinə və ağır texnikalarına havadan, yerdən və müxtəlif istiqamətlərdən güclü atəş açılırdı. Bu atəş sanki göydən odun yağmasını xatırladı. Heç şübhəsiz, erməni ordusu hələ indiyə kimi belə bir döyüş görməmişdi. Onlar ordumuzun güclü zərbələri nəticəsində ağır texnikalarını, artilleriyalarını və digər döyüş maşınlarını itirir, xilas olmaq üçün həmin tanklardan özlərini bayıra atır və canlarını götürüb qaçmaq istəyirdilər. Amma Azərbaycan əsgəri yağdı düşməne aman vermirdi. Özündənrazı və təkəbbürlü erməni ordusuna və onun əsgərinə əsl dərs verirdi. Hətta ermənilərin əsgərləri Azərbaycan ordusunun əks hücumunun necə güclü olduğunu hiss edərək sığınacaqlarda gizlənir və səngərdən çıxmaq istəmirdi. Elə bizim xüsusi təyinatlılar və döyüşən oğullarımız isə onları səngərdə ya xalayır, məhv edir və ələ keçirirdi. Bir erməni generalı deyir ki, azərbaycanlıların pilotsuz təyyarələrini görəndə bildirdik ki, hamımız öləcəyik. Çıxış yolu qaçıb gizlənmək və müdafiə olunmaq idi. Amma biz səngərdə gizlənsək də

həmin pilotsuz təyyarələr bizi axtarıb tapır və məhv edirdi. Ancaq azərbaycanlıların pilotsuz təyyarələri Təcili Tibbi Yardım maşınlarına atəş açmırdı.

Mənim özüm də gördüm ki, artıq ya pilotsuz təyyarə vasitəsilə öldürüləcəm, ya da əsir götürüləcəm, ona görə də vaxt itirmədən Təcili Tibbi Yardım maşınına minib döyüş mövqeyini bir neçə polkovniklə tərk etdik və Xankəndinə qaçdıq.

Bax, budur erməni generallarının və polkovniklərinin qeyrəti. Çünki onlar həmişə öyrəşmişdilər ki, kimlərsə ermənilərin əvəzinə döyüşəcək. Çünki onlar Qarabağda döyüşlər zamanı rus əsgərlərinə çox böyük ümid bəsləyirdilər. Təbii ki, rus əsgəri də heç vaxt onların yerinə döyüşən deyildi. Ermənilərin ağıllı 90-cı illərin əvvəllərinə getmişdi. Çünki 90-cı illərin əvvəllərində onlar rus ordusunun havadarlığı ilə işğal altında olan torpaqlarımızı ələ keçirmişdilər.

Artıq sentyabrın dörd günü ərzində Cəbrayılın və Füzulinin neçə-neçə kəndi işğaldan azad olundu. Bir neçə gündən sonra isə Cəbrayıl şəhəri er-

məni işğalçıları tərəfindən təmizləndi. Sonra Hadrut Azərbaycan ordusunun gücü ilə ermənilərin əlindən geri alındı və Hadrut şəhərində Azərbaycan bayrağı dalğalandı. Strateji əhəmiyyəti olan Füzuli şəhəri də azad olundu.

Əlbəttə, tarixə dönüb baxanda 44 günlük İkinci Qarabağ savaşı kimi müharibələr o qədər də çox olmayıb. Özü də biz bu müharibəni tək ermənilərə qarşı yox, onların havadarları olan böyük dövlətlərə qarşı aparmışıq. Bəlkə də Azərbaycan yeganə ölkədir ki, öz gücü, ordusu hesabına "ıldırım sürətli" hərbi əməliyyatla ərazilərini 44 gündə azad etməyi bacarmışdı. Bu, Ali Baş Komandan, prezident İlham Əliyevin, Azərbaycan Ordusunun və Xalqın bir yumruq kimi birləşməsinin nəticəsi idi. Yəni "Dəmir yumruq" tarixə qızıl hərflərlə düşdü və dünyaya bir daha sübut etdi ki, heç kim Azərbaycanın bir qarış torpağını belə işğal altında saxlaya bilməz, ən güclü dövlətlər belə bizimlə razılaşmağa məcburdurlar!

EMİL FAİQOĞLU



ları tərəfindən zəbt edilmişdi, onlar və havadarları zəbt edilmiş rayonlarımızın, şəhərlərimizin, kəndlərimizin və qəsəbələrimizin altını üstünə çevirməklə yanaşı, varını-dövlətini, sərvətini də taladı. Bununla da gözələri doymadı, Ağdamda, Füzulidə qəbir daşlarını söküb apararaq onun yerində taxıl əkdilər. Heç insanlığa sığarmı belə bir vəhşilik? Amma sığdı. Çünki bu müharibə cinayətlə-

keçdi. Bu hücum qüdrətli Azərbaycan ordusunun və Azərbaycan əsgərinin qeyri-adi bir döyüşü idi. Bu hücum 30 ildir susan tanklarımızın, ən müasir silahlarımızın necə bir qüvvəyə malik olması və qüdrəti idi. Bu hücum Azərbaycan əsgərinin adi əsgər olmadığını, aslan, şir kimi döyüşdüyünü təsdiq edirdi.

Bir neçə günün içində bayaq dediyimiz kimi, Cəbrayıl və Füzuli istiqamətində çox

gizlənmək və müdafiə olunmaq idi. Amma biz səngərdə gizlənsək də

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT •

30 may 2025-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI AUDİTORLAR PALATASI		
SƏRBƏST AUDİTOR		
Qulu Mehbalı oğlu Soltanov		
VÖEN 5300005172	İcazə SA/024	29.08.2016
Bakı ş. Bineqədi rayonu Bineqədi şossesi yeni yaşayış massivi		
Tel. mob: 050 368 79 49 İş: 412 71 18		
Tarix: 24.04.2025		Nº 1B4Tf6LdbV
"Dostlar MM Kredit İttifaqı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin payçılarına və rəhbərliyinə		
"Dostlar MM Kredit İttifaqı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin 2024-cü ilin illik hesabatlarının auditinə dair		
MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI		
Müsbət Ray		
Mən, "Dostlar MM Kredit İttifaqı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin (VÖEN 7500296931) 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətinin hesabattının, mənfəət və zərər hesabattının, kapitalda dəyişikliklər hesabattının və göstərilən tarixdə başa çatın il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə mühasibat uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini apardım.		
Hesab edirəm ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatın il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə düzgün əks etdirir.		
Müsbət Ray üçün əsaslar		
Mən auditə Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışam. Bu standartlar üzrə mənim məsuliyyətim əlavə olaraq hesabattının "Maliyyə hesabatlarının audit üçün auditorun məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Mən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik tələblərə uyğun olaraq İttifaqdan asılı deyiləm və digər etik öhdəlikləri bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişəm. Mən hesab edirəm ki, əldə etdiyim audit sübutları rəyimi əsaslandırmaq üçün yetərlidir və münasibdir.		
Əsas audit məsələləri		
Əsas audit məsələləri mənim peşakar mühakiməmə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının audit baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyimin formalaşmasında bütövlükdə nəzərə alınmışdır və mən bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy veriməm.		
Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Cəmiyyətin idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxsiyyətlərin məsuliyyəti		
Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrinə, dəlildüzlü və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadıqda maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.		
Maliyyə hesabatlarını hazırladığa, rəhbərlik İttifaqın fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fəaliyyətə fəaliyyətə istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.		
İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxsiyyətlərin İttifaqın maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.		
Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti		
Mənim məqsədim təqdim edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dəlildüzlü və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafir əminlik əldə edirəm və rəyimin də daxil olduğu auditor hesabatını tərtib edirəm. Kafir əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir. Lakin o zamanat vermür ki BAS-lara uyğun olaraq aparılan audit mövdu təhrifləri həmişə aşkarlayır. Təhriflər dəlildüzlü və ya səhvlər nəticəsində yaranı bilər.Mən auditi elə şəkildə planlaşdırmalı və aparmalıyam ki maliyyə hesabatlarına təsir edən əhəmiyyətli təhriflərin mövdu olmamasına kifayət qədər əmin olum. İstifadəçilərə tərəfindən təsdiq edilərək təqdim ediləcək maliyyə hesabatları əsasında qəbul edəcəkləri iqtisadi qərarlara təsir edəcək təhriflər əhəmiyyətli hesab edilir.		
Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının üzvi,		
Sərbəst auditor	Qulu Mehbalı oğlu Soltanov	
Fizulu rayon, Horadiz şəhəri, Azərbaycan Respublikası		

Dünya okeanı qaralmağa başlayıb - Alimlərdən həyəcan təbili

Beynəlxalq tədqiqatçılar qrupu son 20 il ərzində dünya okeanının beşdə birindən çoxunun (təxminən 75 milyon kvadrat kilometr) əhəmiyyətli dərəcədə qaraldığını aşkar edib.

Adalet.az xəbər verir ki, fotik zonanın dərinliyindəki dəyişikliklər - günəş işığı və ay işığının nüfuz etdiyi ərazi - bütün dünyada dəniz ekosistemlərini təhdid edir. Tədqiqat Global



Change Biology (GCB) jurnalında dərc olunub. Fotik zona okean həyatında əsas rol oynayır: bütün dəniz orqanizmlərinin 90%-ə qədər bu rəda yaşayır. Bu zonadakı işıq yalnız fotosintez təmin etmir, həm də heyvanların davranış dövrlərini idarə edir. Qaranlıq bu prosesləri pozur, heyvanları adi yaşayış yerlərindən məhrum edir.

Araşdırmaya görə, 2003-2022-ci illər arasında dünya okeanının 21%-i qaralıb. Dəyişikliklər xüsusilə sahil zonalarında və açıq okeanda nəzərə çarpır. Okeanın 9%-də fotik zonanın dərinliyi 50 metrədən çox azalıb. bu, dəniz həyatı üçün həyatı əhəmiyyət kəsb edən böyük miqdarda işıq sahəsinin 2,6% - 100 metrədən çox itirilməsinə bərabərdir. Eyni zamanda, okean səthinin təxminən 10% -i, əksinə, işıqlanıb ki, bu da gedən proseslərin dinamikliyini və mürəkkəbliyini göstərir.

Qaralmanın səbəbləri müxtəlifdir. Sahil ərazilərində bu, xüsusilə güclü yağışlardan sonra gübrələr, üzvi maddələr və yağıntılar da daxil olmaqla qurudan axınların artmasıdır. Açıq okeanda yosunların çiçəklənmə dinamikasında dəyişikliklər və səthin temperaturu yüksəlir, suyun şəffaflığını azaldır.

Alimlər dəniz ekosistemlərini qorumaq üçün daha diqqətli monitoring və strategiyalar, o cümlədən suların qaralması kimi gizli və daha az aşkar təhlükələri nəzərə almağa çağırırlar.

«Dostlar MM Kredit İttifaqı» MMC				
Fizulu rayon, Horadiz şəhəri, Azərbaycan Respublikası				
Balans				
31 dekabr 2024-cü il tarixinə				
(AZN)				
	Qeyd	2024	2023	
Aktivlər				
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	4	1329	2838	
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	5	175432	164986	
Pay iştirakı ilə qeydə alınmış investisiyalar	6			
Torpaq, tikili və avadanlıqlar	7			
Digər aktivlər	8			
Aktivlərin cəmi		176761	167824	
Öhdəliklər, kapital və ehtiyatlar				
Öhdəliklər				
Maliyyə sektoru qarşısında öhdəliklər	9	-	-	
Digər öhdəliklər	10	2749	2205	
Öhdəliklərin cəmi		2749	2205	
Kapital və ehtiyatlar				
Nizamnamə Kapitalı	2	100562	96282	
Ehtiyatlar		-	-	
Bölüşdürülməmiş mənfəət (zərər)	10	62534	60516	
Cari ilin mənfəəti (zərər)	10	10916	8821	
Kapital və ehtiyatlar cəmi		174012	165619	
Öhdəliklərin, Kapitalın və ehtiyatların cəmi		176761	167824	
Əlavə olunmuş Qeydlər Maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.				
Auditor Rəyi 1-2-ci səhifələrdə əks olunmuşdur				
3-20-ci səhifələrdə təqdim olunan maliyyə hesabatları İdarə Heyətinin sədri tərəfindən təsdiq olunmuş və onun adından imzalanmışdır.				
Məmmədov Elman Həmid oğlu				
Sədr				
Hacıyev Əlağa Sadıman oğlu				
Baş mühasib				

«Dostlar MM Kredit İttifaqı» MMC				
Fizulu rayon, Horadiz şəhəri, Azərbaycan Respublikası				
Mənfəət və zərər haqqında Hesabat				
31 dekabr 2024-cü il tarixinə				
(AZN)				
	Qeyd	2024	2023	
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz gəlirləri				
Digər faiz gəlirləri	12	28868	32044	
Cəmi faiz gəlirləri		28868	32044	
Maliyyə sektoru qarşısındakı öhdəliklər				
üzrə faiz xərcləri	13	-	-	
Digər faiz xərcləri		-	-	
Cəmi faiz xərcləri		28868	32044	
Cəmi faiz gəlirləri (zərər)		28868	32044	
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatlar				
Ehtimal olunan zərər üçün ehtiyatlar		-	-	
Çıxıldıqdan sonra xalis faiz gəlirləri (zərər)		28868	32044	
Divident gəlirləri				
Haqq və komissiya gəlirləri				
Haqq və komissiya xərcləri	16	(85)	(93)	
Digər əməliyyat gəlirləri	17	1705	1949	
Xalis əməliyyat gəlirləri (zərər)		30488	33900	
Amortizasiya xərcləri				
İnzibati xərclər	18			
Digər xərclər	19	(16843)	(22874)	
Vergiylə cəlb edilənə qədər mənfəət (zərər)		13645	11026	
Mənfəət vergisi üzrə xərc				
Xalis mənfəət (zərər)		10916	8821	
Əlavə olunmuş Qeydlər Maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.				
Auditor Rəyi 1-2-ci səhifələrdə əks olunmuşdur				
3-20-ci səhifələrdə təqdim olunan maliyyə hesabatları İdarə Heyətinin sədri tərəfindən təsdiq olunmuş və onun adından imzalanmışdır.				
Məmmədov Elman Həmid oğlu				
Sədr				
Hacıyev Əlağa Sadıman oğlu				
Baş mühasib				

Avropanın ən bahalı klubları



Avropanın ən yüksək bazar dəyərinə malik klublarının siyahısı açıqlanıb

QOL.az xəbər verir ki, "Football Benchmark Group"-un hazırladığı siyahıda 10 klub yer alıb.

Sıralamanın lideri 6,3 milyard avro ilə "Real"dır.

İkinci yerdə "Mançester Siti" (5,2 milyard avro) qərarlaşıb.

"Mançester Yunayted" isə ilk üçlüyü (5,1 milyard avro) təməmləyir.

Avropanın ən dəyərli 10 klubu :

"Real" (İspaniya) - 6,3 milyard avro.

"Mançester Siti" (İngiltərə) - 5,2 milyard avro.

"Mançester Yunayted" (İngiltərə) - 5,1 milyard avro.

"Barselona" (İspaniya) - 4,5 milyard avro.

"Bavariya" (Almaniya) - 4,3 milyard avro.

"Liverpul" (İngiltərə) - 4,1 milyard avro.

"Arsenal" (İngiltərə) - 3,9 milyard avro.

PSJ (Fransa) - 3,8 milyard avro.

"Tottenhem" (İngiltərə) - 3,6 milyard avro.

"Çelsi" (İngiltərə) - 2,9 milyard avro.

«Dostlar MM Kredit İttifaqı» MMC				
Fizulu rayon, Horadiz şəhəri, Azərbaycan Respublikası				
Kapitalda olan dəyişikliklər haqqında Hesabat				
31 dekabr 2024-cü il tarixinə				
(AZN)				
	Qeyd	Nizamnamə Kapitalı	Ehtiyatlar	Bölüşdürülməmiş Mənfəət (zərər)
31 dekabr 2023-ci il tarixinə				
Kapitalda dəyişikliklər				
a.Pay haqqı daxil olub				
b.Pay haqqı qaytarılıb				
c.Dividentlər ödənilib				
Galir və xərclər hesabında nəzərə alınmayan məbl				
d.İl üzrə xalis mənfəət				
31 dekabr 2023-cü il tarixinə		26282	-	69337
Kapitalda dəyişikliklər				
a.Pay haqqı daxil olub				
b.Pay haqqı qaytarılıb				
c.Dividentlər ödənilib				
Galir və xərclər hesabında nəzərə alınmayan məbl				
d.İl üzrə xalis mənfəət	11		(6803)	(6803)
31 dekabr 2024-cü il tarixinə		100562	10916	73450
Əlavə olunmuş Qeydlər Maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.				
Auditor Rəyi 1-2-ci səhifələrdə əks olunmuşdur				
Məmmədov Elman Həmid oğlu				
Sədr				
Hacıyev Əlağa Sadıman oğlu				
Baş mühasib				

«Dostlar MM Kredit İttifaqı» MMC				
Fizulu rayon, Horadiz şəhəri, Azərbaycan Respublikası				
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında Hesabat				
31 dekabr 2024-cü il tarixinə				
(AZN)				
	Qeyd	2024	2023	
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti				
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar				
üzrə alınmış faiz gəlirləri	12	28868		
Müştəri hesabları üzrə ödənilmiş faizlər xərcləri	13	-		
Alınmış dividend	14	-		
Alınmış komission haqqı	15	-		
Ödənilmiş komission xərcləri	16	(85)		
Alınmış digər əməliyyat gəlirləri	17	1705		
Ödənilmiş digər əməliyyat xərcləri	18	(16843)		
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(2729)		
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl yaranan (istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri		10916		
Əməliyyat fəaliyyətində aktiv və öhdəliklər üzrə dəyişikliklər (artım/azalma)				
Maliyyə sektoruna verilmiş kreditlər və avanslar üzrə milli valyutada			(10446)	
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə				
Digər əməliyyat aktivləri üzrə				
Digər əməliyyat öhdəlikləri üzrə			544	
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan (istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri			1014	
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti				
Assosiasiya olunmuş müəssisələrdə qoyulmuş investisiyalar		-	-	
Torpaq, tikili və avadanlıqların alınması üzrə ödənişlər				
Torpaq, tikili və avadanlıqların satışı üzrə daxilolma				
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan (istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri				
Maliyyə fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti				
Payçılara ödənilmiş dividendlər				
Üzvlərin iştirak pənarında artım (azalma) xalis		4280		
Bütün digər maliyyə fəaliyyəti üzrə daxilolmalar (ödənişlər)		(6803)		
Maliyyəyədirmə fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitləri		(1509)		
Pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri üzrə xalis artım (azalma)				
Hesabat dövrünün əvvəlində pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri			2838	
Hesabat dövrünün sonunda pul və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri			1329	
Əlavə olunmuş Qeydlər Maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.				
Auditor Rəyi 1-2-ci səhifələrdə əks olunmuşdur				
Məmmədov Elman Həmid oğlu				
Sədr				
Hacıyev Əlağa Sadıman oğlu				
Baş mühasib				

Buffon: "İtaliyada keyfiyyətli futbolçular yetişmir"



İtaliya millisinin və "Yuve"-nün əfsanəsi Canluici Buffon İtaliya futbolunun hazırkı durumundan danışdı.

QOL.az "Calciomercato"-ya istinadən xəbər verir ki, 47 yaşlı sabiq

qolkiper İtaliyada hazırda keyfiyyətli futbolçuların yetişmədiyini deyib:

"İtaliya artıq istedadlı futbolçular istehsal etmir. Çünki İtaliya futbolu özünü inkar edib. Biz ispan və digər futbol modellərini təqlid etmək qərarına gəldik.

Sonda nə oldu? Kannavaro, Ferrara, Kyellini - onlar bu gün oynamayacaqlar.

Sanki artıq qapıçı 30 məhsuldar ötürmə, 16 seyv etməsə, futbol oynaya bilməz. Qapıçının işi qoldan xilas etməkdir. Hər kəs eləndən gələni etməlidir".

Aqil Abbas və "Ədalət" qəzetinin kollektivi Ceyhun Musaoğluna qardaşı
Elnurun
vaxtsız vəfatından kədərli və